דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

יום חמישי, ז' בטבת תשמ"ט, 15 בדצמבר 1988 • גליון 19596

היום 12 • המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

היום בדבר
- למחרת, בעיר העתיקה / חיים גורי
- אכזבה מישראל / דני צדקוני
- אפשר גם בלי מנהלים / אמיר רוזנבליט
- אש במסגרים / יצחק מרידור ומוחמד חליליה
- חוות סוסים לא חוקית / נתן רועי
- בורסה וכלכלה (עמ' 4־5), עכשיו (10), ספורט (11)

מזג האויר

(ע). – גשם מקומי בשעות הבוקר. אחר כך מזג האוויר יעשה מעונן חלקית והשגם יפסק.
הטמפרטורות: ירושלים 6 עד 15, תל אביב 11 עד 20, חיפה 12 עד 20, רמת הגולן 6 עד 14, נהריה 10 עד 20, צפת 5 עד 11, טבריה 10 עד 19, עפולה 7 עד 20, השומרון 9 עד 16, נתב"ג 8 עד 20, יריחו 10 עד 21, עזה 12 עד 20, באר שבע 7 עד 20 ואילת 11 עד 23 מעלות.

ערפאת מסרב להצהרה חד־משמעית כדרישת ארה"ב: אמרתי די; עמדותנו צלולות כבדולח

סיכם בז'נווה: אש"ף מתנגד לטרור, מכיר בזכות ישראל לחיות בשלום ובטחון ומקבל 242 ו־338.

מאת עמי דיקמן, שליח „דבר" בז'נווה

ז'נווה (מיוחד ל„דבר"). – ראש אש"ף יאסר ערפאת הבהיר אתמול בז'נווה, שהוא מתנגד לטרור והדגיש שוב ושוב, שמשמעותן של הצהרותיו הקודמות, היא שהוא מכיר בזכותה של ישראל לחיות בשלום ובבטחון. „אני אכן כאמנה ומקווה, שארה"ב תסיר את החומר שלה, כך שניתן יהיה לדון בשאלת המזרח־התיכון", אמר. יחד עם זאת הוא הוציא מכלל אפשרות עשיית ויתורים נוספים כדי לספק את רצונם של האמריקאים. „הבהרנו את עמדתנו הבהר היטב", אמר. „כל דיבורים נוספים בכוון על הפלשתינים לתת עוד או יותר מכך די? אנו יהפלשתינים עסוקים במשחקי תעמולה ובתרגילים ביחסי ציבור יהיו בעלי השפעה מזיקה בלבד. די בכך. עד כאן ולא עוד".

מקץ שני ימי דיונים בעצרת האו"ם נראה כי הושגה התקדמות מועטה בלבד לקראת כינוסה של ועידת שלום בינלאומית כדרישת ערפאת. שגריר ישראל באו"ם יוחנן ביין אמר, שאש"ף לעולם לא יוכל להיות שותף למו"מ, ואילו השגריר האמריקאי ורנון וולטרס לא הזכיר את אש"ף ולו אף פעם אחת בנאומו, אלא הדגיש את עמדתה של ארה"ב על כך שיעשו ויתורים למען השלום הן מצד ישראל הן מצד הפלשתינים. על העולם לומר לשני הצדדים, הטעים, שהוא עייף מסרבנותם לפשרה.

ערפאת פתח את דבריו בקריאה לאומות אירופה למלא תפקיד רב יותר בהשכנת שלום במזרח־התיכון ובהכרזה, שהרצון הפלשתיני לשלום הוא אמיתי. „אני חוזר בשנית, שאנו דוחים מכל וכל את הטרור על כל צורותיו, לרבות טרור אינדיבידואלי, קבוצתי וטרור של המדינה", אמר. עוד אמר, שבנאומו יום קודם לכן הוא הבהיר, שאש"ף מקבל „את זכותם של כל הצדדים הנוגעים לסכסוך המזרח־תיכוני להתקיים בשלום ובבטחון, לרבות מדינת פלשתין, ישראל והשכנות האחרות".

להלן ציין ערפאת, שאש"ף מקבל את החלטות האו"ם מס' 242 ו־338 המכירות בזכותן של כל מדינות המזרח־התיכון לגבולות בטוחים. כשנתבקש להשיב ב'כן' או ב'לא' על השאלה אם הוא מכיר במדינת ישראל, הגיב ערפאת בחוסר סבלנות ואמר „האם לא קראתם את ההודעה

(המשך בעמוד 2)

12:30 אחר חצות

דיונים קדחתניים בארה"ב: האם נתמלאו התנאים?

מאת דליה רבאל, כתבת „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – עם סגירת הגליון אמש נמשכו דיונים קדחתניים בצמרת משרד החוץ האמריקאי העוסקים בניתוח דבריו של ערפאת במסיבת העתונאים בז'נווה.

ככל הנראה מתרבים הקולות הטוענים שערפאת מילא אחר תנאיה של ארה"ב. בשעות הקרובות צפויה להתקבל ההחלטה כשהנטייה, כאמור, היא קבלת דבריו על הכרה בזכות קיומן של כל המדינות באיזור, שלילת השימוש בטרור על כל צורותיו וקבלת החלטות האו"ם 242 ו־338 כמילוי תנאיה של ארה"ב.

אם אכן תתקבל החלטה כזו צפוי מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, להורות לשגריר ארה"ב באו"ם, וורנון וולטרס לפתוח מיד במגעים עם ערפאת ואנשיו בז'נווה.

עד כאן

ראש אש"ף במסיבת העיתונאים שכינס בז'נווה (צילום: איפי)

ראש אש"ף קצר הצלחה תקשורתית בז'נווה:

„שלום הוא כמו אהבה – צריכים שניים; מה אעשה עם עצמי לבד?"

מאת עמי דיקמן, שליח „דבר" בז'נווה

ז'נווה (מיוחד ל„דבר"). – יאסר ערפאת שב אמש לקצור הצלחה בקרב מאות העתונאים מכל רחבי העולם שהתקבצו לשמוע את דבריו וניהל ביד אמן מסיבת עתונאים ביטנה ואף משעשעת.

ערפאת היה אמור לערוך את מסיבת העתונאים שלו בארמון האו"ם בז'נווה בשעה 11 בבוקר אתמול, אולם בעוד השגריר הישראלי נושא דברו באולם נפוצה במסדרונות השמועה שערפאת נאלץ לדחות את מפגשו עם העתונאים מחמת אי נחת בארגונו עקב „צעדיו מרחיקי הלכת" בנאומו מן היום הקודם.

אמש בשעה 7.05 הסתדר תור ארוך של כתבים, צלמים וצוותי טלוויזיה בפתח אולם 19, שבו נקבעה המסיבה המחודשת. עשרות מאבטחים בדקו בקפידה את זהות הנכנסים. כשם שהצליח למקד בעצמו את כל תשומת הלב יום קודם לכן, כן הצליח ערפאת אמש למתוח את 500 העתונאים שציפו לו בקוצר רוח כחצי שעה. מלווה בשבעה שומרי ראש ובפמלייה קטנה קרא ערפאת מן הנייר, כשהוא מדגיש שוב ושוב משפטים שנראו לו חשובים, את הצהרת הבהרה לנאומו באו"ם.

את סבב השאלות פתח ערפאת בשאלה של אייבי נתן, שאותו הציג לציבור „זהו ידידי אייבי שהביא לי עצי זית והוא ישראלי ועתיד להענש בארצו על שהוא מדבר איתי". לבקשתו של אייבי להבהיר את דבריו ענה ערפאת שאיפתו לשלום היא אסטרטגיה ארוכת טווח ולא טקטיקה.

כתבים רבים של כלי תקשורת מרכזיים כגון 'סי.בי.אס' 'דיילי אקספרס' ו'לה מונד' שבו ושאלו את ערפאת על הכרתו בישראל. על כך השיב ערפאת: שלום הוא כמו אהבה – צריכים שניים. מה אעשה עם עצמי לבדי?

משנמשכו שאלות מסוג זה חזר ערפאת אם לא שלוש פעמים: „מספיק, מספיק, זה מספיק" בהבהירו בזה כי אמר די והותר וכי דבריו צריכים להיות ברורים. את המסיבה סיים במשפט „מה? ועכשיו רוצים שגם אעשה סטריפטיז? זה לא יהיה יפה".

מובארק צלצל לשולץ: מה עוד ניתן לדרוש מערפאת?

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

בשיחות טלפון למזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ הביע אתמול הנשיא מובארק אכזבתו מהמדיניות האמריקאית כלפי אש"ף. מובארק ציין באוזני שולץ הנקודות החיוביות הכלולות בנאום ערפאת בז'נווה, וקרא לממשל האמריקאי לנקוט גישה קונסטרוקטיבית יותר כלפי השינויים החיוביים שחלו באסטרטגיה במדיניות אש"ף.

קודם לכן שיבח הנשיא מובארק את נאום ערפאת וטען שבנאום זה התייחס ראש אש"ף בצורה ברורה לכל התביעות האמריקאיות בשאלת הכרת הארגון בישראל והתנערותו מהטרור. „אינני יודע מה עוד ניתן לדרוש מערפאת", אמר מובארק. הנשיא המצרי טען שראש הממשלה שמיר הוא זה שאיננו חפץ בהסדר. כמו כן קרא מובארק לממשלות ישראל וארה"ב לעודד את המתינות באיזור. הוא ציין שבכוונתו, להמשיך במגעים עם ארה"ב וישראל לצורך קידום תהליך השלום.

דוברים שונים של אש"ף הביעו אכזבה עמוקה ותחושת עלבון מהתגובה האמריקאית השלילית כלפי נאום ערפאת בז'נווה. הם ציינו שאש"ף ימשיך בכל זאת ביוזמתו המדינית כדי לקדם את התוכנית לכינוס ועידה בינלאומית לענייני המזרח־התיכון. כמה מהדוברים, כגון, חבר הוועד הפועל מוחמד מלחם ומנהל המחלקה המדינית של אש"ף ריבחי עוואד, הבהירו עם זאת שאש"ף לא יכול לעשות ויתורים נוספים כלפי האמריקאים מעבר לאלה שנכללו בנאום ערפאת בז'נווה. „אש"ף נתן את התשובות. עתה הזמן שישראל תיתן את תשובותיה", אמר מלחם. ריבחי עוואד טען שאש"ף לא יבטל את האמנה הלאומית הפלשתינית וכי מה שהאמריקאים דורשים ממנו לעשות הוא 'כניעה מוחלטת'.

ראש ארגון 'החזית העממית' ג'ורג' חבש, הביע תמיכה בנאום ערפאת שבו „העביר ערפאת מסר לעולם שהפלשתינים מוכנים לדון על שלום, וישראל היא הצד המסרב להסדר", כדברי חבש. יחד עם זאת, חזר חבש על סירוב ארגונו להכיר בהחלטות 242 ו־338.

ראש קבוצת 'מורדי הפתח' אבו־מוסא כינה את ערפאת בוגד „על שהכיר בנאומו בישראל" וקרא להדחתו מתפקיד ראש אש"ף. אחמד ג'יבריל טען שיוזמת השלום שהעלה ערפאת בז'נווה „זהה ליוזמת השלום של הנשיא סאדאת, שחתם על חוזה שלום עם ישראל". אמצעי התקשורת הסורים התעלמו מנאום ערפאת באו"ם, אך מתחו בעקיפין ביקורת על גישתו של ערפאת הגורסת נכונות לעשיית ויתורים לישראל לצורך הוחשת הקמתה של מדינה פלשתינית.

המערך לא נסוג מן התביעה לקבל את ראשות ועדת הכספים; הליכוד לא מוותר

פרס מסכים לאוצר בתנאי שיקבל: המערך ראשות ועדת הכספים וועדת שרים לכלכלה

מאת עליזה ולך, כתבת „דבר" לענייני מפלגות

הודעתו של שמעון פרס אמש, כי הוא בוחר את תיק האוצר, עדיין לא פורצת את הדרך להקמת ממשלת האחדות. הקריטריות במשא־ומתן בין הליכוד למערך היום תהיה הסוגיה [?] נכונותן של שתי המפלגות לוותר על ראשות ועדת הכספים בכנסת.

הודעת לשכת שר החוץ מאמש אינה מסתיימת בכך ש„פרס מוכן לקחת על עצמו את תפקיד שר האוצר". חלק בלתי נפרד מההודעה הוא הנוסח „בתנאי שיעמדו לרשותו מלוא הסמכויות הנדרשות לשיקום הכלכלה". התנייה מתייחסת לשיתוף־הפעולה של שרי מפלגתו באשר לקיצוצים בתקציבי משרדיהם, אך בראש וראשונה להבטחות המנגנונים שיאפשרו לו תפקוד אופטימאלי: ראשות ועדת הכספים של הכנסת וראשות ועדת השרים לענייני כלכלה.

ראשות ועדת הכספים, יותר מכל נושא אחר שעדיין שנוי במחלוקת במו"מ בין הליכוד למערך, עשויה להביא לפיצוץ השיחות היום. גורמים בכירים בליכוד אמרו אמש ל„דבר", שהליכוד אינו מתכוון למסור את ראשות ועדת הכספים למערך. התעקשותו של המערך בעניין זה גרמה אתמול את אמירתו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, ש„המערך לא ויתר עד כה על כלום ונוצר מצב שהמערך מרוויח מכל העסק".

בישיבת שרי הליכוד אתמול, שנמשכה שלוש שעות והוקדשה גם לשמיעת דיווח על מהלך השיחות בצוותי המו"מ, התקבלה הודעת שמיר, כי „יש לעשות היום מאמץ גדול מאוד כדי לשוב ולבדוק את האפשרות לממשלה רחבה". אתמול ודווח בשיחות של נציגי הליכוד המערך וגם בקרב המקורבים לשיחות, התחושה שהמשבר הוא בלתי נמנע בגלל שורה של נושאים שעדיין לא גושרו בהם הפערים.

עם זאת, נשענה תחושה זו לא במעט על הסכמת של פרס בהודעתו כי הוא בוחר בתיק האוצר, והמעורבים במו"מ העריכו שמסירת ההודעה תתיר את הסבך. עתה נראה, כי לא היה די בהודעה כשלעצמה. יתר על כן, בחירת המערך בתיק האוצר, בנוסף על תיק הביטחון, יצרה בליכוד תחושה שהופר השוויון בין שתי המפלגות בחלוקת התיקים הבכירים.

לעומת המערך, המבקש צילום חלוקת התיקים של הממשלה היוצאת, חוץ מהחילופין בין תיקי האוצר והחוץ, בליכוד מבקשים שינויים בחלוקת התיקים. „תיקים הם לא נחלת אבות", אמר בישיבת שרי הליכוד משה נסים. לעומת זאת, בצמרת המערך אומרים: „ויתרנו על רוטציה ועל הובלת התהליך המדיני, לליכוד יהיה בממשלה רוב בעזרת השותפים שלהם. לא יעלה על הדעת שנסכים לחילופי תיקים, אלא בין תיקים פחותי־ערך. אי אפשר להתייחס אל משרדי השיכון והבינוי, העבודה והרווחה, המשפטים והתעשייה והמסחר כאל תיקים לא בכירים, הן מצד התקציבים והן מצד העוצמה".

כאמור, מבקש ראש הממשלה, יצחק שמיר, לסיים את המו"מ בין הליכוד למערך עד סוף השבוע, כדי שיוכל להציג את ממשלתו בשבוע הבא. לשם כך מוכרחים צוותי המשא־ומתן של הליכוד והמערך להתגבר היום על חילוקי־הדעות ועל הפערים בגישותיהם הן להתייצבות והן לנושא ראשות ועדת הכספים ושאר ההיבטים הנגזרים במסירת תיק האוצר למערך.

בינתיים גוברת במפלגת העבודה התארגנותם של גופים וגורמים שונים בעניין חלוקת התיקים. לעומת הגישה של ההנהגה, המצדדת בצילום המצב של אירוש התיקים, פחות או יותר, גוברים הקולות התובעים רענון גם בנבחרת השרים, כהמשך לרענון המפלגה. אתמול נפגשה עם מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, בלשכתו קבוצת הח"כים

(המשך בעמוד 2)

„מצנע לך הביתה" – קראו המתיישבים בהלוויית פרג, אלמנתו: לא נברח מפה

טרם נקבע מועד להלוויית חייל המילואים ארתור הרשטיג • מתנחלים נערכים לשבת רעב מול משרד ראש הממשלה

מאת אוריאל ברקמן, סופר „דבר"

קהל גדול ליווה אתמול למנוחות, בבית הקברות שבהר הזיתים, את יעקב פרג שנרצח שלשום, בהר־חברון. מועד הלווייתו של חייל המילואים ארתור הרשטיג טרם נקבע מסיבות משפחתיות.

כוחות הבטחון הרסו אתמול את ביתו של הרוצח חוסיין מוחמד אל־עבד בבני־נעים הסמוך לחברון.

במהלך ההלוויה ספדו הרבנים ושמעון דברי ההספד של שר התחבורה חיים קורפו, עד כי אחיו של המנוח ביקש מהקהל להפסיק להתפרע.

בנוסף לשרים קורפו והמר הגיע להלוויה גם אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע, שהותקף בצעקות „מצנע אתה נותן הוראות של אש"ף ולא של צה"ל, לך הביתה, אין לך מה לעשות פה".

אלוף מצנע לא הגיב, ובתום הלוויה ניגשו אליו אחדים מן המתנחלים וביקשו „שלא יקבל את הדברים באופן אישי".

לאה, אלמנתו של יעקב פרג אמרה בהלוויה: „אנחנו נמשיך להיות כאן בעזרת השם, ולבנות את המקום. אני רוצה שכולם ידעו שכך אנו [?] אם רוצים מים, אנחנו נמשיך, לא נברח מפה".

השר קורפו אמר „צריך לראות את הדבר בחומרה, ולא לעשות את זה בהסכסוך שבגיע, הוא רצח פרג ש"ה, הכוונה היתה לרצוח יהודים".

לפני טקס ההלוויה קיבל ראש הממשלה יצחק שמיר בלשכתו בירושלים נציגים מהיישוב הר־ברכה שאותו נמצא בנו על אבן כשהר [?] התרועה של צה"ל. ניצן ימין מברכה אמר לשמיר „אם הרוצח הערבי הצליח לקחת את הנשק מיעקב, לרוץ לעבר הכביש, להתחיל לקומנדקר של צה"ל, להרוג חייל ולפצוע חייל נוסף, זה מלמד כ־1,000 עדים שיש פה בעייה לאומית. צריך לגרש כל ערבי מכל מקום שבו נשפך דם יהודי".

שמיר הביע השתתפותו בצער התושבים והבטיח לפעול למען הקמת שכונה חדשה בברכה שתישא את שמו של יעקב פרג.

בעת ההלוויה בברכה, יצאו רבים מתושבי השומרון למשרד ראש הממשלה בירושלים להפגין נגד מצב הבטחון. ראשי יש"ע שבו ודרשו לשנות את הוראות הפתיחה באש לעבר מיידי אבנים ערבים.

ישראל מידד משילה אמר כי רצח יעקב פרג בברכה מוכיח כי ישראל זאב משילה, שהורשע בהריגת רועה צאן ערבי, והורשה עתה עונש מאסר, פעל כדין. פנחס ולרשטיין, ראש המועצה האיזורית מטה בנימין העומד למשפט על הריגת ערבי בכפר ביתין אמר: „אילו חייבתי שהערבי ירצח את ראשי, כמו שנעשה ליעקב פרג, הייתי עכשיו שוכב במקום מתחת לאדמה, ולא נמצא כאן כדי לעמוד למשפט".

עשרות מכוניות של מתנחלים נושאות דגלי ישראל הגיעו אמש בשיירה לירושלים לפי הנחיית מועצת יש"ע. בדעת המתנחלים לשהות בשביתת רעב מול משרד ראש הממשלה, כדי להתריע על מצב הבטחון.

הבנקים הזרים דורשים שינויים גדולים בתוכנית הבראת „כור"

מאת אבי שוביץ וחיליה שרה, סופרי „דבר"

דרישה לשינויים גדולים בתוכנית ההבראה של כור העלו נציגי הבנקים הזרים, בפגישות שנערכו במשך יומיים בלונדון. בפגישות לקחו חלק נציגי הבנקים הזרים הנושים ב„כור", שהקונצרן להם מתחייב בכ־400 מיליון דולר, נציגי בנק הפועלים הבעלים וראשי קונצרן „כור".

נציגי הבנקים הזרים הציגו דרישה להגדיל את תזרים המזומנים לקונצרן, שיבטיח במידה רבה יותר את החזר החובות, על־ידי מכירת נכסים שלא הוכרו כמועמדים למכירה בתוכנית ההבראה. בדיונים שנערכו באווירה קשה הציגו נציגי הבנקים הזרים שאלות נוקבות לראשי 'כור'.

דובר ה'בנקרס טראסט' מסר ל„דבר", כי הבנקים הזרים הקימו ועדה מצומצמת שתמשיך לדון עם הנהלת 'כור' על תוכנית ההבראה, אך לא נקבע מועד לפגישה בין חברי הוועדה והנהלת הקונצרן. בוועדה חברים נציגי הבנקים האמריקאים 'בנקרס טראסט' ו'מנופקצ'ר הנובר', 'ברקליס', הבנק האוסטרי 'קרדיט אנשטלט', בנק 'ג'י.אף.בי' הנרקבי, בנק 'וולקוכ' הדרום־אפריקאי והבנק הבינלאומי הראשון של דרום־אפריקה.

מנכ"ל 'כור' בני גאון אמר אתמול ל„דבר", כי עקב רגישות הנושא הוסכם בין הצדדים לא להגיב בינתיים.

מחוגים המקורבים להנהלת קונצרן 'כור' נמסר, כי קיימת אווירה קשה הנובעת מן האפשרות כי בית המשפט ייענה לבקשת הפירוק שהגיש ה'בנקרס טראסט', בדיון המשפטי שיחל ביום ג' הקרוב בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

היום מדד נובמבר צפוי להיות גבוה מ־1.5%

מאת אמנון אבהר, הסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם היום בצהריים את מדד נובמבר, אשר לפי התחזיות עלה ביותר מ־1.5 אחוז.

העלייה החריגה במדד נובעת הפעם מהעליות העונתיות במחירי ההלבשה וההנעלה והפירות והירקות. ייקור המוצרים המסובסדים שבוצע בתחילת אוקטובר ישפיע גם על מדד נובמבר ויתרום לעלייתו כ־0.1 אחוז.

המדד שיפורסם היום יקבע את שיעור ההצמדה של עידכון מדרגות המס ונקודות הזיכוי שחייב האוצר לבצע בינואר.

עיקרון תחילה
- פרס בכנסת: נאום ערפאת בז'נווה – אכזבה/עמ' 3
- מאסר עולם למבצעי הרצח הכפול בסופרמרקט/עמ' 3
- 400 מיליון דולר – עודף התחייבויות בלי מכוסה בקואופרטיב „אגד"/עמ' 5
- „רק באלימות" אפשר לפתור בעיות אבטלה/עמ' 6
- צומת הדמים במוצא נחסם בידי תושבים זועמים/עמ' 6

דריכות בירושלים

עצרת האו"ם מצביעה היום על מעמד המדינה הפלשתינית

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של „דבר"

בירושלים עוקבים בדריכות רבה אחר ההתרחשויות באו"ם לקראת ההצבעה הצפויה היום בעצרת בשאלת מעמדה באו"ם של 'המדינה הפלשתינית' החדשה ושאלת השתתפותו של אש"ף בוועידה בין לאומית.

בירושלים מעריכים כי אש"ף יבקש לאמץ נוסח מתון, שיבטיח לו גם את תמיכתן של מדינות מערב אירופה ולפיכך, קרוב לוודאי שלא יתעקש על מעמד של מדינה משקיפה ויסתפק בהצעת פשרה לפיה ינתן מעמד מיוחד לנציג המדינה הפלשתינית העצמאית.

בנוגע לוועידה הבינלאומית, הוויכוח נסוב על המעמד שיינתן לאש"ף, גם כאן צפויה התנגדות אירופית לתת לאש"ף מעמד של מדינה משתתפת חדשה ויעשה נסיון למציאת פשרה שתאפשר שיתוף אש"ף במסגרת הוועידה הבינלאומית.

מאמר מערכת ב„לה מונד":

"שמיר עיוור, אינו רואה חשיבות ההתפתחות באש"ף"

מאת גדעון קרן סופר „דבר" בפריס

פאריס. (מיוחד ל„דבר"). – „ראש ממשלת ישראל יצחק שמיר הוא עיוור יותר מבולפי", כך נאמר במאמר מערכת יוצא דופן בעיתון „לה מונד", החשוב בעיתוני צרפת.

„רק העיוורים אינם יכולים לראות את חשיבות ההתפתחות באש"ף, גם אם עדיין אין היא שלמה. הכל מצביע על כך", אומר 'לה מונד', „כי לאחר 40 שנה של הוכר תיווה וסירוב להכיר בפני המציאות במזרח התיכון המנהיגים הפלשתינים הם סוף־סוף בדרך לקבלה [?] של המדינה היהודית. מר שמיר אינו רוצה ב'שלום של האמיצים' שהציע מר ערפאת. הוא מתחלחל בקרבו לעצם הרעיון שיצטרך לדבר בבוא היום עם אדם המסמל בעיניו את הרע המוחלט".

„הצטערנו במשך שנים על העיקשות הערבית ועתה עלינו להצטער על העקשנות הישראלית. עבור הימין הישראלי ערפאת לא יהיה לעולם בן שיח מקובל ועל ארה"ב יהיה לומר במוקדם או במאוחר בברור אם הם תומכים בעמדה זו. ובינתיים נראה שהעקשות במזרח התיכון החליפה צד".

המשטרה קוראת לעירנות

מעטפת נפץ שוגרה לשגרירות בליסבון

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של „דבר"

מעטפת נפץ, שנשלחה לשגרירות ישראל בליסבון, התגלתה ופוצצה בשלום, ללא נפגעים.

המעטפה, דמוית מעטפות ספנוגיות של חג המולד, נשלחה לכבוד מקתם בנין, פירקם בהמכונה, שגרירות ישראל ליסבון. על התותבת: קרלוס בומאנבונס.

המעטפה, עבה וכבדה מהרגיל, עוררה את חשדם של אנשי הבטחון של השגרירות. הם הזעיקו את חבלני משטרת פורטוגל שלקחו את המעטפה למטווח סמוך, ופוצצו אותה. משטרת פורטוגל אישרה אחר כך שלפנים, לשגרירות, שאכן היתה זו מעטפת נפץ.

(ע).– המשטרה מפנה את תשומת לב הציבור בארץ לאפשרות שיגיעו מעטפות נפץ מחו"ל וממליצה לנהוג בעירנות בדברי דואר ששולחם בלתי מוכר למקבל או דברי דואר שעליהם סימנים מחשידים כלשהם.

בכל מקרה כזה אין לפתוח המעטפה או דבר הדואר, יש להניחם במקום בטוח ולהודיע מיד למשטרה.

"תקשורת זה אש"ף" רימון גאז הושלך לבניין הטלוויזיה

מאת דניאל ברקוביץ, סופר „דבר"

רימון גאז הושלך אתמול בבוקר לעבר בניין הטלוויזיה, ועליו הכתובת: „תקשורת זה אש"ף". לא היו נפגעים, אך הגאז התפזר בקומה התחתונה של הבניין.

„מי שמטיל את האשמה על כתבי הטלוויזיה שהם משרתים את אש"ף נושא באחריות על כך שהמחבלים נוטלים את החוק לידיהם ומבצעים פשעים נפשעים" קבע יו"ר רשות השידור אהרן הראל.

דיווחים מלבנון:

שלושה תושבי עזה גורשו ללבנון

כותרות חגיגיות במזרח ירושלים: נאום ערפאת

מאת דני הצפירשטיין, סופר „דבר"

מקורות במזרח ירושלים מסרו אמש בהסתמך על דיווחים מלבנון על שלושה מתושבי עזה שגורשו אתמול לדרום לבנון. השלושה הם עיסא עבד תמאזה, בן 55 מעזה, שנידון ב־1969 לארבע פעמים מאסר עולם באשמת ביצוע פיגועים, ונמצא מאז בכלא; אחמד חסן מהגא, בן 58 מבני־סוהיילה, (וליד חן־יונס) שנידון ב־1968 למאסר עולם ומאז הוא בכלא. המגורש השלישי הוא עבד אל־פתח דיארה, בן 50, מעזה ששוחרר ממאסר של 13 שנים לפני זמן מה ונעצר שוב ביזון שאין בידיו תעודת זהות של השטחים המקנה זכות ישיבה בארץ. סוכנות ידיעות מראשאיה ציטטה את מהגא שאמר: „רק נבקש מקלט במטה 'הצלב האדום' ונפנה לארגון כדי שיפעל להחזרתנו לארצנו או לכל ארץ ערבית אחרת".

תקריות בהיקף מצומצם

התקריות בהיקף מצומצם, יחסית, היו אתמול בגדה ובעזה. בשכם נפצעו שני צעירים, אחד מהם ממחנה הפליטים בלאטה אושפז במצב קשה בבית חולים בעיר. הפצוע השני הוא ממחנה הפליטים עסכר.

هكذا حسب الأصل

המזכיר ג'וני דניאל מתריע:

„ללא פתרון לחובות המושבים תהיה רעידת אדמה במדינה"

(ע).- „אם לא יהיה פתרון לחובות המושבים, בסך 2 מיליארד ש"ח, בצירוף החובות הקיבוציים, בסך 4 מיליארד דולר – תהיה רעידת אדמה במדינה וכל המערכת תתרסק" – הזהיר ג'וני דניאל, מזכיר תנועת המושבים. דבריו נאמרו ביום עיון בנושא „מיסוי החקלאות במושבים", שנערך אתמול ביוזמת מחלקת המיסוי בתנועת המושבים, ובהשתתפות נציבות מס הכנסה.

כדי לשלם מס אמת, אמר, צריכים כלים לעידוד השיווק המאורגן. באין כלים כאלה, בצירוף עיוותים ביורוקרטיים, זונחים את השוק המאורגן, פונים לחוץ שחור ומעלימים מס. שלטונות מס הכנסה טרם הבינו זאת.

מרדכי אחילבסקי, מנכ"ל תנועת המושבים, תבע ממייצגי נציבות מס הכנסה לתת תשובות והקלות להתיישבות המאורגנת המשלמת מס אמת. הוא תבע לתקן את העיוותים כלפי האשה העובדת במשק, שהינה מקופחת לעומת אשה שאינה עובדת במשק, ולא להטיל מס על מושבים שנכנסו להסדר על חובות שנמחקו או נפרסו.

סגן נציב מס הכנסה, משה גביש, אמר כי מדיניות מס הכנסה בתחום החלוקאות בשש השנים האחרונות פועלת מתוך אינטרס ללכת בכיוון של הבנה והידברות. לנוכח המצב שמושבים מתפרקים, הוא מוכן להכיר באגודות שיתופיות, שלא עוסקות בייצור חקלאי, כישובים קהילתיים הפטורים ממס. כיום ישנן 100 אגודות שהוכרו כישובים קהילתיים. כן קיבל את הטענה שיש לתקן את העיוותים לגבי האשה העובדת במשק, בציינו כי הוראה כזאת כבר מתבצעת.

בין ההקלות מנה גביש: הקלה מינהלית לפיה יישלח הביתה גם פטור המגיע לנישום, מעתה כל השינויים במקור לחישוב המס יהיו ב־15 בחודש. החל מינואר השנה אפשר יהיה להתחבר למחשב מס הכנסה ואפשר יהיה לשלם תשלומים באמצעות המסוף של תנועת המושבים ושל כל ארגון אחר.

רופאי המדינה ממשיכים עיצומיהם

שבת ב'איכילוב' 'רוקח' ו'הקריה' ובפסיכיאטריים בבאר־שבע

מאת רבקה הירש, סופרת „דבר"

רופאי המדינה ועובדי המעבדות בשירות המדינה ממשיכים לנקוט עיצומים בבתי החולים הממשלתיים, אין ניתוחים אלקטיביים ואין קבלת חולים במרפאות החוץ.

היום יעבדו הרופאים במתכונת שבת בבתי החולים 'איכילוב', 'רוקח' ו'הקריה' בתל אביב, בבתי החולים הפסיכיאטריים בבאר שבע, ו'איתנים' ו'כפר שאול' בירושלים.

עובדי המעבדות ממשיכים גם היום להשבית את המעבדות בבתי החולים הפסיכיאטריים 'שער מנשה', 'פרדסיה', בבית החולים הכללי 'הלל יפה' ובמעבדות הנגיפים בתל השומר ובמעבדה לרפואה משפטית.

המערך והליכוד

(המשך מעמוד 1)

שהובילה אותו את המהלך של הליכה לאופוזיציה. הללו לוחצים על ח"כ ברעם להיענות להצעת פרס אליו להיכנס לממשלה. מבין 15 הח"כים והתומכים באופציה הזאת, רק ח"כ מיכה חריש שלל אותה. ח"כ ברעם עצמו אינו נוטה, בשלב זה, להיענות להצעה.

אתמול כינס מזכיר המושבים כינוס חירום ובו קרא מזכיר המפלגה, יוחנן דניאל, למנות את נסים זוילי לשר החקלאות. „אם לא ימונה שר מטעם תנועת המושבים תשקול התנועה מחדש את תמיכתה בממשלה אחדות", הודיע דניאל. גיבוי לקריאה למנות את זוילי לשר השמיעו אתמול גם תשעה ח"כים מקבוצת הצעירים.

ב„מצודת זאב", לעומת זאת, כינסו אמש הח"כים צחי הנגבי, מיכאל איתן ויהושע שגיא, כינוס חירום, שמטרתו היתה ללחוץ על שמיר שלא ללכת עם המערך לממשלת אחדות ולא להעניק לפרס את תיק האוצר.

ערפאת מסרב להצהרה

(המשך מעמוד 1)

שליו זה ברור לגמרי, מה עוד אתם רוצים? האם אתם רוצים שאעשה סטריפטיז? זה לא יהיה במקום."

להלן הודה ערפאת, שהודעתו, שנעשתה באנגלית לפני מאות עיתונאים במרכז המטה האירופי של או"ם, היתה תוצאה של תיווך שוודי בין ארצות לבין המימשל האמריקאי. „דוק שידידינו השוודים מעמידים את קשריהם הטובים לשרותנו, ואני מודה להם על כך", אמר.

קודם לכן חזר ערפאת שלוש פעמים: „זהו, די בכך", ואז הוסיף כל השאלות הנותרות יהיה צורך ללבן סביב שולחן הדיונים בוועידה הבינלאומית. הוא אמר, שאין ביכולתו לשים קץ להתקוממות בת השנה לשטחים הכבושים, שתימשך עד שישיגו הפלשתינים את מטרתם – הקמת מדינה פלשתינית עצמאית.

נאומו של שגריר ישראל יוחנן ביין ניתן לפני אולם ובו שורות ריקות רבות ושלוש עיתונות במעט רק מארה. במסיבת העיתונאים מן היום הקודם חזר ביין ביתר פירוט על שורות עמדות, כולן על צד 'הקו הקשה'. שלא כמעשה המשלחות הישראלית, לא נמנעו אנשי המשלחות הפלשתינית מלהקשיב לנאום השגריר הישראלי, והלקם ישבו באולם בשעה שדיבר.

ביין פסל מכל וכל את הדברים שהשמיע ערפאת יום קודם לכן וציטט את פסוקו של ישעיהו: „כיתתו חרבותם לאתים". אש"ף בלי להתייחס ישירות לדבריו של ערפאת, שאל, מדוע זה מדבר אש"ף על מעשיה של ישראל ושואל אם הם חוקיים, בשעה שאפשר לשאול אם חוקי הוא לשרוף חיים משפחות יהודיות.

ביין הבהיר בנאומו, שישראל מוכנה לקיים שיחות שלום ישירות עם ירדן ועם משלחת פלשתינית מן השטחים המוחזקים, אולם לא תקיים מו"מ עם אש"ף בוועידת שלום בינלאומית. „ארגון כאש"ף אינו יכול להיות צד במו"מ עם ישראל", אמר. „גם הפורום שאש"ף מציע למו"מ אינו מקובל על ישראל. אנו מעדיפים מו"מ עם הפלשתינים ועם הירדנים. ישראל מוכנה לקיים מו"מ על בסיס זה גם עם אחרים הרוצים בשלום אליבא".

להלן אמר ביין, שכל מה שאמר ערפאת בנאומו, אין בו כדי לתקן החלטות שקיבלה המועצה הפלשתינית הלאומית.

„במסך העיבוב בעצרת הכללית, אתמול, עמד נאומו של שגריר ארה"ב והנון וולטרס, שנמנע, כאמור, מהתייחסות ישירה לנאום ערפאת. הוא קרא לישראל „להתחשב בזכויות הפוליטיות והלגיטימיות הפלשתיניות", ואילו מהפלשתינים דרש „להשלים עם מציאות קיומה של ישראל והכרתה הבטחונית".

שאר הנואמים, שהופיעו בזה אחר זה מאז יום ג', תמכו כולם, חוץ משגריר ישראל, בהצעת ערפאת. וולטרס חזר על הקווים הכלליים של תביעת שולץ. רבים עמדו במתירה חדה עם אלו של מזכיר האו"ם, שאמר, כי נאום ערפאת היה „תרומה חדשה וחשובה מאד לתהליך השלום".

וולטרס העלה את הנקודות הבאות:

• אין תהליך למו"מ ישיר בין הצדדים הנוגעים בדבר.

• ועידה בינלאומית תוכל להועיל רק אם תסייע לפתיחת מו"מ ישיר.

• המו"מ חייב להתבסס על החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 ולהתנהל באווירה משוחררת מטרור, מאלימות ומהפחדות.

בהעירנו כי תידרש תקופת מעבר בין הסטטוסקוו לבין הסדר סופי הגדיר השגריר האמריקאי את הברירות העומדות בפני הצדדים: לבני ישראל, הברירה ברורה, אם כי קשה. כדי להשיג את הבטחון שהיא ראויה לו ושאותו היא דורשת, היא חייבת להכיר בצורך לסגת מהשטחים הכבושים, ולכבד את הזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים. אשר לפלשתינים, הברירה לא פחות ברורה ולא פחות קשה. כדי להשיג את הזכויות הפוליטיות הלגיטימיות שלהן הם ראויים ושאותן הם דורשים, חייבים הם להתחשב בקיומה של ישראל ובצרכי בטחונה. אשר למדינות הערביות האחרות, אמר, בחירתן תהיה לא פחות קשה. ירדן, סוריה ולבנון מסוכסכות עם ישראל, הן חייבות להסדיר את הסכסוכים הללו באמצעות מו"מ. אשר למדינות הערביות האחרות, הם יכולות לסייע בשיגור איתותים לישראל, כדי להבהיר שהן מעוניינות בהתפייסות. הן חייבות לדבר עם ישראל.

הימנעות מדו־שיח פירושה המשך המצב הסתום.

השגריר הסובייטי אלכסנדר בלונוגוב נשא נאום שהוגדר מייד כפי הפרשנים כ„מתון ביותר". פטרובסקי חזר גם הוא על עמדות ממשלתו המוכרות, על הצורך הדחוף בכינוס ועידה בינלאומית והשמיע נימה מתונה יחסית כלפי ישראל, בזו הלשון: „היום אין למעשה איש, מלבד חוגי השלטון בתל אביב, שלא יסכים שוועידה בינלאומית היא הדרך הריאליסטית היחידה לפתרון הסכסוך".

בוואשינגטון הבהיר הנשיא הנבחר ג'ורג' בוש, כי על אש"ף יהיה למסור הצהרה ברורה וחד־משמעית המכירה בזכות קיומה של ישראל, המגנה טרור והמקבלת את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338, במו"מ תסכים ארה"ב לנהל שיחות עימו. „אני רוצה הודעה ברורה, אני רוצה אותה חד־משמעית", הדגיש. עם זאת הוסיף בוש כי הוא רואה ב„תזוזה מסויימת" בהודעותיו האחרונות של ערפאת, אם כי בזו אין די כדי לאפשר פתיחת דו־שיח.

דבר
DAVAR
המאוחד עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

אנר"א בז'נווה:

יותר ממחצית קורבנות האינתיפאדה – ילדים

ז'נבה (רויטר). – יותר ממחצית קרבנות 12 חודשי ההתקוממות הראשונים ברצועת עזה הם ילדים – הודיע אתמול ג'ורג' גאקומלי, מנכ"ל ארגון הסעד והתעסוקה של האו"ם, אונר"א במסיבת עיתונאים שכינס בז'נבה. לדבריו, מתוך 11,500 הנפגעים באזור עזה מאז החלה ההתקוממות בדצמבר אשתקד היו 58 אחוז ילדים בני פחות מ־15.

בקבוצת הגיל שבה מדובר היו, לדברי ג'אקומלי, 21 מקרי מוות – „אחוז גבוה מאד", לדבריו, „ואם מוסיפים לכך את מספר הזקנים שנפגעו, יש בכך כדי לעורר דאגה רבה".

על־פי הערכות אונר"א, כוללים מספרי הנפגעים ברצועת עזה 1,140 נפגעי ירי, 6,010 מוכים ו־768 נפגעי כדורי גומי. 3,000 אחרים טופלו בעקבות שאיפת גאז מדמיע. דובר אונר"א רון ווילקינסון הביע דעתו, שהתמצלות הפגיעות היא דומה גם בגדה המערבית. „אחוז הנפגעים הוא כה גבוה, מפני שהם המיידים את האבנים", אמר.

הוכפל מחיר הטסט השנתי

מאת אריה אגר, סופר „דבר"

המבחן השנתי לרכב מתייקר מהיום ב־90 אחוז: מ־8 ש"ח עד כה, ל־15 ש"ח.

הכפלת מחיר המבחן השנתי נעשית במסווה של 'שיפור השירות', כאשר במחיר זה ייכלל גם כיוונון פנסי המכונית, שנעשה עד כה בנפרד על־ידי מדגאות שליד מכוני הרישוי, במחיר של שישה ש"ח. מעתה ייעשה כיוונון הפנסים על מסלול המבחן.

אולם רבים מהנהגים אינם נזקקים למעשה לשירות זה, שכן הוא ניתן להם במוסך בזמן הכנת מכוניתם לטסט. הכנת המכונית מוגדרת כ'בדיקה מקיפה של כל המיכללים הבטיחותיים', בכללם התאורה החיצונית לסוגיה. על נהגים אלה ייכפה מעתה שירות, שאינו דרוש להם.

הצו להעלאת מחיר המבחן השנתי נחתם אתמול על־ידי שרי התחבורה והאוצר, חיים קורפו ומשה נסים. מלשכת דובר משרד התחבורה הוסבר, כי מכוני הרישוי גם יגדילו את מספר מסלולי הבדיקה כדי לקצר את התורים.

צפוי סוף שבוע גשום

מאת אריה אגר, סופר „דבר"

גשמי שלושת הימים האחרונים אמורים להיפסק לקראת הבוקר, והיום ומחר יהיה מעונן־חלקית קריר אך נאה, אמר החזאי דוברם אלינסקי. ביו"ל שבת צפוי גשם, שיימשך גם בשבת וביום א'. הטמפרטורות יתחילו להיות נמוכות.

אפיק ברום מביא אוויר קר מסקנדינאביה דרך מזרח־אירופה ומרכז הים התיכון. בתורכיה ובמזרח אירופה ירדו אתמול שלגים. הגשם צפוי בעיקר בצפון הארץ, עשוי להתפשט במשך השבת גם למרכז, ולקראת יום ג' צפוי גם בנגב.

גשמי ראשית השבוע גרמו מאפיק מעל ים סוף שקשה היה לחזותו משום מוגבלות מערכת החיזוי של השירותים המטאורולוגיים של סעודיה ושל ירדן, שאינן מוסרות מידע לישראל.

מאיר גולדשטיין נבחר שוב למזכיר איגוד עובדי הדפוס

מאת עמרם גבאי, סופר „דבר"

הוועידה השלישית של איגוד עובדי הדפוס, שננעלה שלשום, בחרה במאיר גולדשטיין כמזכיר האיגוד הארצי של עובדי הדפוס והעריכה לכהונה נוספת. כן בחרו 101 צירי הוועידה במזכירות והמרכזי המצומצמת.

הוועידה התקיימה במלון 'מוריה' בירושלים ונמשכה יומיים. במהלכה התקיימו דיונים בנושאי האיגוד המקצועי: המעבר לטכנולוגיה החדשה והשפעתה על העובדים; שכר; קרנות פנסיה; קרן השתלמות ומעבר לשבוע עבודה מקוצר. הוועידה הסתיימה בקריאה לממשלה לאכוף את חוקי העבודה, ולהתאחדות התעשיינים – להביא לסיום הסכם שכר ענפי, ודוגמת השכר המשולם בפועל במפעלים.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים
(הוראת שעה) (מחיר מרבי לשיעור נהיגה ולהעמדת רכב למבחן נהיגה)
(תיקון), התשמ"ט–1988

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 17(א)(1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ה – 1985 (*) אנו קובעים לאמור:

תיקון התוספת 1. בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחיר מרבי לשיעור נהיגה ולהעמדת רכב למבחן נהיגה), התשמ"ח–1988 (**) יתוקנו טורים ב' ו־ג' שבתוספת כדלקמן:

טור א' סוג הרכב	טור ב' המחיר בש"ח כולל מע"מ	טור ג' המחיר בש"ח כולל מע"מ
(1) I ברכב פרטי רגיל	3.38	27
II ברכב פרטי שמותקנים בו הילוכים אוטומטיים	3.50	28
(2) רכב דו־גלגלי	3.00	24
(3) רכב משא	4.50	36
(ט"ו בכסלו התשמ"ט) (25 בנובמבר 1988)	משה נסים שר האוצר	חיים קורפו שר התחבורה

* ס"ח התשמ"ה, עמ' 2
** ק"ת התשמ"ח, עמ' 649

טור ב' – מפרט את המחיר ל־5 דקות לימוד נהיגה
טור ג' – מפרט את המחיר ל־40 דקות לימוד נהיגה

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו יגאל לוי
במות אבין ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מחוז הדרום

ח"כ שאקי נפצע בתאונה בדרך להלוויה:

„היו לי כאבי תופת; לא הבחנתי איפה אני"

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

ח"כ אבנר שאקי ועוזרו משה עידן נפצעו אתמול בתאונת דרכים ליד הישוב שילה בשומרון. השניים הובאו לבית החולים להדסה הר הצופים כשהם סובלים משברים.

התאונה ארעה סמוך לשעה 14.30 בכביש רמאללה־שכם, קצת לפני הישוב שילה. ח"כ שאקי, עוזרו ואדם נוסף נסעו להלווייתו של יעקב פרג בהר ברכה. השלושה נסעו במכונית 'סיירה' שכמה נהג בה עוזרו האישי של שאקי, משה עידן, בן 32. „עקפתי רכב ובא רכב מולי" סיפר עידן. „הכביש היה רטוב והאוטו לא נשמע לי ולא פנה ימינה ואז נכנסתי במכונית. נסעתי רחוקא לאט".

ח"כ שאקי זוכר רק את ההתנגשות. „המכונית טולטלה" סיפר „אני טולטלתי לפנים ולאחור, הכל היה מטושטש, היו לי כאבי תופת לא הבחנתי איפה אני".

באמצעות מכשירי קשר הזעקה עזרה ולמקום הגיע תוך דקות אמבולנס מן היישוב שילה. הם הועברו לבית החולים הדסה הר־הצופים. אצל שאקי אובחנו שברים בעצם הבריח ובכתף ועידן שבר את רגלו. כמו כן הם סובלים מחבלות קלות. הנוסע השלישי, הרב ברוך לוי, נשרט קלות ולא נזקק כלל לאשפוז.

ככל הנראה נגרמה התאונה משום שנהגו של שאקי עקף בדרך לא פנויה.

נהרג תייר

תייר בן 25 מצרפת נהרג אתמול בבוקר בתאונת פגע וברח שאירעה לא הרחק מבית החולים 'הדסה' הר־הצופים בירושלים. מכונית פולקסווגן 'חיפושית' בצבע תכלת פגעה בו בעת שחצה את הכביש. הנהג הפוגע נמלט ממקום התאונה. נמסר כי שמשת המכונית נסדקה כתוצאה מן החבטה. התברר כי התייר התגורר אצל אחיו בירושלים.

יוזמה יהודית ערבית:

מרכז מידע על הפרות זכויות האדם בשטחים

מאת סופר „דבר"

60 אנשי ציבור, משפטנים, רופאים, עיתונאים, אנשי אקדמיה, סופרים וחברי כנסת מקימים מרכז מידע לזכויות האדם בשטחים. ההכרזה על הקמת המרכז תהיה ביום א' הקרוב בגלריית בוגרשוב בתל־אביב.

המרכז יחל לפעול בראשית ינואר. יוזמי המרכז, יהודים וערבים, מבקשים לאסוף מידע על מקרים של הפרת זכויות אדם בשטחים בהאמינם כי זוהי פעולה חיונית ביום בשל גילויים של הדוחקה הכחשה בחברה הישראלית.

המרכז יפעיל עובדי שדה ומשלחות, יאסוף חומר כתוב ובאמצעות מחשב יוכל כל דורש לקבלו. האגודה לזכויות האזרח שותפה בהפעלת המרכז.

נדחתה תביעת נאמנו של בן ציון על 60,000 ש"ח

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

בית משפט השלום בנתניה דחה על הסף תביעה, הנאמן על נכסי יהושע בן ציון, לפיה המתיר מסבו בן ציון נכסים. בתביעה נתבעו מניות שנות או תמורתן בסכום של 60,000 ש"ח מהשותפות מירון, בן ציון פריכס ומעורך הדין אליהו מירון. טענת הנאמן היתה כי המניות הוחזקו בנאמנות עבור בן ציון, שהסתיר את קיומן מהנאמן. עו"ד מירון ביקש שבית המשפט ידחה את התביעה על הסף, בית המשפט קיבל את טענתו וחייב את הנאמן בהוצאות המשפט.

הסתיימו שיחות אסד ופאהד על ועידת פסגה ערבית

ליאר, (עי"צ ע'ית). – נשיא סוריה ואסד אל אסד עזב אמש את ריאד, בעקבות ביקור של יומיים שבמהלכו שוחח עם פאהד מלך סעודיה על צמצום חילוקי הדעות, המנגים ועידת פיסגה ערבית מלאה.

בהודעה שפורסמה לאחר צאתו של אסד, מסרה סוכנות הידיעות הסעודית כי השיחות נסבו על "מלוא מיגוון הנושאים בזירה הערבית". זה ביקורו הראשון של אסד בסעודיה מזה מספר שנים.

נמסר כי סעודיה הודיעה שהיא מכנה לארח את ועידת הפיסגה הערבית ה־13, שאמורה היתה להתקיים בריאד ב־1983, ונדחתה פעמים רבות בשל חילוקי דעות בין הערבים.

מספר מדינות ערביות, ביניהן עיראק, ירדן ואש"ף, מצדדות בפיסגה כזו בהשתתפות מצרים.

רבינוביץ קורא להשלים הרפורמה ולהעמיק הגביה

מאת אבי שגרס, סופר הכלכלי של „דבר"

שלטונות מס הכנסה פועלים להקמת את החינוך הבירוקרטי הברוך במגעים בין השלטונות לאזרח – אמר אתמול נציב מס הכנסה, יאיר רבינוביץ, בטקס הסיום של קורס יועצי מס.

הוא הוסיף כי יש להשלים את המהלך של הרפורמה במסים, שהחל ב־1987 תוך העמקת הגביה וביסוסה על יחסי אמון והדדיות.

רבינוביץ ציין, כי השנה יגבו כ־13 מיליארד ש"ח, רובם מתשלומים ודיווחים הנעשים ביוזמת ציבור הנישומים. הוא הוסיף כי העמקת הגביה נובעת מיחסי האמון והתרתעה וכן מהורדת שיעורי המס, שבוצעה ברפורמה שהחלה ב־1987. לדבריו, העמקת הרפורמה תהווה תמריץ לאזרחים לעבוד, להרוויח ולשלם את המגיע מהם לשלטונות המס.

נציב מס הכנסה אמר, כי האגף ירחיב את שיטת הפחתת ניכוי המס במקור בצורה אוטומטית ומשנת 1989 יעניקם לנישומים המוגדרים כנישומים צייתנים.

בנק אמריקאי ישראלי
הודעה ללקוחותינו
הננו להביא לידיעת ציבור לקוחותינו כי החל מתאריך 1.1.89 יועלו בבנק דמי השכירות השנתיים לכספות.
דמי השכירות החדשים יהיו בין 90 ש"ח ל־260 ש"ח בהתאם לגודל הכספת.
פרטים ניתן לקבל בסניפים.
בנק אמריקאי ישראלי בע"מ

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי רמת־גן
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
תיקון טעות
ג. קביעת הנחיות לניצול מבנים ופיתוח.
כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
מרדכי פרצא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 להלן החוק.
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6585 חלקה 284 רח' ברנדס 49. מבוקשת הקלה 6% מסטח המגרש והיינו 56% במקום 50% המותרים לפי תכנית רע/1/143. כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. ולפוביץ
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

קור זימן הוועד המנהל לביטול ההחלטה על קורס כתבים

נבון: רשות השידור מדורדרת לשאפתנות

מאת דניאל בן־שמחון, סופר „דבר"

„אתם מורידים את רשות השידור לאשפתות. לא תתאר הלא הדרך. אם תמשיכו כך אתם תהרסו את הרשות לתהום ובזה והשימו אותה ללעג וקלס בעיני הציבור" – דברים אלה השמיע שר התרבות יצחק נבון בנציג הליכוד של הועד המנהל במהלך ישיבה בליל אמש בלשכת השר.

נבון זעם לאחר שנודע לו על כך שהמשנה ליו"ר הרשות שלמה קור מהליכוד זימן את הוועד המנהל לישיבה דחופה כדי לדון בביטול ההחלטה על פתיחת קורס כתבים ברשות השידור, בעוד על פי החוק רק יו"ר הוועד המנהל רשאי לזמן ישיבות כאלה. „גם למריבות ולוויכוחים יש כללי ואי־אפשר להסוף 'ישיבות'" אמר נבון.

אתמול כינס שלמה קור את הוועד המנהל, בניגוד לדעתו של היו"ר אהרון הראל. בפגישה נכחו מנכ"ל הרשות אורי פורת, נציגי הליכוד והמפד"ל. נציגי המערך החרימו את הישיבה. הראל פרסם הודעה שבה הוא הוקיע את הכינוס ה„לא חוקי" לדבריו.

„השתתפותו של המנכ"ל בישיבה חמורה במיוחד, יוצרת את הרושם שיוזמת הכינוס יצאה ממנו. זוהי מדיניות הרסנית המסכנת את עתידה וקיומה של רשות השידור" קבע הראל.

סופר „דבר" מציין כי מאז הישיבה בשבוע שעבר שבה הוחלט להגביל את קורס כתבי רשות השידור לבעלי השכלה אקדמית בלבד, מנסים אנשי הליכוד, ובראשם אורי פורת, להתעלם מההחלטה. המועמדים שעברו את המיון הראשוני זומנו השבוע להמשך המבחנים, למרות החלטה.

„שמיר יתבייש, שילך לפנסיה"

חברי מרכז הליכוד דורשים הצבעה בטרם יצורף המערך

(עז). – מאות חברי מרכז תנועת הליכוד החליטו אמש לקרוא לראש הממשלה לכנס מיד את המרכז לדיון בכוונתו של ממשלה לאומית ללא המערך.

„הליכוד התחייב לבוחריו למגר את האליפות הסוציאליסטית, לפתוח בתנופת התיישבות בארץ ישראל, לשים קץ לתעלולי התרבות הקריינית של שמעון פרס – וכל אלה ניתנים היום להגשמה בממשלה לאומית ללא המערך". אמר ח"כ צחי הנגבי.

„מדוע צריך לתת את תיק האוצר לשמעון פרס, כדי שיוכל להזרים לקיבוצניקים כספים הללו יובאו להתגין כאן בכיכר המדינה" שאל ח"כ מיכאל איתן.

לדבריו הקואליציה עם הדתיים אמנם קשה מאוד אבל אין לראות בדרישותיהם סחטנות.

ח"כ פנחס גולדשטיין תקף בחריפות את שמעון פרס, ואז נשמעו קריאות בקהל: 'הוא מרגל'. על כך הגיב גולדשטיין: „הוא לא מרגל ולא אשפיסט, אבל הוא פוליטיקאי ממולח ומסוכן לארץ ישראל ולמדינת ישראל".

בהמשך נשמעו קריאות בקהל: „שמיר יתבייש, שילך לפנסיה שמיר".

המתכנסים תבעו כי המרכז יכונס בטרם ייחתם ההסכם הקואליציוני עם המערך, להצבעה חשאית, ואספו כ־450 חתימות של חברי המרכז, כשבכוונתם לאסוף 1,000.

שוודיה תתווך בין ארה"ב לברה"מ בסכסוך הטמנת המיקרופונים

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

שוודיה תהיה המתווכת בין שתי המעצמות הגדולות המצויות בסכסוך שבו מאשימה אחת את בירת המועצות בהטמנת מכשירי האזנה בנציגותה שבמוסקבה.

העיתון 'שוודיה כעת', היוצא לאור בשטוקהולם, מדווח כי האמריקנים תובעים 29 מליוני דולר פיצויים. סכום הפיצויים יקבע על ידי פאנל של שלושה ובהם נציג אמריקאי, נציג סובייטי, ויו"ר שוודי, שודרן על פי מקצוע.

בעת שארה"ב ובירת המועצות הגיעו בשנת 1977 להסדר בניה של נציגויותיהן הוחלט כי כל סכסוך בין הצדדים יתברר בפני נציג ניטראלי משוודיה ועל אדמת שוודיה. הסכסוך מוכא לדיון במכבן המשפטי של שטוקהולם.

הסטייט־דיפרטמנט הודיע כי בניין השגרירות במוסקבה לא יופעל עוד. הוא יהרס ובמקומו יוקם בניין שגרירות שיבנה על ידי פועלים אמריקנים, כדי להבטיח שהבניין לא יוזקף לפעילות של הטמנת מיקרופונים על ידי הק.ג.ב. הסובייטים לעומת זאת מכחישים כי היתה להם יד בהטמנת המיקרופונים בבניין הנציגות האמריקנית. שוודיה בעצמה התלוננה על כך שנציגותה במוסקבה עברה פעילות של הטמנת מיקרופונים, על פי החשד על ידי הסובייטים. לעת עתה השוודים בודקים האם המיקרופונים בנציגותם הוטמנו על ידי הסובייטים והמידה וכן גם שוודיה תתבע מבירת המועצות כספי פיצויים.

חילופי האשמות בין ח"כ לין למנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

מנכ"ל חברת החשמל, יצחק חופי, מאשים את חבר הכנסת אוריאל לין כי „אינו דובר אמת, וזה באנדר־סטייטמנט".יצחק חופי יצא בהתקפה על לין בעקבות התבטאויות שונות של חבר הכנסת בנושאי חברת החשמל, ולאחרונה בעניין תחנת הכוח בחיפה.

חופי הבהיר כי אין בסיס לטענתו של לין כאילו דירקטוריון חברת החשמל התערב בהליכי משפט בהחלטה בנושא תחנת הכוח בחיפה. „בניגוד למה שאמר לין, מועצת המנהלים החליטה שאם לא תימצא הדרך לגשר בין הצו האישי למניעת מטבעים שהוציא משרד הפנים, לבין איכות הדלק המסופק לחברת החשמל הנרכש באמצעות משרד האנרגיה, ג'אלץ לסגור את התחנה כדי להימנע מהריגות ולעבור ברישעות החוק". חופי אומר כי החלטה זו שונה „80 מעלות" כאילו הדירקטוריון המנכ"ל הוליכו לסגור את התחנה כאמצעי לסכסוך של התהליך המשפטי בעניין תרגית שיו בעבר.

לתגובת לין

„הבל שמר חופי יורד למדרגה הנמוכה של דרך ההשמצה האישית במקום שהוא עצמו יבדוק קודם את העובדות בחברת החשמל אמר אתמול בתגובה ח"כ לין. כל הנתונים שנמסרו על צריכת יתר של עובדי חברת החשמל שאובים מדו"ח מבקר המדינה וממכתבים של שר האנרגיה, הוסיף ח"כ. לדבריו חופי הודה במשטרה בהפרת הצו האישי וקיימת סבירות גבוהה שהוא עבר עבירה פלילית. „בהודעת לשכת דובר חברת החשמל, נאמר מפורשות שהדירקטוריון קורא להפסיק מיד את הוקידה המשטרתית ולבטל את הצו האישי, וכן נאמר שאם לא יתמלאו תנאים מסויימים תאלץ חברת החשמל לסגור את התחנה. שני הדברים האלה יחדיו מהווים איום על מערכת אכיפת החוק והתערבות גסה בהליכי חקירה פלילית". הוסיף הח"כ.

משרד הבטחון
חטיבת המכירות
מכרזים

ניתנת בזאת הודעה לציבור על מכירת טובין, כל פריט בהתאם לתנאי נספח לכל אחד מהמכרזים המפורטים, המציע רשאי להציע הצעתו לגבי פריט אחד או יותר.

תנאי התשלום: 60% במזומן בקופת 40% הנותרים בערבות בנקאית שתוגש בתוך שלושה חודשים מיום פתיחת ההצעות, המכירה מתבצעת בגבעתיים. הצעות תוגשנה עד 19/12/88 בחטיבת המכירות, רח' הקליר 8, בניין 12 הקריה תל אביב. שעות קבלה: בימים א'–ה' בשעות 08:30–12:30, בימים א' ו־ג' גם בשעות 14:00–15:00.

מכרז מספר: 254/89/01
מכשיר פקסימיליה, מכונות חישוב, פריטי פלדה, הזיכות אלומיניום עם ברזל, פסולת פלדת קניה, מנועים חשמליים, אבקת שמנים, חוליות שרשרת, מנוזהוות, מכונות ניקוי ברזל, מכונה להחתמת גל, ברגים פילאסטיק, מיקרופלים, הבדי חיצוב, מתיקות, קונצרטינה תייל, אבזני הידוק וקירור, מברגות.
ימי סיור: 1, 2, 3, 4, 5 בינואר 1989, רשום בבוקר עד 29.12.88 בשעה 12.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־09/01/89 עד שעה 10:00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 255/89/01
צמיגים, צבעים, היבנת להלסים, הלפי ז'יל, ציוד אוטוטי, הלפי מגבי מרגל, הלפי G.M.C, הלפי ליילנד, מכבני שמן לכרמל, הלפי ריאו, ציוד צלילים, עגלות שונות, ערכת שרירן ליקה, הלפי קומפיולר, חלפי טלבחות, חלפים למשאיות מרצדס.
ימי סיור 19, 29 בדצמבר 1988. בבוקר במשפט הבכות, יש להרשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־02/01/89 עד שעה 10:00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 256/89/01
ביגוד שונה, פסולת צמר, גרוטאות אלומיניום ופליז, פסולת פלסטיק, גרוטאות ניירוסטה, סנדלי נשים, כסאות מתקפלים, לוחות עץ למטה, מיטות, מכשירי מיקרופים, מכונות צילום, ציוד צילום, שרהפדה.
ימי סיור 9, 10 בינואר 1989. יש להרשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־16/01/89 עד שעה 10:00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 257/88/12
טרקטורים, מלגזות, מנופים, טרנזיטים, ג'יפים, רכב מסחרי, רכב שרה־לנדרובר, בחלקם לפרוק.
מכרז ניתן לקנות בימי הסיור בגבעת הרבב – צריפין.
ימי הסיור 21, 22 בדצמבר 1988, בשעות 08:00–11:30.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־26/12/88 עד שעה 10:00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 258/88/12
רכב פרטי, רנו 4, אופנועים, וטפות, רכב מסחרי, מנורים, גוררים תומכים, אוטובוס, קרוואן, חלקם בקבוצות וחלקם לפרוק.
מכרז ניתן לקנות בימי הסיור בגבעת הרבב – צריפין.
ימי הסיור 21, 22 בדצמבר 1988, בשעות 08:00–11:30.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־26/12/88 עד שעה 10:00 לפנה"צ.

מכרז מס. 259/89/01
גנרטורים מתוצרת ידוידי ראימפייבים בהספקים שונים: 50, 100, 116, 120, 200 קו"א, כוללים אלטרנטורים ולוחות פיקוד.
ימי סיור 28 בדצמבר 1988, להרשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־02.01.89 עד שעה 10 לפנה"צ.

הזכיות ב„לוטו"

(עש"ת). – להלן סכומי הזכיות בהגרלת ה„לוטו" מס' 50/88 שהתקיימה ביום 14.12.88:
פרס ראשון – אין זוכים.
פרס שני – 6 זכו – כל אחד ב־20,201.50 ש"ח
פרס שלישי – 192 זכו – כל אחד ב־1,262.57 ש"ח
פרס רביעי – 11,551 זכו – כל אחד ב־31.48 ש"ח
פרס חמישי – 197,673 זכו – כל אחד ב־4.91 ש"ח.
מינימום הפרס הראשון להגרלה הבאה 1,250,000 ש"ח.
מינימום סך כל הפרסים: 2,500,000 ש"ח.

שוטרים בשכפ"צים מסיירים בארמניה כדי למנוע ביזה

מוסקווה (עיר ועיצ). – שלטונות ברה"מ נחושים בדעתם לשים קץ לביזה בערים שנהרסו ברעידת האדמה בארמניה, ולשפר את ארגון פעולות הסיוע לנפגעים – מסרה אתמול התקשורת הסובייטית.

שר הבריאות, העומד בראש ועדת הפיקוח על מבצעי ההצלה, קרא להקמת גוף לאומי שיטפל בנושא ושקע, כי שירות ההגנה האזרחי לא למד דבר מהתאונה שאירעה בכור הגרעיני בצ'רנוביל ב–1986, וכי הוא עומד בפני 'פשיטת רגל'.

בטאון הצבא פרסם תמונה של שני שוטרים חמושים מובילים חמישה בחורים אל תוך בניין כשידיהם מורמות, בליווי הכותרת: "בוזזים מיד לאחר מעצרם: גם מעשים חייתיים כאלה נראים כאן".

שבועון החדשות של מוסקווה כתב, כי העולם אינו מסוגל לתאר "איך אנשים מסוגלים לנצל אסון כזה, ולבוז בתאוות בצע דירות נטושות וחצרות פרוצות".

"פראבדה" דיווחה ביום שלישי, כי שוטרים לבושים באפודי־מגן מסיירים ברחובות לנינאקאן כדי למנוע ביזה.

"חובה עלינו לשים קץ לגניבות ולזוועה, שכל מה שנאסף על־ידי אנשים ניתן מעומק הלב חייב להגיע למטרה שלה יועד", הודיעה ועדת הפיקוח על פעולות ההצלה.

נוצרה הערכת מצב, טיפול היגר ושימוש נכון בציוד המגיע מהרפובליקות השונות, מאנשים פרטיים ומחו"ל, נאמר בהודעה.

השלטונות מסרו, כי עד עתה פונו 24,000 נשים, ילדים וזקנים מאזור הרעש, וכי 50,000 – 70,000 אנשים נוספים יפונו בזמן הקרוב.

דרא"פ מסיימת 100 שנות שלטון לבן בנאמיביה

משקיפי או"ם יפקחו על נסיגת הקובאנים מאנגולה

ניו־יורק (א.פ. ועיצ).– הפיקוח על נסיגת הכוחות הקובאניים מאנגולה יופקד על־ידי ארגון חדש של משקיפי או"ם, שיהיה מורכב מ–50 קצינים – על כך נודע אתמול ממקורות דיפלומטיים בארגון הבין־לאומי.

בימים הקרובים צפוי מו"מ אינטנסיווי במרכז או"ם במסגרת המאמצים להשלים את הפרטים האחרונים של המנגנונים שיפעיל האו"ם במסגרת ההסכם המורכב של בר חייל.

נציגי אנגולה, קובה ודרום אפריקה ייפגשו שוב ב–22 בדצמבר בניו־יורק, כדי לחתום על שני מיסמכים נוספים, במעמד שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ – הסכם של שלוש המדינות המפרט את ההתחייבויות שכל אחת מהן קיבלה על עצמה, והסכם דו־צדדי בין קובה לאנגולה עם האו"ם.

הצדדים התמו כבר על הסכם בין ארה"ב, דרום־אפריקה, אנגולה וקובה, בעניין נסיגת הכוחות הקובאניים מאנגולה והפעלת תוכנית עצמאות נאמיביה החל מה–1 באפריל 1989.

כזכור, שלטום התחייבה דרום־אפריקה לסיים יותר מ־100 שנות שלטון לבן בנאמיביה בתמורה לנסיגת 50,000 חיילים קובנים מאנגולה השכנה.

נאמיביה, לשעבר דרום־מערב אפריקה, תוכל להפוך לעצמאית לחלוטין בנובמבר בשנה הבאה.

דרום־אפריקה תתחיל ליישם את תוכנית האו"ם לעצמאות נאמיביה ב־1 באפריל.

במסגרת התוכנית אמורה דרום־אפריקה להתחיל להוציא את 50,000 חייליה מנאמיביה החל ב־1 באפריל, לבטל את כל חוקי הגזע נגד השחורים באמצע מאי ולהשאיר רק 1,500 חיילים במדינה עד ה־1 ביולי. ב־1 בנובמבר אמורות להיערך במדינה בחירות חופשיות בחסות או"ם. לפי כל ההערכות יזכו מורדי 'סוואפו', שנלחמו נגד המשטר הלבן, ברוב מכריע. בנאמיביה, העשירה במחצבים, יש 1.2 מיליון תושבים, מהם רק 60,000 לבנים.

בפרוטוקול ההסכם שנחתם ברוב פאר בארמון העם בבראזאויל, בירת קונגו, התחייבה קובה להוציא מאנגולה 3,000 מחייליה עד ה־1 באפריל, 25,000 חיילים נוספים עד ה־1 בנובמבר ואת השאר עד סוף יוני 1991. ההסכם אינו מדבר על שביתת נשק או הסדר בין מורדי 'אוניטה', הלוחמים נגד המשטר השמאלי באנגולה, ובין ממשלת לואנדה. מנהיג 'אוניטה' קיבל בברכה את ההסכם, אולם אמר כי לא יתכן שלום באנגולה בלי מו"מ ישיר עמו. ממשלת אנגולה מסרבת לדון עם המורדים והסתפקה בינתיים בהבטחה שתעניק חנינה לכל העצירים הפוליטיים.

ההסכם בבראזאויל נחתם בנוכחות של המתווך האמריקאי צ'סטר קרוקר, עוזר שר החוץ של ארה"ב.

טוקיו – העיר היקרה בעולם תל־אביב – במקום העשירי

ז'נווה (א.פ.) – טוקיו שומרת על מקומה כעיר היקרה ביותר בעולם, ואילו תל אביב מיפסת למקום העשירי, אותו היא חולקת עם ז'נווה, כך עולה מסקר על 103 ערים בעולם, שפורסם אתמול בבנק מוקד בינוני.

לפי המדד, המתבסס על 100 נקודות לניו יורק, קיבלה טוקיו 203 נקודות, קצת לפני עיר יפאנית אחרת, אוסאקה, שקיבלה 202 נקודות. העיר השלישית ברשימה זו היא טהראן, עם 187 נקודות, ובמקום הרביעי נמצאת ליברוויל, בירת גאבון שבאפריקה, עם 162.

העיר היקרה ביותר באירופה היא אוסלו עם 138 נקודות, ואחריה הלסינקי עם 128 נקודות. ז'נווה, שהיתה העיר היקרה השנייה באירופה, ירדה למקום העשירי בעולם, שאותו היא חולקת עם עיר אסיאתית, תל אביב, כשלשתיהן 123 נקודות.

העיר הזולה ביותר בעולם היא קאראקאס בירת ונצואלה, שקיבלה במדד זה 32 נקודות בלבד, ומעליה בירותיהן של שתי ערים דרום אמריקאיות נוספות – באגוטה ובואנוס איירס. המדד, המתפרסם מדי שנה, נועד לסייע לחברות בין־לאומיות לחשב את עלות החזקת עובדים במקומות שונים בעולם.

הכומר־הטרוריסט רייאן לא יוסגר מאירלנד לבריטניה

מאת דליה שחן, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").- ממשלת אירלנד מסרבת להסגיר לבריטניה את הכומר רייאן, המואשם ב־185 פעולות טרור שבוצעו בשירות המחתרת האירית.

שר המשפטים האירי נימק את הסיבה לסירוב בחוסר הסיכוי של האב רייאן לזכות במשפט הוגן בבריטניה, עקב הערות של אמצעי התקשורת ורצה השפוי של ממשלת בריטניה.

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר אמרה, כי הסירוב הוא "עלבון לעם הבריטי". בריטניה תגיש מחאה חריפה מאד, ותדרוש מימוש הבטחות ראש ממשלת אירלנד לשנות את חוקי ההסגרה הקיימים.

יתכן שהאב רייאן יובא למשפט בדבלין, אך הסיכוי שממשלת בריטניה תבקש זאת הוא קטן עקב בעיות הקשורות באבטחת העדים. אם יזוכה האב מחוסר הוכחות, לא תהיה אפשרות חוקית לחזור ולשפוט אותו בבריטניה שוב.

מתנגדיו של חומייני פלשו לשגרירויות איראן באירופה

לונדון (רויטר). – מתנגדי משטרו האיסלאמי של שליט איראן, האייתוללה חומייני, פלשו אתמול לנציגויות איראניות רשמיות בכמה בירות אירופיות, כדי להביע בכך את מחאתם על ההוצאות ההמוניות להורג של אסירים מדיניים באיראן.

בג'נווה חדרו חברי קבוצה אחת לקונסוליה האיראנית, קרעו מן הכתלים דיוקנאות של המנהיג האיראני והשליכו אותם לרחוב בעד לחלונות. מן המשטרה נמסר, כי כחמישה מפגינים הפיצו כרוזים, שבהם זיהו עצמם כחברי 'מחתרת הפראיון העממי האיראני'.

סוכנות הידיעות האיראנית מסרה, שבלונדון השתלטו חברי קבוצה אחרת של מתנגדי המשטר על סוכנות הנסיעות המרכזית האיראנית, חיבלו בשלושה מחשבים ורשמו כתובות על הקירות. משטרת לונדון מסרה, כי ארבעה בני אדם נעצרו בקשר לתקרית זו.

תקריות דומות היו בהאמבורג ובפאריס, שם השחיתו מתנגדי משטר איראנים ציוד בסוכנויות הנסיעות האיראניות המקומיות. הם גם חילקו כרוזים לעוברים ושבים, שבהם נאמר, שהפעולה נעשתה במסגרת 'יום מחאה על העינויים וההוצאות להורג של אסירים מדיניים בטהראן'.

שומר במועדון לילה חשוד ברצח ר"מ שוודיה, פאלמה

מאת עלי בק, סופר "דבר" בדנמארק, והסוכנויות הידיעות

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). – בידי משטרת שוודיה חשוד חדש בקשר לרצח ראש ממשלת שוודיה, אולף פאלמה, ב–1986 – על כך הודיעו אתמול עיתוני שוודיה ותחנות השידור.

בידיעה, שפורסמה בהבלטה בעמודים הראשיים של עיתוני אחה"צ המופיעים בשטוקהולם – 'אפטונבלאדט' ו'אקספרסן' ועל־ידי הרדיו השוודי, נאמר, כי עתה עומדים להודיע לאיש באורח רשמי, כי הוא חשוד בביצוע הרצח.

על־פי חוקי שוודיה, זה הצעד הראשון בהליכים המשפטיים לקראת הגשת כתב אישום רישמי.

דוברי המשטרה סירבו להגיב על דיווחים אלה.

העיתונים תיארו את החשוד כשוודי בן 41 בעל רקע פלילי. לדבריהם, עד אתמול אמורים היו עדי ראיה לזהות אותו. קיימות ראיות, ולפיהן שהה איש זה בקירבת מקום הרצח ב–28 בפברואר 1986.

פאלמה חזר הביתה מהצגת קולנוע בחברת רעייתו, כאשר נורה על־ידי מתנקש בודד באחד הכבישים הראשיים של שטוקהולם ההומים אנשים בכל שעות היום והלילה. הרוצח נמלט.

בעבר נעצרו כמה חשודים, אך שוחררו מהעדר הוכחות.

'אפטונבלאדט' מציין, שהאדם העוסק כאיש בטחון במועדון לילה בקרבת מקום הרצח ושיתכן, כי נמלט לשם, לאחר שביצע את המזימה.

זיהום האוויר במקסיקו־סיטי דוחה פתיחת שנת־הלימודים

מקסיקו־סיטי, (עיר). – פתיחת־בתי הספר במקסיקו־סיטי נדחתה בחודש ימים בגלל העלייה ברמת זיהום האוויר בבירתה של מכסיקו העומד על בריאות הילדים – מסרו אתמול פקידי ממשלה.

הלימודים יתחילו ב–1 בפברואר של השנה הבאה, וחופשת הקיץ תתחיל באוגוסט, במקום ביולי.

ההחלטה נוגעת לגני ילדים, בתי־ספר יסודיים ותיכוניים.

ארגונים אקולוגים במקסיקו־סיטי, הודיעו, כי רמת האוזון בעיר זו עלתה לרמות גדולות פי שלושה מן המקסימום המותר לפי קני מדה של ארגון הבריאות העולמי. ברמת זיהום כזאת נשקפת סכנה לילדים מתחת לגיל ארבע ולקשישים מעל גיל 65.

ינואר ופברואר הם בדרך כלל החודשים הקשים ביותר מבחינת זיהום האוויר במקסיקו־סיטי, מאחר שבגלל ירידת הטמפרטורות נוצרת תופעה הידועה 'היפוך תרמאלי'. פליטות של גאזים רעילים, הנגרמות בעיקר בגלל חוסר כיוונון מתאים ב–80 אחוז מכלי הרכב במטרופולין, יוצרות שכבת אוזון עבה ברמות נמוכות מעל עמק מקסיקו־סיטי. שכבת האוזון איננה יכולה לעלות בגלל הטמפרטורות הנמוכות באותם חודשים.

פרס בכנסת: נאום ערפאת היה לכל היותר הצלחה רטורית ולכל הפחות אכזבה מדינית

פרס: רק פתרון מדיני

„נפתח בדיאלוג עם הפלשתינים אם יפסיקו לירות" – אמר אתמול שר החוץ, שמעון פרס, בהידרשו לנאום ערפאת. (תצלום: יצחק הררי)

מאת מוכה צימקי, סופרת "דבר" בכנסת

שר החוץ, שמעון פרס, הגדיר אתמול בכנסת את נאומו של יאסר ערפאת כאירוע מאכזב אם כי הגדיר את התהליך בו נמצא ערפאת כמורכב.

פרס השיב לעשר הצעות לסדר היום שעניינן: הצהרות אש"ף מול עמדת ישראל. הוא הדגיש, כי ישראל איננה צריכה להסתפק במתיחת ביקורת על דברי ערפאת. עליה לבוא עם תוכנית מדינית ולהציגה בעולם. „צריך להדגיש, כי הפתרון לסכסוך היהודי־ערבי ייעשה בדרכים מדיניות ותו לא. אנו לא שואפים להכריע את הסכסוך בכוח, אלא מעוניינים לפתוח בדיאלוג עם הפלשתינים ומיד, בתנאי אחד: שיפסיקו לירות ולירות בקבוקי מולוטוב".

נאומו של פרס הופרע כל העת ע"י קריאות ביניים של ח"כ מיכאל איתן, מהליכוד, שהאשים אותו כי יהיה „סוס טרויאני" בתוך הממשלה שתקום. מהצד השני נמתחה ביקורת על פרס מחברי הכנסת יוסי שריד מר"ץ, גאולה כהן מ'התחיה' ועבד אל־והאב דראושה, מ'הרשימה הדמוקרטית'. שריד לא הסתיר את אכזבתו כל העת מהפירוש שנתן שמעון פרס לנאום ערפאת ומ„החמקנות שבדבריו". גאולה כהן, כרגיל, סברה, כי דבריו של פרס מסכנים קיומה של ארץ ישראל. ח"כ עבד אל־והאב דראושה אמר לפרס, כי דבריו בזכות הידברות עם הפלשתינים בטלים מעיקרם כל עוד נמשך הכיבוש הישראלי בשטחים.

ניכר היה, שפרס מהלך בין הטיפות ומנסה לייצג את עמדת הממשלה. אך בסוף דבריו, ולאחר התקפתו של מיכאל איתן, איבד פרס את שלוות רוחו, האשים את הליכוד במצב הכלכלי הרע ובסירפור הסכם לונדון. בנתחו את נאום ערפאת אמר פרס, כי האירוע של נאום ערפאת בג'נווה „היה – לכל היותר – הצלחה רטורית ולכל הפחות אכזבה מדינית". „במקום שיתמודד עם בעיות, הוא בחר לעקוף אותן. הוא השתמש הרבה במלה שלום. אך זה לא רק שם תואר. השאלה מה תוכן השלום".

פרס סבור, כי האכזבה מדבריו של ערפאת נובעת משלושה תנאים שהציבה לו ארה"ב, כתנאי להידברות ואותם לא קיים.

א. במקום לומר, שהוא מקבל את החלטות 242 ו־338 כבסיס למו"מ, עשה ערפאת מעשה לוליינות. הוא ניסה למזג את החלטות 242 ו־181. „ההבדל בין החלטות אלו הוא הבדל היסטורי, ולא הבדל ניסוחי. האחד בא במקום האחר". ולא בתוספת האחר". פרס האשים את ערפאת בכך, שברח מהתמודדות עם הנושא.

ב. ארה"ב התנתה, כתנאי למו"מ עם ערפאת, שלא יסתפק רק בגינוי הטרור, אלא יתחייב שלא להשתמש בו. אבל ערפאת, לדברי פרס, גינה את הטרור, אך השאיר לעצמו פתח לשימוש בו בשני נושאים: התנגדות לכיבוש, ותיאור האינתיפאדה כ„כיבוש דמוקרטי וגאה", ופרס הוסיף: „מה זה כל־כך דמוקרטי, שזורקים בקבוקי תבערה?". כאן החלו חילופי דברים בינו לבין דראושה. ח"כ דראושה קרא לעברו: „מדיניות כיבוש – זה יוצא מן הכלל" ופרס ענה לו: „מה קרה, יום אחד קמנו וכבשנו". דראושה: „ערפאת רוצה לדבר איתך". פרס: „אתם, ע"י טרור גורמים לחרפה, תגיד, שיפסיקו עם הבקבוקים" דראושה: „תפסיקו את הכיבוש. חבר שלך (רבין) ממשיך במדיניות הדיכוי שם". פרס: „אתה מפצל את מתנה השלום".

פרס המשיך למנות את חולשות נאום ערפאת. החולשה השלישית: זכות הקיום של ישראל. ערפאת לא הכיר בה. הנקודה הרביעית: ערפאת קרא להכניס כוח בינלאומי לשטחים. „למה צריך לעשות זאת. מדוע ישראל צריכה לוותר לפני המו"מ? האם כוח בינלאומי בלבנון מנע משהו?". ולבסוף, ערפאת טוען, כי לפני מו"מ לשלום, על ישראל להסכים להקמת מדינה פלשתינית. לכך פרס אינו מסכים. בתום דבריו אלו קם פרס ופירט את התכנית שעל ישראל להציע. דבר ראשון: להציג תכנית מדינית לסיום הסכסוך ב. לפתוח בדיאלוג, בתנאי שיפסיקו לירות. ג. לדבר עם משלחת פלשתינית נבחרת ולא אלימה.

דבריו של פרס, כי אם תיפסק האלימות בשטחים, תציע הממשלה קיום בחירות חופשיות בשטחים גורמים צווחות מספסלי הליכוד. מיכאל איתן קרא לעברו: „בשם מי אתה מדבר? אתם הלכתם עם התכנית הזו בבחירות ונכשלתם". רוני ליבאי, חברו של פרס לסיעה, קם להגן עליו: „זה הסכם האוטונומיה". איתן משיב לו: „תחכו חמש שנים".

תנאי רביעי אותו מציג להידברות: „ישראל תכריע, שהיא תשב עם מי שלא ירה, ועם נציגות לא אלימה". גאולה כהן קוראת לעברו: „זו נציגות של אש"ף".

בדבריו ממשיך פרס להפציר בפלשתינים לחדול מהטרור והמהומות בשטחים, ויוסי שריד קורא לעברו: „הכל תלוי בערפאת. רק מה שהוא יגיד". הוא חוזר בפרס, בעזרתה של גאולה כהן: „אם בבחירות בשטחים ייבחר יאסר ערפאת, זה בסדר מבחינתך?" וגאולה כהן מתריסה מחזיקה אחרי שריד: „זו שאלה טובה ונכונה" – היא אומרת. פרס מתחמק: „באקדחים לא יבואו לקלפיות וזו התשובה". שריד עונה לה: „כשאני שומע אותך אני בוכה".

דבריו של פרס מעלים בשלב זה את חמתו של ח"כ דראושה. הוא לא חדל מקריאות ביניים בגנות הכיבוש. פרס עונה לו: „אתה מפצל את מתנה השלום". דראושה: „הצעד הכי טוב שעשיתי הוא שעזבתי מפלגה שרבין עומד בראשה, ואתה נותן לו תמיכה". בשלב זה מחדש מיכאל איתן את המתקפה על פרס, תוך שהוא מאשים אותו במכירת עקרונותיו כדי להיות שר אוצר ולתת לחברת העובדים כסף. פרס מאבד את שלוותו וצווח על איתן, תוך שהוא בא חשבון עם הליכוד. הוא מזכיר את הבוץ הלבנוני, את טירפוד הסכם לונדון, את האינפלציה בת 600 אחוז. איתן לא נשאר חייב: „תמשיך לחתור תחת הממשלה באוצר. הוא ימשיך מהאוצר לנהל את מדיניות החוץ. אתה סוס טרויאני". דבריו של איתן זוכים מפי פרס לתגובה: „אתה פרחח".

ח"כ יוסי שריד פנה לערפאת ואמר: „כל מי שמושיט לנו יד לשלום, אנחנו משיבים לו בהושטת יד. אתמול בג'נווה הושטת יד ואמרת, שהיא מחזיקה אך ורק בענף זית, ואין בה אקדח. רק כאשר נלחץ בקרוב את ידך לשלום נוכל להרגיש לדעת ולהווא מה באמת היא הושטת בתוכה. להושיט היד הזו שלנו אינה קלה. היא קשה ואפילו מכאיבה, אך היא היחידה, כי לא היה בינינו אלא מוות, ומעתה יהיו בינינו חיים. כך זה מוכרח להיות, כדי שלא תהיה למוות ממשלה. אנחנו לוחצים את ידך, אך איננו רוחצים אותה. מה שהיה לא ישוב, אבל מה שהיה לא יהיה, ואין לנו מחוייבות גדולה יותר".

על שמיר אמר שריד, כי הוא נוהג כנאמר: הקם להרגך בן, השכם להורגו. „שמיר אטום, מאובן, סרבן חסר תקנה, שאומר שאינו רואה שינוי ולא יראה לעולם שינוי".

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) סבור, כי אם אש"ף יתמיד במהלכו, הממשל האמריקאי יכיר בו. השאלה היחידה היא אם ישראל תגיע למו"מ עם הפלשתינים כנגררת וכנלחצת, או כמי שאוחזת עוז תבונה, ועושה זאת ביוזמתה. „במקום לברך על התמורות החיוביות באש"ף, לסייע להם להעמיד אותן במבחן במשא ומתן – אנו עדים להנהגה ישראלית מאובנת, מתחפרת, יורדת למקלט, אוחזת פניקה, שלא זוהו בילימבר, אך שולפת טלסקופ כדי לבדוק ביזיון כל ניסוח פלשתיני".

ח"כ חיים רמון (המערך) פנה לשמעון פרס וביקש לתבוע, כבעקרון היסוד של הממשלה המוקמת יקרא לדבר עם אש"ף כדי להביאו לחדול מללכת בדרך הטרור והכיבות רמיה.

ח"כ בן אלישר (הליכוד), יו"ר ועדת החוץ, להכריז, באופן חד משמעי, כי ישראל לא תישא ולא תיתן עם אש"ף.

ח"כ פרוש (אגו"י) אמר, כי עלינו לחשוף את האמת נוכח הטאקטיקה שבה נוקט ערפאת. פניו לא לשלום.

ח"כ רובינשטיין (שינוי) אמר, כי רק עיוור וחרש לא שמע ולא ראה את הקולות החרשים שהכביע אש"ף.

הערוץ השני לא ייסגר

שר התקשורת, גד יעקבי, הודיע בכנסת, כי 'ערוץ 2' במתכונתו הניסיונית הנוכחית לא ייסגר. הוא אמר את הדברים בתשובה לשאילתא בעל־פה של ח"כ אברהם פורז משינוי.

הכנסת נתנה 'אור ירוק' למלחמה בתאונות־דרכים

מאת אריה ארה, סופר "דבר"

מליאת הכנסת אישרה אתמול את המלצות ועדת החקירה בנושא תאונות הדרכים. בעד אישור ההמלצות הצביעו הליכוד, מפלגת העבודה, ורץ, המפד"ל, אגו"י, התחיה ושינוי, צומת הרצל התנהה.

בדו"ח הוועדה שורת המלצות לשיפור דרמטי של תשתית הכבישים תוך שלוש שנים, לשיפור דרכי האכיפה ולריכוז האחריות למלחמה בתאונות והסמכויות הקשורות בכך בידי משרד־התחבורה. הוועדה קבעה לוחזמנים מפורט לביצוע המלצותיה.

בהגישו את הצעת הסיכום אמר ח"כ מיכה חריש, שעמד בראש הוועדה יחד עם ח"כ אוריאל לין, כי הסיכוי להצלחה במלחמה בתאונות תלוי בהצבתה בראש סדר־העדיפות הציבורי ובתיפקוד הממשלה. "בכך שהכנסת ה־12 הקדישה את הדיון הראשון שלה לנושא זה ואימצה את המלצות הוועדה, היא תרמה להצבת המלחמה בתאונות בראש סדר העדיפות", הדגיש.

תוך עשרה ימים יוגשו רשימות המועמדים לרשויות המקומיות

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

במשרד הפנים החלו ההכנות לקראת הבחירות לרשויות המקומיות ב־28 בפברואר 1989, למרות החשש שהן יוקדמו במועדן, כל עוד לא הורכבה ממשלה חדשה. היועץ המשפטי של משרד הפנים, אברהם שמבו והממונה הארצי על הבחירות, אהוד שילה, אמרו, בפגישה עם עתונאים אתמול בירושלים, כי נוכח הקושי הפוליטי לא מן הנמנע שהמפלגות לא יספיקו להיערך לקראת הבחירות ברשויות המקומיות, ואפשר שיגיעו להסכמים על דחיית הבחירות הללו.

עם זה, כבר נתמנו 150 פקידי בחירות מטעם משרד הפנים, הבודקים את מיקום הקלפיות שיוצבו ב־150 ישובים ויקלטו עד 2.8 מיליון בעלי זכות בחירה.

המועד האחרון להגשת רשימות המועמדים למועצות ולרשויות המקומיות וכן לראשיהן הוא יום א' 25 בדצמבר, כלומר – בעוד 10 ימים.

את הטפסים הנדרשים יוכלו הרשימות לקבל מיום ב' הבא 19 בדצמבר. בו ביום יקיים משרד הפנים 'יום פתוח' להבהרת סוגיות בנושא, בעיקר אלו הקשורות לקבלת מימון הוצאות הבחירות.

מ. לוי ובן־אשר – מועמדי המערך בטבריה וק. שמונה

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

מזכיר מועצת פועלי יזרעאל־גליל תחתון, מאיר לוי, וראש הסטודנטים במכללת תל־חי, הרצל בן־אשר, נבחרו אתמול כמועמדי המערך בבחירות לרשויות המקומיות בטבריה ובקרית שמונה.

לוי נבחר בסניף המערך בטבריה ברוב בוהק, וגבר על ארבעה מועמדים אחרים, וביניהם סגן ראש עיריית טבריה, פאיק גבאי.

בן אשר גבר בהתמודדות מתוחה בסניף המערך בקרית שמונה על ראש העיר לשעבר, אברהם אלוני.

רונן פלוט נבחר למזכיר מועצת פועלי נצרת־עלית

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

מועצת סניף מפלגת העבודה בנצרת־עלית בחרה אמש ברונן פלוט, כמזכיר הבא של מועצת הפועלים, במקום משה יצחק, הפורש מתפקידו, לאחר 11 שנות כהונה, עם התמנותו במנהל מפעלי התרבות והחינוך בוועד הפועל של ההסתדרות.

ראשי נהריה וכרמיאל לא ירוצו בקדנציה הבאה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר"

שני ראשי הערים הגדולות בגליל המערבי – נהריה וכרמיאל – לא יכהנו בתפקיד זה בקדנציה הבאה, כך נקבע לאחר הצבעות סניפי מפלגת העבודה בערים אלה.

בנהריה חל מהפך של ממש, כאשר מנכ"ל העירייה יעקב (יק) כתעוב גבר על ראש העירייה חיים לבב בהתמודדות במועצת סניף מפלגת העבודה על מועמדות לכהונת ראש העיר. כתעוב קיבל 72 קולות מתוך 192 בסניף ואילו לבב קיבל 51 קולות.

קודם למאבק זה נבחר מזכיר מועצת פועלי נהריה אשר שמואלי לייצג את מפלגת העבודה פעם נוספת בתפקיד.

המהפך בכרמיאל היה מפתיע יותר, לאחר ששני המועמדים העיקריים – ראש העיר בפועל אבינועם קיסר ומזכיר מועצת הפועלים – עזרא פיק – הודיעו, כי הם מסירים את מועמדותם ויהיו מוכנים להיות מספר שנים ושלוש ברשימת העבודה במועצת העירייה.

הוסכם, שראש הרשימה יהיה אבי אלדר, יועץ שר החינוך והתרבות.

נבחנת הצעה לאחד מיד 3 קרנות פנסיה הסתדרותיות

איחוד שש קרנות הפנסיה של ההסתדרות לקרן אחת, לפי החלטות המוסדות המוסמכים של ההסתדרות, מתקדם בהתאם לתכנית.

כשלב־ביניים לאיחוד כולל נבחנת עתה הצעה מסבבת לאיחוד חלקי לאלתר של שלוש קרנות פנסיה: „מבטחים", „קרן ביטוח לפועלי בנין" ו„קרן ביטוח לפועלים חקלאיים שכירים". על כך הודיע אתמול יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, דב פלג, חבר הועדה המרכזת.

2 הסוהרים חוזרים לכלא כאסירי עולם על הרצח הכפול בסופרמרקט

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

פרוספר לוגסי ומכלוף בן חיים, מבצעי הרצח הכפול שאירע ב־25.4.87 בירושלים, נידונו אתמול למאסר עולם ולשמונה וחמש שנות מאסר נוספות על עבירות שוד.

שני הנאשמים הכירו זה את זה בעת שירותם כסוהרים בכלא ת'אללה. לוגסי היה סגן מנהל הכלא ובן חיים – סוהר. לאחר פיטוריו עבד לוגסי כשומר בביטוח הלאומי, וזה צייד אותו באקדח. השניים היו מכורים למשחק קלפים ומשום כך שקעו בחובות. לוגסי, שהכיר את נוהלי העבודה בסופרמרקטים, הציע לפרוץ לסופרמרקט המרכז. הם קבעו את המועד לביצוע השוד ביום ד', משום שסניפי הבנקים סגורים אחה"צ, ופדיון המכירות נשאר בכספת.

הם הגיעו בשעה שמונה בערב. בסופרמרקט היו רק המנהל, רפי וייצמן, וקצין הבטחון, זכריה מימוני. השניים הורדו לסופרמרקט בעד דלת המרתף, שכמקובל היתה עדיין פתוחה, ופגשו את וייצמן ומימוני. לוגסי התלונן על פיטוריו מתפקיד קצין הבטחון ברשת הקואופ בשופר לגניבה. הוא שלף אקדח והצמידו לראשו של מימוני. בינתיים כפת בן־חיים את השניים בידיהם וברגליהם בחבלים שהביא לוגסי, וזה הוביל אותם לאיזור המוסכים, המצוי בחלק האחורי של החנות. השניים נרצחו בסכין ששמשה לחיתוך עופות. לאחר מעשה נשטפה הסכין ובן־חיים הניח אותה במחלקת החלב. לוגסי עטף את ידיו בשקיות ניילון, כדי למנוע טביעות אצבעות, סגר את מערכת האזעקה, פתח במפתח שנטל מצרור המפתחות שהיו ברשות המנהל וייצמן את הכספת והוציא ממנה כסף. הם יצאו מן הסופרמרקט, נסעו באוטובוס למוסד לביטוח לאומי, ובכרותו הבין חילקו את השלל.

השניים נעצרו בהפרש של כמה שבועות. ראשון הודה בן־חיים. לגרסתו, היו צריכים לקחת את הנרצחים כבני ערובה, ולהשתלט על שני עובדי סופרמרקט בשכונת בית־הכרם, ולדרוש אחר־כך צדק על פיטוריו. הוא סיפר, כי לוגסי סטר לוייצמן לאחר שזה מחה, שעיניו נקשרו. וייצמן נפל ולוגסי בעט בפניו, וציווה על בן־חיים לסייע לו להוליכו לאיזור המוסכים. בדרכם, ליד הכניסה למעלית המשלוחים, הבחין בן־חיים במימוני השוכב על בטנו בתוך שלולית דם והבין, כי לוגסי רצח אותו. לוגסי הביא סכין, דרש מבן־חיים להשכיב את וייצמן. משראה, כי בן־חיים מתמהמה, השכיב את וייצמן בבעיטה ושיסף את גרונו בסכין שהביא. בן־חיים טען, כי ציית ללוגסי מחשש שיפגע גם בו.

חקירתו של לוגסי היתה קשה יותר. הוא מסר גרסאות שונות. במהלכה 'נכלא' בתאו שוטר סמוי ולוגסי שלח אותו לפרוץ לביתו, ולהביא משם כסף משלל השוד בסופרמרקט. בסופה של החקירה הוא הודה בקשירת קשר לבצע שוד, אולם כמו בן־חיים – כפר ברצח.

שני הנאשמים ניסו בכל מהלך חקירתם ובמשפט להטיל את ביצוע הרצח איש על רעהו.

השופטים צבי טל, דליה דורנר ושלום ברנר קבעו, כי לוגסי הרג בסכין את וייצמן ומימוני, והעילה לכך: משום שהשניים הכירו אותם. הם קבעו, כי בן־חיים נכח בזמן הרצח, ומצאו אותו אחראי בפלילים למעשיו של לוגסי.

לוגסי ובן־חיים נדונו למאסר עולם, על עבירות של קשירת הקשר לביצוע שוד וביצוע השוד הבחינו השופטים בין לוגסי, שהיה המתכנן והרוח החיה בביצוע השוד, לבין בן־חיים שהיה נתון להשפעתו של לוגסי ונגרר אחריו. הם גזרו על לוגסי שמונה שנות מאסר ועל בן־חיים – חמש שנים. השופטים קבעו, כי המעשה האכזרי מחייב את בית המשפט לתת ביטוי לשאט הנפש ממעשיהם ולכן הם קבעו, כי העונש על השוד יהיה במצטבר למאסר העולם.

בתום השמעת גזר הדין, התפרצו בני משפחות הנרצחים לעבר הנאשמים בצעקות 'עונש מוות'. השוטרים מנעו מהם לפגוע בהם, ובמהומה שפרצה התעלפה אחותו של רפי וייצמן.

רופאי־שיניים שלמדו במז' אירופה מאשימים חבריהם ב'אנטישניות'

מאת רבקה הרניש, סופרת "דבר"

רופאי שיניים, שסיימו את חוק לימודיהם בארצות מזרח אירופה, בעיקר, לא ישמשו מטרה נוחה לאנטיה ולמסע ההשמצה, המכוון לפגוע במוניטין שלהם ובמעמדם המקצועי. כך הצהירה אתמול קבוצת רופאים, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב.

מסיבת העיתונאים כונסה נוכח המאבק הממושך המתנהל בהסתדרות רופאי השיניים וגורם להטלת דופי בכישורים המקצועיים של רופאי השיניים, אשר סיימו את לימודיהם באירופה. קבוצת הרופאים, שקמה בתוך ההסתדרות לרפואת שיניים נגד מגמות ההשמצה טוענת, כי מקורן במניעים אינטרסנטים תעסוקתיים־כלכליים בעיקר. לדבריהם, מקור ההשמצות הוא בקרב הרופאים מסיימי רפואת השיניים בארץ ובארה"ב, ולכך מתנגד רוב מוחלט של חברי ההסתדרות לרפואת שיניים.

החותמים: פרופ' בנדיקט היינריך, ד"ר יוסף אינדיג, ד"ר אלכס ברוזמן, ד"ר יאן הראל וד"ר פנחס הרשקוביץ, מסרו, כי הציבור בארץ ניזון באחרונה מפרסומים כוזבים, הפוגעים בכשני שלישים מרופאי השיניים. לטענת החותמים, 80 אחוז מכלל רופאי השיניים המועסקים במערכת הציבורית סיימו את לימודיהם באוניברסיטות באירופה ורק יתרם הם בוגרי הפקולטות בארץ, או בארה"ב. הקבוצה תובעת מיו"ר ההסתדרות לרפואת שיניים, פרופ' מיכאל סלע, להתפטר, ולטענתם, בימים האחרונים חתמו על תביעה זו מאות חברים, ומסע ההחתמה נמשך. פעילות הקבוצה כוללת גם התנגדות מתוחלסת למגמה לחייב את בוגרי רפואת שיניים בארצות אירופה בבחינות מיוחדות לקבלת רשיון עבודה בארץ ולהסיטת דרכם של הרופאים, שלמדו באירופה, לעולם האקדמיה בישראל.

פרופ' בנדיקט היינריך אמר, כי רמתם של בוגרי רפואת שיניים בארצות אירופה איננה נופלת מזו של בוגרי הארץ. הוא ציין, כי הסטודנטים ברומניה עובדים בפועל במרפאות שיניים בעת הלימודים, ובסיומם יש להם 'סטאז' ממושך בעבודה מעשית. הוא ציין, שהמדינה היחידה בעולם שבשנים האחרונות נוהלו בה קורסים קצרים בלבד ללימוד רפואת שיניים, שהקנו תואר רופא שיניים למרשי שיניים, היא דווקא ישראל. קורסים אלו נוהלו ביוזמת משרד הבריאות, בניגוד לעמדת האוניברסיטות בארץ. רק בשבוע שעבר הוצא צו בית־משפט, המונע ממשרד הבריאות קיומם של קורסים כאלה בעתיד.

הגשש: לו ידעתי שהרימונים יועדו למחבלים – הייתי הורג אותם

מעצרו של הגשש הבדווי החשוד בסיוע ל'חוליית המדרחוב', הוארך ב־10 ימים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

„אילו הייתי יודע שהרימונים שלקחתי מהצבא נועדו למחבלים הייתי הורג אותם או מוסר אותם לשב"כ – אמר אתמול הגשש הבדווי החשוד בסיוע לחולית־המדרחוב.

בבימ"ש השלום בחיפה הוארך אתמול מעצרו ב־15 ימים.

אחד הרימונים שימש, לטענת המשטרה, את ראש החוליה, סמיר סרסאווי לביצוע הפיגוע במדרחוב נורדאו בחיפה, לפני כארבעה חודשים. נימר החשד גם בביצוע פעולות פח"ע נוספות, שאת פשרם סירב נציג המשטרה, רס"ר בכיר עמאר גרבאן לגלות ברבים.

סניגורו של הגשש הכחיש בתוקף, כי שולחו ביקש לפגוע בבטחון המדינה. „בביתו של ניגר תלוי דגל המדינה על כל הקיר" אמר הסניגור.

על כך השיב השופט: „ומתחת לדגל זה ביצע הרבה דברים..."

החשוד סיפר לשופט, כי ביצע את העבירה, כדי לזכות בכסף לכלכלת ביתו. עוד הוסיף, כי חשב לא פעם להתאבד, תוך כדי פיצוץ אחד הרימונים ברשותו מאחר וקצה נפשו במצבו הכלכלי הרעוע.

הנפקת תעודות השתתפות בקידוח „נגב־2" בארבעה מיליון דולר – בקרוב

יזמי הפרוייקט אופטימיים בקשר לסיכויים למצוא נפט בכמות מסחרית

מאת אלי גולדברג

חברת „ישראמקו אינק" שהיא בעלת ענין ב„יואל", תנפיק לציבור תעודות השתתפות בקידוח הימי „נגב־2", שמול חוף אשקלון. היקף ההנפקה כ־4 מיליון דולר, והיא הקנה למחזיקיה שותפות של כ־10 אחוז בקידוח.

פרוייקט „נגב־2" נערך ביוזמתו של המיליארדר היהודי ארמאנד האמר, שהוא גם השותף העיקרי בו. האמר מחזיק בכ־61 אחוז מהשותפות בקידוח באמצעות חברת HEI שבבעלותו. 11 אחוזים נוספים מהשותפות שייכים ל„ישראמקו" ו־2 אחוזים נמצאים בידי משקיעי חוץ.

יתרת הזכויות בקידוח מוחזקות בידי חברות ישראליות לפי הפירוט הבא: „יואל" – 8%, „דלק חיפושי נפט" – 6%, „פז חיפושי נפט" – 6%, „נפטא" – 3.75% ו„סלק" – 2%.

היקף העבודות בקידוח „נגב־2" מוערך בכ־25 מיליון דולר. הפרוייקט מבוסס על מחקרים גיאולוגיים וסיסמיים אשר בוצעו על־ידי מומחים אמריקאים שהביא האמר. מחקרים אלה מצביעים על הסתברות גבוהה למציאת נפט באיזור הימי שמול חוף אשדוד. השותפים בקידוח כבר חתמו על הסכם לעריכת מחקרים גיאופיסיים, אשר יבוצעו באמצעות אנית מחקר. זו צפויה להגיע לאתר תוך חמישה ימים ולהתחיל בעבודתה.

הקידוח עצמו יבוצע באמצעות אנית־קידוח, אשר תצא לדרכה תוך 10 ימים ותגיע לאתר במהלך ינואר. באתר מתוכננים שלושה־ארבעה קידוחים, אשר הראשון בהם יתחיל בפברואר, ומתוכנן להגיע לעומק של כ־5,200 מ'.

כאמור מתכוננת חברת „ישראמקו" להנפיק לציבור כמעט את כל חלקה בשותפות. תעודות ההשתתפות שיונפקו לא יהיו פטורות מתשלום מס רווחי הון. לעומת זאת תיחשב רכישתן כהוצאה מוכרת לצורך תשלום מס הכנסה. יזמי ההנפקה – „לאומי ושות'" צופים שהיא תצא לפועל כבר בתקופה הקרובה, לאחר קבלת אישורן של הבורסה והרשות לניירות ערך.

משרדי הגביה: עמלות בין 20% ל־40% ויותר

יעקב אלפרון

מאת נתן רועי

משרדי הגביה הם הגורם העיקרי לגביית חובות במשק הנמצא במיתון קשה. הם גובים בין 1,000 שקל למיליון תמורת עמלה של בין 20% ל־40% ויותר.

יעקב אלפרון, מבעלי משרד "אחים אלפרון", הנחשב לאחד המשרדים המשגשגים בארץ, מספר כי גביית החובות נעשית בכל הארץ לרבות המגזר הערבי. באיזור זה פועלים גובים תושבי המשולש הם יוצאים לגבות חוב במזומנים של רגיעה באינתיפאדה בלבד.

בהתייחס להצלחות של משרדים לגביית צ'קים באיזור המרכז והטלת ריסונים לעבר משרדים אחרים, הוא אומר: "יש בעיה רצינית בענף. לבעיה זו מודע כל מי שנמצא בו. יש חברות גביה רבות שאינן עובדות בדרך הישרה עם לקוחותיהם וזה גורם לכך שהן צוברות לעצמן שונאים".

אלפרון גם מציין כי משרדי גביה מסויימים עוסקים בתחום נוסף, קידום ושמירה על עסקים. משרדו עוסק בקידום עסקים שנקלעו לקשיים. על פי בקשת בעליהם נכנס צוות של משרדו לעסק, מגיע להסדר פריסת חובות עם הנושים וכך מנוהל לחזור לעצמו.

סיכום הבורסה

רווחיות חברות התעשיה הבורסאיות ירדה לאפס

מאת אלי גולדברג

ניתוח דו"חותיהם הכספיים של 86 החברות התעשייתיות הנסחרות בבורסה, מצביע על תמונת מצב עגומה ביותר. התשואה שלהן להון ביוני '88 ירדה לאפס לעומת 6% ביוני '87. זאת, כתוצאה מירידה תלולה ברווחיותן לפני מס ומהגדלת תשלומי המס שלהן.

עם זאת מצביע הניתוח על הבדל גדול בביצועי החברות בענפים השונים. בעוד חברות הכימיה, החשמל והאלקטרוניקה הצביעו על תשואה חיובית של כ־10% על ההון, בענפים האחרים הפסידו החברות בתקופה זו. במיוחד חמור מצבו של ענף הטקסטיל וההלבשה שהצביע על תשואה שלילית של כ־15% על ההון.

הירידה ברווחיותן של חברות התעשיה הבורסאיות באה למרות גידול של כ־3% במכירות הכוללות בהשוואה לשנה שעברה. נתון זה מצביע על ירידה בכדאיות הייצור התעשייתי כתוצאה מהקפאת המחירים ושער הדולר, לעומת עליה בהוצאות השכר.

בדיקת נתונים מקבילים של חברות תעשיה לא בורסאיות מצביע על מצב גרוע עוד יותר. הנתונים במערכת החוץ־בורסאית מעידים על ירידה בהיקפי הייצור והמכירות, ועל תשואה שלילית ממוצעת. מספיק לציין שחלק גדול מהחברות שנקלעו לקשיים אינן נסחרות בבורסה.

בדיקת התנהגות מניותיהן של החברות התעשייתיות בבורסה מתחילת השנה מצביעה על התאמה יפה בין ביצועי המניות לרווחיות החברות. התשואות בענפים המפסידים היו שליליות, כשבולטת ירידה חדה של כ־46% במניות הטקסטיל וההלבשה. לעומת זאת עלו מניות ענף הכימיה, המוביל ברווחיותו, בכ־19% מתחילת השנה. תופעה זו מצביעה על התחכום ומקצועיותם של המשקיעים בשוק המניות בניגוד למה שהיה בעבר.

חברות חקירות מוצפות בפניות למציאת מכוניות גנובות

מאת נתן רועי

חברות החקירות מוצפות בימים אלה בפניות מצד חברות הביטוח המבקשות מהן לגנות ולאתר כלי רכב גנובים שזהותם הוחלפה.

מנהלי "מוקד חקירות", איזי שרצקי ובנימין רון, אומרים כי בשל המצב במשק יש עליה ניכרת בגניבות רכב ההולכות והופכות למתוחכמות יותר. חברות הביטוח מעדיפות להשתמש בשירותיהם של משרדי החקירות כדי לנסות ולאתר את המכוניות הגנובות ואף לעקוב אחר כאלו שזהותן הוחלפה.

באחרונה חשפה חברת "מוקד חקירות" מקרים שבהם נגנבו כלי רכב כאלה. מספריהן של מכוניות יוקרה רבות הוחלפו לאחר שנגנבו והן נמכרו במחירים מלאים. מנהלי "מוקד חקירות" מציינים כי המספרים הוחלפו למספרים קיימים של מכוניות מאותו סוג כך שבתקופה מסויימת נעו מכוניות אלו על הכבישים עם מספרים זהים למספרים קיימים. במקרה אחר נגנבה מחניון בית בשכונת יוקרה בתל־אביב מכונית מאחד הדגמים היקרים. לאחר שבעלי הרכב התלוננו על הגניבה בחברת הביטוח, הסתבר כי המכונית, מסוג ב.מ.וו 316, נגנבה ונמכרה ב־30,000 אלף דולר ומספר המכונית שונה גם בלוחית הזיהוי גם ברשיון הרכב. בעל הרכב החדש טען כי רכש אותו בתמימות ולאחר שחברת "מוקד חקירות" העבירה את הפרטים למשטרה נעצר גונב ומוכר הרכב ולקונה הפגוע הוסבר כי שם כספו על קרן הצבי.

במקרה אחר נגנבה מכונית ב.מ.וו 320 ונמכרה ב־61,000 שקל לאחר שלוחית הרישוי שונתה. "מוקד חקירות" הפעילה לצורך העניין כ־20 חוקרים מיומנים. שרצקי ורון אומרים כי אורח הרוכש מכונית מיד שניה ייטיב לעשות אם יבדוק לפני הרכישה אם מספר המנוע ומספר השלדה של הרכב שהוא עומד לרכוש זהים לאלה המופיעים ברשיון הרכב.

קורס ראשון לאסירים במקצועות החשמל

מאת נתן רועי

היום מסתיים הקורס הראשון מסוגו הנערך בבתי הכלא להכשרת אסירים במקצועות החשמל.

שירות בתי הסוהר, הג'וינט, רשת "אורט" ומשרד העבודה והרווחה עומדים מאחורי יוזמה חדשה זו. כל התלמידים־האסירים בקורס זה מוינו בידי מכון "הדסה" לאיתור ואבחון רמות יכולת ומוטיבציה. שירות בתי הסוהר יעסיק את המסיימים באחזקה שוטפת של מתקנים.

הג'וינט מימן את הקמת המעבדה המשוכללת כולל חומרי לימוד, ציוד ושכר ההדראה (המחיר מסתכם ב־000,120 דולר). רשת "אורט" הכינה את מערך הלימודים, שירות בתי הסוהר סיפק את המקום, לימודי העשרה, שירותים סוציאליים והעבודה המעשית אחרי תום הקורס ומשרד העבודה והרווחה את הפיקוח והליווי המקצועי.

נמשכת החולשה במניות

• נפח העיסקאות במניות מצטמצם והגורמים המוסדיים ממשיכים להתנהג באדישות. • סטף ורטהיימר רכש 9.5% ממניות דיסקונט השקעות בפעילות איסוף שנמשכה כשנה, בבורסה מאמינים שורטהיימר עשה עיסקה מצויינת. • מניות סאייטקס הגיעו עד 7⅞ $ בבורסה בארה"ב. • המסחר במניות בנק הספנות יחודש בקרוב, בעלי השליטה יגדילו את ההון העצמי. • בשוק השחור נרשמת רגיעה בדולר 1.84 – 1.86, ביקושים למטבעות האירופאיים. • מדד המשתנים ירד 0.46%, נטיה לירידות בחופשיות, מגמה מעורבת בבנקים. • עד שהתמונה פוליטית תתבהר ימשיך שוק המניות להתנהג ללא כיוון. • גוברת הביקורת על המדיניות המוניטרית של בנק ישראל והאוצר

מאת שמואל רוזנבלום

החולשה במניות נמשכה אתמול תוך נטיה להמשך ירידות שערים ובצמצום ניכר בתמורה הכספית של העיסקאות. במניות החופשיות בלטו ירידות חדות בערך 27.2%– וביטרם 15%– בעקבות סיום מאבקי השליטה בין קדוש לאייזנברג. ירידות תלולות בלטו במניות חסרות ענין כאפיק 10%–, גולן 10%–, אלדן סק 10.1%–, אגרון 1 10%–, לכיש 10.1%–, במסגרת מניות המשתנים נרשמו ירידות בפ.ב.י. 1%–, אזורים 4.5%–, כלל אלקטרוניקה 3%–, ים המלח 0.75%–, דיסקונט השקעות 0.5%–, התמורה הכספית במניות המשתנים היתה דלילה ביותר. בבנקאיות שבהסדר נרשמו שינויי שער קלים בלבד.

סאייטקס – עליה בארה"ב

מניות חברת סאייטקס עלו באחרונה בארה"ב ושערם הגיע עד 7⅞ כאשר בשלבים מסויימים במסחר נעה המניה סביב 8 $ למניה. הפעילות בסאייטקס התגברה בעקבות קנית 26% ממניות החברה על ידי איל ההון מקסול מאנגליה.

מדדי המניות והאג"ח 15.12.88 (100=31.12.87)

מדד המניות הכללי	100.90	מדד אג"ח כללי	123.94
ללא בנקים	81.02	מדד אג"ח מט"ח	115.80
מדד מניות המשתנים	84.90	מדד אג"ח מדדיות	124.90

שערי המניות הישראליות בארה"ב

אופוטק	4⅞	קווס	1⅝
אי.איי.ם.	4½	עץ לבד	4⅛
אינטרפארם	3	האנא	1⅝
אלסינט	1	תדד	1
אלרון	3⅝	אירית	1½
אלקו לישראל	3⅝	כרמל	4
תעשיות לייזר	3⅝	אלביט	3½
מת"ח	½	טבע	6¾
נייר חדרה	13½		
סאייטקס			

ורטהיימר מלקט בחבילה מניות בדיסקונט השקעות

סטף ורטהיימר ומשפחתו רכשו בשנה החולפת כ־9.5% ממניות קונצרן דיסקונט השקעות, הרכישה עד מועד האמת והפכה את המשפחה לבעלת ענין (10%) בקונצרן. רכישת המניות נעשתה בתיווכם של ברוקרים תוך הסתרת הפעילות בבורסה במטרה לרכוש את המניות ללא עליית שערים או תנודות חדות. במהלך השנה משהתמונה לעיתים מגמת רכישות ביתרה יותר נטו פעילי הבורסה להשיך שמדובר במשקיע זר ובימעדי המסחר שהגיעו הבורסה ההשוואה הצליחו לשמור על אי זהות המשקיעים. בני המשפחה ביצעו את הרכישות מתוך שיקולים כלכליים טהורים כשל הערכותיהם שכל השקעות בדיסקונט השקעות טובות ועשויה להניב בעתיד תשואה נאות. כמסד לפני חודשים ספורים רכשה משפחת ורטהיימר מדיסקונט השקעות חבילת מניות בישקר בתמורה כספית של 30 מליון שקל. רכישת מניות ישקר דיסקונט השקעות מלמדת על נזילות כספית גבוהה אצל ורטהיימרים תוך יכול והמצוירות השקעה מעניינות בפומיתם. בכל הראה הרכוש המשפחה בנק הקרוב את מצוות האמת הזנה על מנת להפוך לבעל ענין בנק בקונצרן דיסקונט השקעות.

דולר שחור – מסחר רגוע

בשוק השחור נשמר מסחר רגוע לשער כאשר הדולר נע סביב 1.85 לערך. בשוק השחור נבשנים ההשוואה מהצעת דולרים מוויים השים בעיקר מהשווה. הדינר הזהב הול באחרונה בהתאוששות קלה לאחר תקופת שפל ארוכה. במטבעות האירופאיים נרגש ביקוש קל למארק הגרמני ולליש"ט ושערי מטבעות אלה עלו בשיעורים קלים.

התשואות השנתיות בבנקאיות שבהסדר

שם המניה	מדיון 89 תשואה הולית	מדיון 91 תשואה הולית
אי.די.בי. רג'	0.61%	6.02
אי.די.בי. ב'	1.35%	–
אי.די.בי. בבורה	–0.15	–
איגוד	0.40	5.60
דיסקונט ב'	0.56	5.88
דיסקונט א'	0.38	5.97
מזרחי ע"ש	0.44	6.14
מזרחי מוכ"ז	0.41	6.03
פועלים ע"ש	0.40	6.16
פועלים מוכ"ז	0.98	6.02
כללי א'	0.56	5.98
בל"ל סטוק	0.78	6.08

שוק המניות – מחפשים כיוון

שוק המניות ממשיך להתנהג כאשר בימים האחרונים מגמת המסחר מצביעה על קו נסיגה. חוסר הענין בשוק המניות הפך כבר מזמן לתופעה ידועה וכל שנותר לפעילי השוק להתעסק זה בחיזוי בבואות שונות ומשונות לגבי הצפוי בעתיד בשוק ההון. חלק מהפרשנים מאמינים כיום כי הממשלה החדשה תנקוט במהלכים בכיוון צמיחה כלכלית מה שעשוי להביא להתעוררות בעתיד במסחר במניות. מנגד מאמינים פרשנים אחרים כי המשק מצוי במיתון ותהליך זה ימשך לפחות עד מחצית 1989. למרות שרמת המחירים במניות רבות נראית אטרקטיבית להשקעה מעדיפים משקיעים רבים שלא לפעול בבורסה בשל חוסר הוראות הכללית. מיותר לציין שבמצב העניינים הנוכחי קשה להאמין באפשרות של מפנה חיובי במניות בזמן הקרוב.

בנק הספנות – הגדלת ההון העצמי

קבוצת המשקיעים שרכשה את השליטה בבנק הספנות בראשות בר זאבי הגיעה ככל הידוע להסדר עם הגורמים השונים במסגרתו יוגדל ההון העצמי של הבנק באמצעות הזרמת הון חדש. מזה כחודשיים ויותר הדתקים במניות בנק הספנות מפני שבוע בימי שלישי בגלל בעיות שנבעו מהעברת השליטה בבנק הקטן. הפירסומים על ההסדר בין הרשויות לבעלי השליטה התפרסמו רק אתמול ויתכן שלמשקיעים שמכרו את מניות הבנק שלשום נגרם נזק בשל חוסר הידע אודות ההסדר הצפוי. יתכן שיהיה צורך להפסיק את המסחר ביום ג' ולחדשו באמצע יותר עם מסירת ההודעה במקובל.

שערי מטבע חוץ ביום 14.12.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.63	1.55	1.62	1.5772	1.5968	1.5806	1.6004	1.5796	1.5995	1.5894
1 מארק גרמני	0.89	0.93	0.89	0.93	0.88	0.93	0.9028	0.9148	0.9053	0.9166	0.9034	0.9147	0.9091
1 ליש"ט	2.81	2.94	2.82	2.96	2.82	2.95	1.8658	2.9014	2.8728	2.9087	2.8698	2.9059	2.8927
1 פרנק צרפתי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2642	0.2675	0.2648	0.2681	0.2645	0.2678	0.2659
100 ינים יפאניים	1.26	1.32	1.26	1.32	1.25	1.32	1.2825	1.2962	1.2815	1.2973	1.2799	1.2960	1.2888
1 גילדן הולנדי	0.79	0.82	0.78	0.82	0.78	0.82	0.8004	0.8104	0.8003	0.8103	0.8010	0.8111	0.8054
1 פרנק שוויצרי	1.06	1.10	1.06	1.11	1.05	1.11	1.0748	1.0881	1.0756	1.0891	1.0755	1.0888	1.0812
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2605	0.2638	0.2610	0.2642	0.2607	0.2640	0.2622
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2427	0.2457	0.2433	0.2465	0.2431	0.2461	0.2446
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2338	0.2367	0.2342	0.2371	0.2341	0.2370	0.2355
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.37	0.39	0.37	0.40	0.3828	0.3876	0.3836	0.3884	0.3834	0.3882	0.3857
1 דולר קנדי	1.28	1.34	1.29	1.35	1.29	1.35	1.3008	1.3169	1.3166	1.3330	1.3147	1.3312	1.3223
1 דולר אוסטרלי	1.27	1.40	1.29	1.39	1.30	1.39	1.3359	1.3525	1.3400	1.3567	1.3390	1.3559	1.3487
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.40	0.55	0.42	0.59	0.6660	0.6743	0.6684	0.6768	0.6675	0.6759	0.6718
10 פרנקים בלגיים	0.42	0.44	0.42	0.44	0.42	0.44	0.4278	0.4331	0.4317	0.4371	0.4311	0.4365	0.4337
10 שילינגים אוסטריים	1.26	1.32	1.26	1.32	1.26	1.33	1.2823	1.2982	1.2857	1.3017	1.2845	1.3007	1.2921
1000 לירטות איטלקיות	1.20	1.27	1.20	1.28	1.21	1.30	1.2260	1.2412	1.2290	1.2444	1.2283	1.2437	1.2339
1 „סלי" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8737	1.8970	1.8776	1.9010	—	—	1.8873
1 דינר ירדני	2.69	2.86	2.61	2.77	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0358
10 לירות לבנוניות	—	—	—	—	0.02	—	—	—	—	—	—	—	0.0303
1 לירה מצרית	0.58	0.62	0.61	0.64	0.63	0.69	—	—	—	—	—	—	0.6628

שערי מניות

בנקים מסחריים

מניות בהסדר ההצמדה

[illegible]

בהסדר הצמדה ל־89

[illegible]

בהסדר הצמדה ל־91

[illegible]

בנקים למשכנתאות

[illegible]

מוסדות מימון

[illegible]

ביטוח

[illegible]

מסחר ושרותים

מסחר

[illegible]

שרותים

[illegible]

מלונות ושרותי תיירות

[illegible]

מחשבים ושרותי מחשב

[illegible]

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

[illegible]

תעשייה

מזון וטבק

[illegible]

טקסטיל והלבשה

[illegible]

מתכת ומוצרי"ה

[illegible]

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

[illegible]

מוצרי בניה

[illegible]

כימיה, גומי ופלסטיק

[illegible]

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

[illegible]

תעשיות שונות

[illegible]

השקעות תעשיה

[illegible]

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

[illegible]

נסחרות במט"ח

[illegible]

חפושי נפט

[illegible]

רשימה מקבילה

שרותים

[illegible]

מלונות ושרותי תיירות

[illegible]

מחשב ושרותי מחשב

[illegible]

נדל"ן בינוי ופיתוח

[illegible]

מזון וטבק

[illegible]

טקסטיל והלבשה

[illegible]

מתכת ומוצריה

[illegible]

מוצרי בניה

[illegible]

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

[illegible]

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

[illegible]

תעשיות שונות

[illegible]

השקעה בתעשיה

[illegible]

חברות השקעה

[illegible]

חיפושי נפט

[illegible]

משתנים

[illegible]

יתמנה

חבר הקונגרס קליישון יוטר, שהתבקש על ידי בוש לכהן כשר החקלאות בממשלו
(צילום: אי.פי.)

מתפטר

היסאשי שינטו, נשיא „ניפון" המתפטר. ראה להלן
(צילום: אי.פי)

מנהל חברת ענק יפאנית התפטר על רקע שחיתות

טוקיו (ע"ד). – יו"ר מועצת המנהלים של חברת הענק היפאנית "ניפון טלגרף אנד טלפון" הודיע אתמול כי יתפטר. זאת, על רקע שערוריית שחיתות.

שר הדואר והטלקומוניקציה אמר לכתבים כי יו"ר החברה, היסאשי שינטו, הודיע לו על החלטתו, הטעונה עדיין אישור מועצת המנהלים.

העתונים פרסמו אתמול דיווחים לפיהם סכום השווה ל־75,000 דולר מהרווח שעשה מזכירו לשעבר של שינטו ממכירת מניות של חברת "ראקרוט קוסמוס", הועבר לחשבון הבנק של שינטו ב־1986.

מניות אלה נמכרו לכמה אישי ציבור לקראת הצעתן לרכישה לציבור הרחב באותה שנה.

יצויין כי מחיר המניות של חברת הענק, השולטת למעשה על כל רשת הטלפונים ביפאן, ירד בעקבות הידיעות על התפטרות היו"ר. הממשלה היא בעלת המניות הגדולה ביותר של חברה זו, אם כי היא החלה למכור את מניותיה בשנה שעברה.

יהודי־אורתודוקסי רכש „אימפריה" של המטיף משערוריית המין

קולומביה, דרום קרולינה (ע"ד). – שופט אישר שלשום מכירת אימפריה נוצרית, „פ.ט.ל. טלוויז'ן", נוף אוואנגלי שמנהלו הסתבך בשערוריית מין ומעילה, לאיש עסקים יהודי־אורתודוקסי תמורת 65 מיליון דולר.

השופט הפדראלי בעיר זו, רופוס ריינולדס אישר הצעה שהוגשה על ידי איש נכסי דלא ניידי סטיבן מרניק מטורונטו בפרשת פשיטת רגל.

„פ.ט.ל." שפירושו „השבח לאל" או „אנשים אוהבים", פתוחה בהליכים של פשיטת רגל ביוני 1987, שלושה חודשים לאחר שמייסד האימפריה האוואנגלית ג'ים באקר נאלץ להתפטר, כשהתגלה כי קיים קשרי מין עם מזכירת הכנסיה ג'סיקה האן.

מרניק, בן ה־34, הציע ביום ב' השבוע 36.25 מיליון דולר תמורת „פ.ט.ל." אך העלה את הצעתו אותו יום ל־65 מיליון דולר.

שטפן מרניק

יצויין כי הנכסים של „פ.ט.ל." כוללים שטח קרקע של 8,800 דונם בפורט מיל בדרום קרולינה, אולפן טלוויזיה, בית מלון של 500 חדרים, קניון, כנסיה ורכוש אחר.

בונוס של 5,300 דולר

טוקיו (ע"ד). – החברות הגדולות ביותר ביפן שלמו בונוס של סוף השבוע בסך 652,901 ין בממוצע (5,300 דולר) לכל אחד מבין עובדיהן המאורגנים באיגודים מקצועיים. זו עליה בשיעור 6.8 אחוזים לעומת מה ששולם בשנה שעברה – נאמר בהודעה שפרסם אתמול ארגון המעבידים־הראשי של יפן.

הפועלים ביפן מקבלים בדרך כלל בונוסים בחודשים יוני ודצמבר. כל אחד מהבונוסים האלה שווה לשכר של חודשיים או יותר.

„הגידול משקף בצורה ברורה את הפעולה התקינה של כלכלת יפן, הנתמכת על ידי ביקוש פנים־ארצי חזק" אמר דובר של פדרציית איגודי המעבידים.

„מגן" קרן פנסיה מרכזית לקואופרציה ביצרנות, תחבורה ושרותים – אגודה שיתופית בע"מ

מאזן אקטוארי ליום 31.12.87
(במליוני שקלים תשואה שנתית ריאלית על השקעות 5.3%)

א. נכסים	
1. נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי של הקופה	96.1
2. עתודה אקטוארית מיוחדת	3.4
3. ערך נוכחי של הכנסות עתידיות מדמי קיצבה	15.6
4. התחייבויות מקופות גמל לקיצבה אחרות	–
5. נכסים אחרים	–
6. סה"כ נכסים	115.1
ב. התחייבויות	
1. לפנסיונרים:	
א. עובדים לשעבר	18.8
ב. נכים	12.0
ג. שאירים	10.0
2. לעמיתים פעילים – זכויות שכבר נצברו	
א. לקיצבת זיקנה	19.9
ב. לקיצבת נכות	–
ג. לקיצבת שאירים	–
ד. זכויות אחרות	–
3. לעמיתים פעילים – זכויות עתידיות עד למועד הפרישה	
א. לקיצבת זיקנה	17.0
ב. לקיצבת נכות	6.0
ג. לקיצבת שאירים	5.0
4. לעמיתים לא פעילים – זכויות מוקפאות	0.6
5. התחייבויות לקופות גמל לקיצבה אחרות	–
6. התחייבויות אחרות	–
7. סה"כ התחייבויות	89.3
עודף אקטוארי	28.8

הדו"ח האקטוארי המלא מהווה חלק בלתי נפרד מן המאזן.

אבמלך יעקב
אקטואר

הצהרת האקטואר

אני מאשר בזה כי:

1. המאזן האקטוארי המצורף בזה הוכן ונחתם בידי.
2. המאזן הוכן על פי הוראות תקנות מס־הכנסה (כללים לאישור קופות גמל) התשכ"ד – 1964.
3. המאזן מבוסס על ההתחייבויות הממשיות של הקופה.
4. היתה לי גישה חפשית לכל מסמכי הקופה.

אבמלך יעקב
אקטואר

לקואופרטיב „אגד" התחייבויות בכ־400 מיליון דולר מעל שוויו

מגלים הדו"חות הכספיים שלו ל־1987 המצביעים על החמרה ניכרת במצבו הפיננסי; סיים את 1987 בהפסד 332 מ' ש"ח; המצטבר – יותר מ־550 מ' דולר

מאת דוד שריבים

החמרה ניכרת במצב הכספי של קואופרטיב „אגד" נרשמה בשנת 1987 – על פי הדו"חות הכספיים שלו שסוכמו באחרונה. ההפסד השוטף של „אגד" בשנת החשבון הסתכם ב־332 מיליון שקל ובכך גדל ההפסד המצטבר בקואופרטיב ליותר מ־550 מיליון דולר.

ההפסדים הכבדים הרעו מאד את מצבו הפיננסי של „אגד": תלותו בבנקים כיום מוחלטת, חלה החמרה משמעותית בנזילותו ובהון החוזר העומד לרשותו ונרשם גידול חד במצבת חובותיו (כ־850 מיליון שקל). השווי הנכסי של הקואופרטיב, על פי מאזניו לסוף 1987, הוא שלילי בסכום הגבוה מ־380 מיליון דולר. הסובסידיה הממשלתית השנתית מכסה רק כרבע מגרעון זה.

בלשון פשוטה פירוש נתון זה הוא כי לקואופרטיב „אגד" אין כיסוי לסכום של קרוב ל־400 מיליון דולר מהתחייבותיו. אם יפורק, ייאלצו נושי הקואופרטיב, בנקים, עובדים וספקים לספוג סכום זה.

ההחמרה במצב הכספי של „אגד" ב־1987 נבעה מפער עצום שנפתח בין הכנסות הקואופרטיב להוצאותיו. ההוצאות היו בשנה זו כמעט כפלות מההכנסות: 872 מיליון שקל לעומת 461 מיליון למעט הסובסידיה הממשלתית שהסתכמה בכ־166 מיליון שקל.

שני מרכיבים בולטים דחפו את עודף ההוצאות כלפי מעלה: הגידול בהוצאות השכר והתשלומים הנלווים לשכר והוצאות המימון. הוצאות לשכר ותשלומים נלווים בקואופרטיב גדלו בכשליש, 13 אחוז ריאלית (על פי השוואת נתוני תשעת החודשים הקודמים על בסיס שנתי), בעוד שהוצאות המימון של „אגד" הסתכמו ב־182 מיליון שקל. סכום שהיווה יותר משליש (!!) מהכנסותיו באותה שנה.

ההרעה במצב הנזילות של הקואופרטיב השתקפה בכבצ ההון החוזר. ב־1987 גדל הגרעון בהון החוזר בכ־200 מיליון שקל. לא כל מלוא ההפסד התבטא בהרעה במצב הנזילות, בעיקר בשל העובדה שסעיף נכבד בהוצאות מהווה הגידול בהתחייבות „אגד" לתשלומי פרישה לעובדיו.

ההסכם על הפרשת העתודות לפיצויי פרישה בסך 87 מיליון שקל נחתם עם קרן הגמלאות של „אגד" סמוך לסוף שנת המאזן. לא ברור מדוע בחר הקואופרטיב להקדים על בצבת התחייבויותיו גם את התחייבויות הפיצויים לפרישה דווקא בשנה שהיתה קשה מאד מבחינת התוצאות התפעוליות. בתוך הכיסוי להתחייבויות על פיצויי הפרישה החמיר את תמונת המצב המאזנית של הקואופרטיב.

הדו"חות הכספיים של „אגד", שאינם גלויים לציבור, מגלים כי הקואופרטיב מושקע בהקמת בית אבות בחיפה בסכום כולל (על פי דו"חות מותאמים) בסך של 38 מיליון שקל. בניית בית זה הגיעה לשלב סיום, אולם משא ומתן בין „אגד" לעיריית חיפה לגבי פירוט ההסכם המשותף להקמת הבית עוד לא הסתיים. קרן הגמלאות של חברי „אגד" צורפה במארס 84 להסכם הקמת בית האבות אך על „אגד" חלות כל החובות והזכויות בקשר לפרוייקט זה, שכיום נעשים מאמצים למכרו.

מזכיר תנועת המושבים מזהיר מרעידת אדמה לאומית אם לא יימצא פתרון

מאת דוד מושיוב

אם לא יימצא פתרון לחוב של שלושה מיליארד שקל של המושבים, חוב שהוכפל מ־1.6 מיליארד בספטמבר 1986 להיקפו הנוכחי, תהיה רעידת אדמה לאומית – הזהיר אתמול מזכיר תנועת המושבים יוחנן דניאל ביום עיון שנערך מטעם התנועה בבית המרכז החקלאי בנושא „מיסוי החקלאות במשבר" בהשתתפות מאות חקלאים ונציגים בכירים של מס ההכנסה.

דניאל אמר כי המשבר הפוקד את ההתיישבות אין לו ואח ורע בתולדות ההתיישבות בארץ. לדבריו חלק לא קטן של החובות צריך למחוק. 50 אחוז מהם יוכלו המושבים להחזיר אם יפרסו להם אותם בריבית נמוכה וסבירה לתקופות ארוכות ויאפשרו להם ייצור חקלאי רווחי.

בהתייחסו לתשלום מס הכנסה אמר כי המושבים במערכת מאורגנת צריכה מוטיבאציה לתשלום מס אמת ועל שלטונות מס ההכנסה לעודד דבר זה על ידי כלים שיעודדו את החקלאים לשווק במאורגן.

דניאל הבהיר את תביעת המושבים כי המענקים הכלולים בהסדר ועדת רביד לא יחוייבו במס הכנסה. בתשובה על כך אמר סגן נציב מס הכנסה, משה גביש, כי קיימת הצעת חוק שצריכה לעבור בכנסת ומשמעותה המעשית היא שמרבית הוצאות המס הכרוכות בביצוע הסדר רביד יהיו פטורות ממס הכנסה. דניאל הציע כי יוקם צוות משותף של החקלאים ונציגי שלטונות המס למציאת פתרונות מתאימים לבעיות המיסוי בחקלאות.

מזכיר תנועת המושבים מרדכי אווילבסקי הדגיש בדבריו כי יש לתת הקלות להתיישבות בתקופת המשבר בה היא מצויה, מה גם שמשלמי המס האמיתיים מצויים בהתיישבות המאורגנת שבה הכל נרשם וגלוי. עוד אמר כי שלטונות המס צריכים למצוא פתרון לבעיית המיסוי של אשה עובדת במשק החקלאי. כן תבע ששלטונות המס יקבלו את תביעת המושבים לשומה תלת־שנתית בחקלאות כדי לפתור את בעיית ההפסדים, הנגרמים לחקלאים מסיבות שאינן תלויות בהם, על ידי קיזוז שנות רווח הקלאי.

גביש אמר בתשובה לדרישה כי זו הצעה שאין לדחותה או לבטל אותה על הסף. אין זו תביעה בלתי הגיונית אם כי לדעתו היא בלתי אפשרית, משום שתפקיד מס הכנסה הוא לגבות מס ריאלי מרווחי האגודה השיתופית או מרווחי החברים. לדבריו יישלחו השנה לנישומים החקלאיים לא רק הקלות במס אלא גם פטורים ממנו. כן אמר כי במקרה של החזר מס, חובתו של פקיד המס להחזיר לנישום את המגיע לו.

הוא מסר כי שלטונות המס הגיעו להסדר עם תנועת המושבים שאם האגודה השיתופית מסודרת ומגישה את דו"חותיה בהתאם לסיכום עם ברית הפיקוח, יאפשרו לחברים לקבל ארכה להגשת הדו"חות שלהם לפקיד השומה.

גביש אמר עוד כי אגודות שיתופיות מוניציפאליות, אשר אינן עוסקות בפעילות חקלאית כלכלית ורק נותנות שירותים מוניציפאליים לתושבים, יכיר בהם שלטונות המס כרשות מקומית לצרכי מס הכנסה.

סופר „דבר" מציין כי בגלל המשבר בחקלאות יש מושבים רבים שלמעשה התפרקו והאגודות אינן עוסקות בפעילות חקלאית כלכלית; החברה בהם פרטית משקית, בתנאי שרשם האגודות השיתופיות יודיע לשלטונות המס על כך תהיה להם הקלה רבה. כן יש כ־100 ישובים קהילתיים שאינם עוסקים בפעילות חקלאית כלכלית וגם להם יהיה הדבר הקלה רבה מבחינת המיסוי.

סגן נציב מס הכנסה הודיע בכינוס כי מס הכנסה מוכן לשנות את שיטת דיווח השומות הקיימת בחקלאות ולעבור לדיווח המתבסס על התחשיב של רווחיות הענף, תוך ניהול ספרים וחשבונות. סופר „דבר" מציין, כי סביר להניח שיוקם צוות משותף לתנועת המושבים ולשלטונות המס כדי לגבש את הצעת החוק הנוגעת לנושא זה.

כן נמסר כי ביולי השנה הועבר בכנסת תיקון לחוק המשווה בין גבר לאשה לצרכי מס בחקלאות. זה מעניק למעשה הקלות מס לחקלאים המנצלים תיקון זה.

להערכת איגוד חברות הביטוח

88' תהיה הקשה ביותר מאז 85'

מאת אלי גולדברג

במחצית הראשונה של 1988 חלה הרעה ניכרת בעסקי הביטוח האלמנטרי, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. כך מתחוור מסיכומים שערך איגוד חברות הביטוח על סמך דו"חותיהן הכספיים החצי־שנתיים של 12 חברות ביטוח המחזיקות את מחצית הענף. סך הכל הפסידו חברות אלו במחצית הראשונה של השנה 11.9 מיליון ש"ח, פי שניים מהתקופה המקבילה אשתקד.

במסיבת עתונאים שנערכה אתמול מנה שבתאי אנגל, המשמש כממלא מקום יו"ר האיגוד וייבחר כנראה היום ליו"ר, כמה סיבות להתדרדרות העסקית בענף. העיקרית בהן: הרעה ניכרת בענף ביטוח רכב רכוש, הנובעת מעליה תלולה בכמות תביעות רכב ומהתייקרות ריאלית בגובה תביעה ממוצעת. נוסף על כך סבל ענף הביטוח מהשפעה שלילית של האינתיפאדה ומירידה ברווחיות השקעותיו.

לדבריו של אנג'ל התמונה במחצית השניה של השנה לא תהיה טובה יותר מזו שהצטיירה עד כה.

שבתאי אנג'ל

בעקבות כך הוא מעריך כי לחברות הביטוח תהיה 1988 גרועה בהרבה מקודמתה, שהיתה גרועה משנת 1986, שהיתה פחות טובה מ־1985. עוד אומר אנג'ל שהמצב בחברות הביטוח שלא נכללו בסקירת האיגוד אינו טוב יותר, וסביר להניח שהתמונה שם עגומה אף יותר.

התארגנות לעתיד

אנג'ל מנה פעולות שעומדות לנקוט החברות במטרה לשפר את רווחיהן, ביניהן חיסכון בהוצאות באמצעות יעול וצמצום בגודל המערכת ומתן פיצוי ללקוחות בצורה יותר סלקטיבית.

לדבריו פתח האיגוד בשנה האחרונה במבצע מיוחד בשם „עוקץ תנועה", שתפקידו לאתר רכב גנוב. המבצע נערך בשיתוף פעולה עם המשטרה ומג"ב וזכה להצלחה רבה מהמשוער (ראה ידיעה נפרדת). במשך מחצית שנת הניסיון אותרו יותר מ־3000 כלי רכב גנובים. לאור הצלחה זו הוחלט להאריך את המבצע בשנה נוספת ולהרחיב את היקפו בתוך מטרה לצמצם את הנזקים שסופג הענף בתחום ביטוח הרכב.

לסיכום אומר אנג'ל שהגידול בסיכונים אינו מכוסה כעת באמצעות פרמיות נוספות. לדבריו קשה יהיה להעלות את גובה הפרמיות מפני שכבר עתה מוציאה משפחה ממוצעת כ־2,500 ש"ח לשנה על ביטוח. הפתרון יבוא לדבריו באמצעות הגדלת ההשתתפות העצמית וצמצום [illegible]. צעדים ראשונים בכיוון זה כבר נעשו בספטמבר השנה והמגמה תימשך גם בשנה הבאה.

„סימטרון" חתמה על הסכם הפצה ביפאן

חברת „סימטרון" מהרצליה חתמה על הסכם הפצה למערכת התיב"ם שלה ביפאן. ההסכם נחתם עם חברה יפאנית, מהמובילות בתחום הגרפיקה הממוחשבת. חברה זו בחרה בתוכנת התיב"ם של „סימטרון" לאחר בחינה ממושכת, ביפאן ובישראל, ולאחר ביצוע סקר שוק מקיף ביפאן.

עתה נערכת „סימטרון" להתאמת התוכנה לשוק היפאני. לשם כך נשלחו מהנדסי תוכנה מיפאן ויחד עם מהנדסי התוכנה של „סימטרון" החלו בהתאמת הדו־שיח עם המשתמש ליפאנית (שפת קאנג'י) ובביצוע התאמות אחרות לשוק היפאני. על ההסכם חתמו ד"ר יגאל כוכבי וד"ר יעקב יסקי מ„סימטרון" ונציג החברה היפאנית.

ההסכם כולל רכישה ראשונית של עשרות מערכות תיב"ם בעשרות אלפי דולרים. ד"ר יסקי מסר כי לחברה היפאנית אלפי לקוחות המעוניינים בטכנולוגיות התיב"ם המכני של „סימטרון".

מדינת ישראל מציעה:

שגיא גליל

השקעה צמודה נושאת ריבית ניתנת למימוש בכל עת

ביום חמישי, 15 בדצמבר 1988, יוצעו במכרז האגרות הבאות:

(החיוב הכספי ייעשה רק ב־16.12.88)

אגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן כולל מדד החודש האחרון (בעיקור 5)

סדרה	סכום ההנפקה	סכום מותר לצבור	לבנק ישראל	מחיר מינימום	פדיון
	(מיליוני שקלים חדשים)				
„שגיא" 4232 ה'	55	50	5	94%	בתום 6 שנים
„גליל" 5407 א'	30	30	—	85%	בתום 15 שנים

הסדרות צמודות למדד המחירים לצרכן שיפורסם עבור חודש דצמבר 1988 ותפדינה ביום העסקים האחרון של חודש דצמבר.

אגרות החוב ישאו ריבית 4.75% לשנה.

הריבית תשולם בשיעורים שנתיים ביום העסקים האחרון של חודש דצמבר בכל שנה החל מחודש דצמבר 1989.

המדד הנוסף (בעיקור 5) על הריבית והקרן יצטבר בתנאי הקרן וישולם כאמור בדרכי תשלום הריבית ובדרכי פדיון הקרן בתקנות מילוות מדינה, סדרות מסוג „שגיא" ו„גליל".

הסדרות תרשמנה למסחר בבורסה תוך שבועיים מיום פרסום מדד המחירים לצרכן לחודש דצמבר 1988.

ההזמנות יוגשו לבנק ישראל ביום 15.12.88, במחירים שלא יפחתו ממחירי המינימום הנ"ל. מחיר המכירה שייקבע במכרז יהיה אחיד, כאמור בתקנות מילוות מדינה (מכרזים).

פרטים מלאים ורכישה בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.

התנאים המחייבים של הנפקות אלו נקבעו בתקנות מילוות מדינה (סדרות מסוג „גליל" ו„שגיא") ובתקנות מילוות מדינה („מכרזים").

לשכת הפרסום הממשלתית

שגיא ★ גליל ★ אדמון ★ רמון ★ גלבוע ★ – ניירות הערך של המדינה

מעות / איתן יעקבסון

המק"מ לשנה אטרקטיבי כהשקעה ל־12 חודש

בנק ישראל החל באחרונה להוציא מלוות קצרי מועד לטווח של שנה. אג"ח אלו נסחרים כעת בבורסה בתשואה של 21% לשנה. תשואה זו אטרקטיבית בהתחשב בעובדה שעל פקדונות בשקלים לשנה מציעים הבנקים ריבית של פריים + 1% או 2% לכל היותר.

כאשר שבמערכת הפיננסית מצפים לירידת הפריים החל בפברואר, צפויה ריבית הפריים הממוצעת ב־1989 להיות ברמה של 15% לערך. כלומר מי שיפקיד בפק"מ לשנה, יקבל ריבית של 16%־18% בלבד בעוד שבמק"מ הוא יכול להבטיח לעצמו כבר עכשיו ריבית גבוהה יותר בשיעור של 21%.

מעבר לזה, אם המק"מ לשנה יימכר בעוד שלושה חודשים בתשואה של 17%, רווח ההון למשקיעים שיקנו אותו עכשיו יהיה 7.6%.

דוגמא: מחיר מק"מ לפדיון בעוד שנה – 82.64 נקודות. התשואה 21%. מחירו בעוד שלושה חודשים כאשר התשואה תהיה 17%, יהיה 88.89 נקודות. רווח ל־3 חודשים – 7.6%.

זה רווח נאה כשמדובר באפיק שקלי. יצויין שהבנקים מוכנים לשלם ריבית של 5% בלבד (20% לשנה) בעוד שלושת החודשים הקרובים.

כיצד ישפיע צמצום הצבא הרוסי באירופה על שערי המטבע

הדולר האמריקאי התחזק במקצת לאחר שנודע על כוונתו של גורבצ'וב לצמצם את הצבא הסובייטי באירופה ב־30%. עליית הדולר הוסברה בציפיות המשקיעים לקיצוץ בתקציב ההגנה ובגרעון המסחרי האמריקאי שיבוא במקביל לקיצוץ תקציב ההגנה הסובייטי. כן הוסברה עליית הדולר בתיקון טכני קטן לירידה הגדולה שלו בשבועות האחרונים.

אולם עיון מעמיק יותר בנושא מראה שיציבות בטחונית באירופה יכולה להביא לאורך זמן דווקא לעלייה בערכם של המטבעות האירופיים. מומחים בשווקים הפיננסיים מצפים להתחזקות המרק הגרמני, אם אכן יתבצע התהליך שעליו מדבר גורבצ'וב.

המשקיעים במרקים גרמניים חששו מאז תחילת המלחמה הקרה מהפסד גדול במקרה של פלישה סובייטית למערב־גרמניה. השבוע יכלו המשקיעים בבורסה של פרנקפורט לקנות מניות של חברות מערב־גרמניות בקצת יותר ביטחון ושלווה מפני האיום הסובייטי.

עם זאת אין לצפות לשינוי משמעותי ביחס בין המטבעות העיקריים לפני כניסתו של בוש לתפקיד הנשיא. רק כשיתחיל במלאכתו, תתבהר יותר התמונה.

גם אג"ח גם מניות אטרקטיביות

משקיעים שונים מתעניינים ברכישת בנק איגוד. ההתעניינות עשויה לגבור עקב האפשרות שזכויות ההצבעה יושוו לכל המניות. עם זאת, במצב כזה אפשר יהיה להשיג שליטה דרך רכישת המניות. יחד עם זאת מהוות מניות בנק איגוד אג"ח בריבית כפולה בכפוף לתנאי ההסדר. ערכן יכול לעלות בעתיד מעבר לערכן המתואם כאג"ח – כתוצאה מביקושים של משקיעים שינסו להשיג חבילות של מניות דרך המסחר בבורסה.

אם כן, מניות בנק איגוד מהוות גם הגן סיכון מפני שהן אג"ח ממשלתיות מסוג בריבית כפולה מצד אחד, ומצד שני הן מהוות נכס בר־סיכוי בגלל התעניינות בבנק קטן שהוא רווחי ויציב.

איך לשלב הפיחות בינואר עם המדד הגבוה הצפוי בו

משקיעים רבים מעריכים שהפיחות יבוצע בסופו של דבר בינואר 1989. עם זאת קיימת הערכה נוספת שמדד ינואר יהיה גבוה יחסית. מבדיקה של תנאי תוכניות החיסכון מתברר שניתן להרוויח במכה אחת חצי מהפיחות ועוד את מדד ינואר. כיצד?

פותחים תוכנית חיסכון צמודה לדולר ב־30 בדצמבר. ביום שני, 2 בינואר 1989, נותנים הוראת פדיון לתוכנית ל־1 בפברואר 1989, שהוא יום רביעי, וכך ניתן להבטיח את הכסף. אם יארע פיחות בינואר, יקבל המשקיע ב־1 בפברואר את כספו בתוספת 50% מהפרשי השער שהצטברו על כספו עקב עליית השער היציג של הדולר.

ב־31 בינואר פותחים תוכנית חיסכון צמודה למדד על בסיס מדד דצמבר, ומכניסים אליה את הכסף שנתקבל מהתוכנית, הצמודה לדולר, הנפרעת ב־1 בפברואר. על יום אחד יצטרך המשקיע לשלם ריבית ונניח שזה יעלה לו 0.1%. אולם אם נניח פיחות של 15% ועליית מדד ינואר של 3%, ירוויח המשקיע 11.06% במכה אחת.

לדוגמא: 10,000 ש"ח השקעה. התמורה בפדיון תוכנית צמודה לדולר – 10,750 ש"ח. שווי התוכנית הצמודה למדד עקב עליית מדד ינואר ב־3% – 11,073 ש"ח. בניכוי ריבית ליום אחד – 10 ש"ח. התוצאה – 11,063 ש"ח.

ביטוח / דן שלם

★ יציבות יחסית שוררת בביטוחי רכב רכוש, אך גוברת התחרות בביטוחי התעשיה, ביטוח ימי וביטוח ריזיקו קולקטיב הנמכרים גם לפרטיים.

★ מרבית חוזי הביטוח בתעשיה הסתיימו בירידה של 10 אחוז. בביטוח ימי נחתמו חוזים גדולים בירידה מסוימת לעומת השנה הקודמת, אך נראה כי בביטוח זה יש שפל של תעריפים ומבטחי המשנה בחו"ל לא יתירו הורדה נוספת בהם.

★ התוצאות העסקיות בחצי שנה מראות על הפסד חיתומי של שני אחוזים על מחזור פרמיות בביטוח אלמנטרי, שיעור כפול מזה שהיה במחצית 1987. בביטוח חיים יש יציבות ברמת הפרמיות.

יציבות בביטוח חיים

בביטוח חיים היתה יציבות בתשלומי פרמיות במחצית 1988 לעומת מחצית 1987. אצל מרבית החברות נרשמה ירידה בפרמיות חדשות בחודשים אחרונים לעומת תחילת 1988.

בחברה מסוימת נטען כי רמת המכירות כיום דומה לזו שהיתה בתחילת השנה, אך בשיחות עם סוכנים בכירים ומנהלי חברות רבות מתברר כי יש כיום קושי רב למכור פוליסות ביטוח חדשות והקשיים צפויים להיות גדולים יותר בשנה קרובה עם הוזלתה של פוליסה משתתפת ברווחים במארס 1989. אז גם אפשר יהיה לבחון את הפוליסה יותר מבעבר על בסיס תשואה למבוטח לעומת קופות הגמל.

בשלב זה מבנה ההשקעות מבטיח הגנה מסוימת: 50 אחוז השקעות באג"ח ייעודיות עם תשואה קבועה מראש וחלק קטן מיועד להשקעה במניות. זאת, בדומה למבנה ההשקעות של קופות גמל, שאצל מרביתן ירד שיעור ההשקעות המוכרות למחצית מכלל האמצעים ובשנים קרובות יירד חלקן של אג"ח ייעודיות בתיק ההשקעות של הקופות.

זה כנראה הזמן להגברת התחרות מצד חברות ביטוח בנושא ביטוחי ריסק. מתברר כי יש מספר חברות המוכרות ביטוח ריסק גם לבודדים בתעריפי ביטוחי ריסק קולקטיב או אף נמוכים יותר. נודע על מקרה שבו הציעו לגוף עסקי ביטוח על בסיס הצטרפות בתעריף נמוך מזה המקובל אף בבריטניה ששם גובים תעריף נמוך לכשעצמו למבוטחים בגיל עד 40.

בחברה עסקו השנה בניפוי סוכנים לא יעילים ו„לכן־יהד" עם התביעות בשיעור משמעותי ובכך שופרו בהתאם התוצאות החיתומיות. מתברר כי אפשר להרוויח יותר בטווח בינוני גם עם פחות סוכנים ופחות פרמיות.

במחצית השניה של 1988 גדלה התנופה בשיווק מתוך לאחר ביצוע שלב ההתארגנות. בביטוחי חיים צפוי השנה גידול בפרמיות לעומת השנה הקודמת. שלב ההתארגנות ב„ציון" מביא לשיפור תוצאות החיתומיות כבר עתה.

„מדור לדור" ב„אריה"

חברת „אריה" הוציאה באחרונה תוכנית ביטוח חיים חדשה המכוונת לפלח שוק של הורים וילדים שעד כה הפעילות השיווקית בו היתה מוגבלת.

התוכנית, „מדור לדור", מאפשרת רכישת ביטוח חיסכון להורים וילדים כשהפוליסה מוצעת לתקופה עד הגיע המבוטח לגיל 65 או 70. ניתן לקבל מענקים במהלך התקופה בלי לפגוע בסכום הביטוח ועל ידי כך להביא לגדילת ההשקעה. היתרון החשוב בתוכנית זו הוא האפשרות לרכישת ביטוח ריסק לילד בעתיד במחיר נמוך בביטוח וקבוע מראש. המבטח הגבוה הוא בשיעור שני אחוזים לכל שנת ביטוח, וחלק מסכום הביטוח הנוסף.

התוכנית מיועדת בעיקר להורים הרוצים להבטיח את הילדים ולעודדם לחסוך תוך כדי צבירת זכות לקבלת כיסוי כספי במהלך תקופת הביטוח.

נגד מכירות ביטוח קיבוצי גם לפרטים

לשכת סוכני הביטוח יצאה במאבק נגד ההתפתחות הנוגעת למכירת ביטוחי חיים ריזיקו קולקטיבי לקבוצות [illegible] במכירה מבודדת הגדרות פגיעה בעסקי כלל חברות הביטוח.

לדעת הלשכה מכירה במחירים לא ריאליים עלולה לסכן את יציבות החברות: מכירת ריזיקו קולקטיב גם לבודדים במחיר שאין בו כל יתרון כלכלי לחברה. תוכניות אלו כוללות לעתים גם שילוב ריסק וחיסכון והן יכולות לפגוע ביציבות התכנון הפיננסי שלהן.

שלווה ב„ציון"

בחברת „ציון" נשלם בימים אלה מפקד המחשוב. הורש כ־35 סוכנים הוכנסו לרשת המיחשוב. יש להם כיום כלי שיווק חשוב מפני שסוכן יכול לקבל מייד מידע על עדכון הפוליסות, מצב הגביה, עדכון מצבת התביעות, תוצאות עסקיות, ערך פדיון ללקוח, אישור על חידוש. ב„ציון" מאמינים כי שיפור השירות לסוכן היעיל וצמצום מספר הסוכנים יאפשר את התוצאות החיתומיות. החיסכון הגדול בהוצאות ההנהלה הביא לירידת רמת ההוצאות עד 12 אחוז מסך הפרמיות.

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5651.71	5610.23
אבוקה	354.79	347.93
אבזו	308.20	302.26
אבב	117.20	114.98
אדיר	2062.79	2047.92
אדום	150.32	149.26
אופיר	188.18	186.85
אור	444.74	440.95
אורין	137.10	134.60
אורלי	331.73	329.36
אורן	953.33	935.12
אייל	6605.30	6477.64
אירוס	6214.01	6077.47
איתן	910.64	892.71
אלון	741.91	727.10
אלמוג	739.23	752.75
אנליסט		
אל"ח	116.68	115.04
אנליסט		
גביעה	109.85	107.25
אנליסט		
ביות	101.35	99.07
אמקור	101.88	100.19
ארז	198.61	194.75
אש	138.97	135.89
אשל	204.42	200.46
אתגר	85.65	85.00
אתרוג	292.11	289.30
בדולח	144.64	143.69
ברוש	589.48	578.11
ברק	500.03	490.02
בקעת	354.18	351.62
גביש	1691.83	1679.15
גבע	130.39	128.48

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
גורן	525.32	515.09
גיא	120.22	118.44
גיל	3517.74	3449.92
גלית	726.63	721.25
הדרבן	386.47	382.90
הכרמל	556.09	545.24
הילב	281.26	275.58
הורן	166.90	163.72
הוקן	319.85	313.05
הליה	623.06	610.96
הדר	331.68	325.67
וקל	364.93	357.90
הדס	432.61	429.57
הילה	454.32	452.16
הדר	626.00	614.22
והר	127.14	125.26
וד	156.61	154.29
ויטק	107.63	105.52
זיק	80.86	79.39
זכיר	422.05	413.95
זהות	191.00	187.26
חליפין	164.50	164.06
חלמיש	237.33	235.69
חן	171.42	170.74
חצב	128.94	127.76
טל	6927.24	6826.90
יובל	526.03	531.40
יהלום	166.20	165.10
יסודות	367.87	364.31
יעלה	534.14	529.64
כוכב	288.99	281.38
כחל	135.89	134.69
כלנית	680.52	667.30
כנפית	299.41	297.19

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
כרמל	130.91	128.85
כתר	1294.71	1275.55
להב	5348.94	5244.84
למשקיע	140.00	138.07
לפיד	284.37	278.84
לוס	2196.65	2178.84
ליבה	465.68	462.11
מגדל	1642.97	1611.23
מבטח	4641.07	4597.34
מגן	297.34	293.03
מגוון	4191.75	4152.11
מור	1663.23	1640.28
מורן	931.76	924.92
מנוה	27114.91	26707.21
מנור	1212.12	1188.72
מכלול	93.82	93.17
מנוף	4960.83	4865.11
מעיין	816.60	800.95
מכפיר	464.93	461.63
מרווח	146.64	146.12
מרום	1599.87	1569.00
מצפה	167.92	165.47
נבחר	278.24	276.29
נבע	466.30	459.25
נילי	129.29	127.39
נשיון	—	—
נגולה	151.95	150.82
סלע	446.77	443.58
סביונית	640.57	635.06
ספר	401.04	398.34
ספיר	175.96	175.50
סדיר	382.66	375.27
עירית	816.97	811.02
עידן	577.60	569.68

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
עמר	116.82	115.80
עצה	2263.95	2247.44
עתידני	600.59	595.34
עופר	129.24	126.81
פיא	1696.63	1684.56
צבר	555.09	550.09
פסגת	515.25	509.16
צוק	143.59	143.04
צמיר	1315.01	1304.90
צביה	564.38	559.50
צברה	162.33	161.19
צוח	117.37	115.73
קלע	176.97	176.53
קשת	117.98	116.97
רביה	17549.93	17496.12
רימון	155.29	155.13
רקפת	1017.67	1001.50
רקע	472.37	462.75
שבלים	541.39	536.62
שדם	338.31	335.24
שחף	109.91	106.94
שיטה	479.03	475.58
שמיר	484.27	480.76
שנהב	687.41	682.35
שנטק	748.03	[illegible]
שפע	102.57	101.92
שקד	207.99	204.02
תאנה	265.51	261.02
תדהר	556.30	553.53
תהדים	636.79	632.07
תנופה	110.51	109.69
תבור	308.68	303.06
תפוח	229.20	226.63
תרשיש	125.96	125.33
תשרי	618.14	612.92

מזכירי מועצות פועלים בדרום: רק מאבק אלים יפתור הבעיות

תופעות לוואי לאבטלה: גדל מספר הגירושים, הפשיעה עולה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

מזכירי מועצות הפועלים בנגב ובדרום הארץ קוראים לממשלה לשריין תקציב מיוחד לפיתוח הנגב, שלא יהיה מהיקף המשאבים הכספיים שהובטחו למפלגות הדתיות במסגרת ההסכמים הקואליציוניים, ולהקים משרד מיוחד לטיפול בעיירות הפיתוח.

במהלך הכינוס באופקים נמסר על ההחמרה הקשה במצב האבטלה באיזור. מזכיר מועצת פועלי אופקים, סטיה אלוש, אמר כי בישוב נרשמה עלייה של כ־70 אחוז באבטלה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. "14,000 איש עזבו את הנגב השנה, וזה מספר האוכלוסיה הממוצע של ישוב פיתוח אחד. 2,500 מתוכם ירדו מהארץ, בהם רב חלקם של הצעירים. בימים אלה נמסר לי מהמועצה הדתית, שקיימת עליה מדאיגה במספר הגירושים באופקים, על רקע המצב הכלכלי הקשה. רבים מהתושבים איבדו את התקווה, שאי־פעם ייקלטו במקום עבודה חדש", אמר אלוש.

"אם לא נודיע את הממשלה, איש לא יתייחס אלינו כמו שצריך", אמר אלוש. הוא קרא למנות שר שיטפל בעיירות הפיתוח. יו"ר מטה התעסוקה בהסתדרות, עליזה תמיר, מסרה כי שיעור האבטלה בעיירות הפיתוח עומד על 25 אחוז, לעומת 8.5 אחוז בארץ כולה. "זה נתון מסמר־שיער", אמרה תמיר.

רוב הדוברים – ובראשם מזכיר מועצת פועלי קריית גת, אלברט ארז, ומזכיר מועצת פועלי ערד, בצלאל טביב – קראו להפסקת 'המאבק השקט' ולנקיטת צעדי מחאה דראסטיים.

"מספיק לספר לנו סיפורים", אמר ארז. "הויכוח הוא לא על שכר המינימום, שזהו שכר־רעב, אלא על תעסוקה הוגנת. ענף הטקסטיל לא יכול להיות התשובה לתעסוקה בעיירות הפיתוח, אלא טכנולוגיות מתוחכמות. נעלה את תושבי הנגב לאוטובוסים ונסיע אותם לירושלים. רק מאבק אלים יפתור את הבעיות אתה ולתמיד".

גם טביב קרא למאבק מיליטאנטי. "יש לסגור את הכבישים לאלתר, לקשור את עצמנו אל הקרקע ולא לתת לרכבים לעבור. כך צריך להתנהל מאבק אמיתי. לא ייתכן שאין תקציב לטובת עיירות הפיתוח. הממשלה החליטה 'לשים פס' עלינו ולהזרים תקציבים ליהודה ושומרון. צריך להפוך שולחנות, מספיק להיות יפי נפש", הטעים טביב.

הדוברים סיפרו על תופעות לוואי הקשורות לאבטלה. "סטוקרים" צצים לאחרונה כפטריות אחרי גשם, ובקריית גת בלבד יש כיום חמישה מוסדות כאלה, הגוררים בעקבותיהם תופעות של סמים ופשע", אמר אחד הדוברים. יעקב סערון, רכז מטה התעסוקה בהסתדרות, ציין כי שלושה עובדים שפוטרו ממפעל 'מבט', נפטרו בשנה האחרונה. "הכרתי אותם אישית ואני יודע שזה נגרם כתוצאה מפיטוריהם. לבם נשבר", אמר.

בסיום הכנס החליטו מזכירי מועצות הפועלים להשבית את הנגב, אם לא תתקבלנה החלטות מעשיות ומיידיות בישיבת הממשלה הקרובה, שאמורה לדון במצב התעסוקה בעיירות הפיתוח באיזור. המשתתפים שיגרו אתמול מברק ברוח זו לראש הממשלה יצחק שמיר.

עשרות מפעלים נסגרים בחיפה

מאת יוסף מיכלסקי, סופר "דבר"

120 מפעלים ובתי מלאכה צמצמו את היקף פעילותם באיזור חיפה בעשר השנים האחרונות, ועוד 15 מפעלים אחרים הועברו ממרכז חיפה לאזורי פיתוח. בתקופה זו פחת מספר המועסקים במרחב חיפה, שבו 450,000 תושבים, לכ־120,000 עובדים.

נתונים אלה מסר משה ורסמן, מזכיר מועצת פועלי חיפה, בכינוס חירום מטעם מועצת הפועלים בהשתתפות ראשי הארגונים הכלכליים, ראשי הרשויות המקומיות, תעשיינים,נציגים של בעלי מלאכה ומוסכים, שהוקדש למצב התעסוקה. ורסמן אמר, כי בעשור הזה לא הוקם במרחב חיפה אף מפעל תשתית אחד, למעט מפעלים של תעשיה עתירת מדע. לדבריו, בנובמבר השנה נרשמו בחיפה כ־8,000 דורשי עבודה לעומת 4,500 בינואר 1988. הנואם טען, שעל מרחב חיפה מאיימת סכנת ניוון בתחום התעשיה והתעסוקה.

האבטלה בנצרת החמורה בארץ

מאת מוחמד חלילה, סופר "דבר"

גל האבטלה הולך ומחמיר בעיר הערבית נצרת ובכפרי האיזור, ומספר המובטלים עולה על 3,500 – זאת מסר אתמול במסיבת עתונאים מזכיר מועצת פועלי נצרת מוחמד אבו אחמד.

בעיר נצרת נרשמים מדי יום מאות פועלים בשירות התעסוקה. אבו אחמד ציין, שאחוז המובטלים בעיר עולה על 12 אחוז, הגבוה ביותר בארץ. אבו אחמד אמר, כי לשירות התעסוקה בנצרת אין תשובה לדורשי העבודה, מלבד עבודות נקיון בערים היהודיות. הוא הזהיר, כי גורמים לאומניים קיצוניים עלולים לנצל הזעם בקרב מאות המובטלים למעשים בלתי חוקיים.

ובעכו נערכים להשבתת העיר

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר"

בקריאות נרגשות בנוסח 'צא למאבק, אנחנו אחריך' יצאו אתמול נציגי מפעלים מ'קריית הפלדה' 'צינורות המזרח התיכון', 'ברבור', 'נעמן', 'פרוטארום' ואחרים למזכיר מועצת פועלי עכו יהושע כץ במהלך כינוס חירום, שנערך בבנין מועצת הפועלים לדון במצב האבטלה הקשה בעיר.

בכינוס נטלו חלק כ־100 נציגי ועדי עובדים, מזכירי אגודות מקצועיות, נציגי לשכת התעסוקה וראש העיר אלי דה קסטרו. המשתתפים יצא בקריאה להיערך למאבק עד כדי השבתת עכו כולה, כדי להבטיח התייחסות מתאימה לבעיותיה. במועצת הפועלים נערכים להשבית את העיר באמצע השבוע הבא, אולם הוועדה סופית עדיין לא התקבלה.

100 עובדים יפוטרו מ'פוספטים בנגב'

מאת אבי שוביט, סופרו הכלכלי של "דבר"

דירקטוריון 'פוספטים בנגב' החליט על פיטורי 100 עובדים במסגרת שינוי המבנה הארגוני של החברה ועל צמצום מספר האגפים. מהנהלת החברה נמסר, כי צעד זה נעשה כהמשך לתכנית ההבראה של החברה וכצעד משלים לצעדי ההתייעלות שננקטו בשנה האחרונה.

חברת 'פוספטים בנגב' הינה חברה־בת של 'כימיקלים לישראל' והיא מעסיקה כ־850 עובדים. החברה סיימה את שנת 1987 בהפסד של כ־19 מיליון דולר. השנה הצליחה הנהלת החברה ביישום תכנית ההבראה, שהביאה להקטנת ההפסדים לכ־10 מיליון דולר.

חסמו 'צומת הדמים' במוצא בתביעה להקים גשר־עילי

2 הולכי רגל ונהג נהרגו ו־3 נפצעו בתאונות

מפגין מסולק על ידי המשטרה במוצא (צילום: רחמים ישראלי)

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים ושני סופרי עיתונים

עשרות תושבים זועמים מרמת מוצא שבמבואות ירושלים חסמו אתמול בבוקר את כביש ירושלים־תל אביב בדרישה להקים במקום גשר עילי להולכי רגל. אתמול נהרגו שלושה אנשים בתאונות ברחבי הארץ, ושלושה נפצעו, אחד מהם קשה.

ההפגנה הספונטנית התקיימה בעקבות מותו של תומר חליפה בן 11, תושב המקום בעת שניסה לחצות את הכביש הסואן בדרכו חזרה לביתו. המפגינים הזועמים חסמו את הכביש בגופם ובמכוניותיהם. אביו של הילד אברהם חליפה, סיפס על גג ניידת משטרה. "צריך להיות סוף לענין שכל־כך הרבה הרוגים יהיו בכביש הזה", אמר. תוך דקות נוצרו במקום פקקי תנועה לאורך מאות מטרים. השוטרים החלו להזיז את המכוניות ולדחוף את התושבים לצידי הכביש, וכעבור שעה שבה התנועה בכביש הראשי לירושלים לזרום כרגיל.

בירושלים נדרס אתמול למוות הולך רגל כבן 25 בתאונת "פגע וברח" בכביש הר הצופים לכיוון מלון הייאט. מכונית פרטית מסוג 'פולקסואגן־חיפושית' פגעה בהולך הרגל ונמלטה. המשטרה פתחה בחקירה ומבקשת מעדי ראייה לדווח לה אם ראו פרט כלשהו.

בחולון נדרס למוות אוסקר קלין בן 88, בעת שחצה את הכביש ליד בית החולים 'וולפסון' בעיר. האיש נדרס על־ידי מכונית 'אאודי', שנסעה בכביש נתיבי איילון. נהג הרכב, תושב חולון בן 45, נעצר על־ידי המשטרה ושוחרר בתום חקירתו.

בצומת אום אל־פחם נהרג נהג מכונית פרטית בהתנגשות עם משאית. למקום התאונה יצאו ניידת טיפול נמרץ ואמבולנס, אולם הטיפול הרפואי שניתן לנהג שנפגע קשה לא הועיל, והוא מת מפצעיו.

נהג אמבולנס פרטי, איתן סלע, נחלץ אתמול בסרך נס ממוות, לאחר שאמבולנס שבו נהג הידרדר לתהום בעומק 100 מטר במורד כביש רופין בחיפה. נוסע לצידו, חיים ויסלר בן 28 מנוה דוד, נפצע קשה ואושפז בבית החולים רמב"ם.

נהג אוטובוס ונהג מיניבוס נפצעו אתמול בבוקר בצומת עמנואל בשומרון, לאחר שכלי הרכב שבהם נהגו התנגשו זה בזה, כנראה מחמת החלקה על כביש רטוב.

עובדי שפירא מקבלים שכרם אחרי חודשיים ושבים לעבוד

מאת אבי שוביט, סופרו הכלכלי של "דבר"

עובדי מפעלי עלבוני־רישפוזי ברמלה, שבבעלות אברהם שפירא, קיבלו הבוקר את משכורות אוקטובר ונובמבר, וישובו ביום אי הקרוב לעבודה לאחר חודש השבתה של שביתה.

ההסדר בין הבנקים הנושים של מפעלי שפירא למתן ערבויות, הביא להזרמת 2.5 מיליון דולר על־ידי המשקיע. מרבית הכסף ישמש לרכישת חומרי הגלם ולשחרורם מהמכס, והחלק ישמש לתשלום משכורות לעובדים עבור החודשים אוקטובר־נובמבר.

הבנקים החליטו למנות נאמן מטעמם, שיפקח על פעילות המפעלים, בצורה שתבטיח את החזרת הכספים לבנקים. רק בעקבות הסכמת שפירא לתנאי זה של הבנקים הם נאותו לתת ערבויות למשקיע, שאפשרו את הזרמת הכסף.

הסדר זה יביא לשחרור חומרי הגלם ממחסני המכס וחידוש העבודה בשני המפעלים באור עקיבא, ביום ראשון הקרוב. מזכיר מועצת הפועלים אלברט שושן ציין בסיפוק את עזרת העברת הכספים, שיאפשרו את תשלום המשכורות לעובדים, והביע תקווה, כי עתה יחזרו המפעלים לעבודה מלאה.

פנייה לבג"צ: עיריית ת"א לא שלחה קנסות ושוללת רשיון הנהיגה

(ע).– בג"צ הוציא אתמול צו על תנאי, המורה לעיריית תל־אביב לנמק בתוך 45 יום מדוע לא תבטל את הקנסות ואת תוספת הפיגורים שניתנו לרון אלקלעי תושב רמת אביב. העירייה נדרשת לנמק בפני בג"צ, מדוע לא תאפשר לאלקלעי להופיע למשפט במקום להורות לרשות הרשוי לעכב את מתן רשיון הנהיגה שלו.

אלקלאי עתר לבג"צ באמצעות עו"ד רם דקל. הוא אומר כי לפני חצי שנה, כשפנה למשרד הרישוי כדי לברר פרט מסויים, נודע לו, כי רשומים על שמו קנסות בסך כ־3100 ש"ח, ועד שלא ישלמם לא יחודש רשיון הנהיגה שלו. אלקלעי פנה מייד לעירייה וטען שלא קיבל מעולם לביתו הודעות על הקנסות. העירייה דחתה את טענותיו וטענה, שכל הדו"חות נשלחו אליו בדואר רשום.

אלקלעי טוען, שחובת ההוכחה חלה על העירייה והוא אינו חייב להינזק בשל כך, שהעירייה רצתה לחסוך כסף ושלחה דו"חות בדואר רגיל. לדבריו, העירייה ויתרה לו על תוספת הפיגורים לקנס, לאחר שחתם על תצהיר, שבו כתב שלא קיבל את הדו"חות, אך דרשה ממנו לשלם את הקנסות כתנאי לקבלת הרשיון. הוא אומר, כי גם כאן נוהגת העירייה שלא כדין, משום שהיא חייבת בראש ובראשונה להמציא לנהגים את הודעת הקנס המקורית ולאפשר להם להישפט על עבירת חניה.

כביש חדש מחבר את רח' שדה לדרך השלום

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

הבוקר ייפתח לתנועה כביש חדש בתל־אביב, רחוב הרודצקי. הדרך החדשה מחברת את רחוב יצחק שדה עם דרך השלום בתל־אביב. אורכה של הדרך 850 מטרים והיא בעלת שני מסלולים בכל כיוון.

דן הולצמן, מנכ"ל 'נתיבי איילון', מסר כי הכביש החדש יאפשר כניסה נוספת למרכז העיר באמצעות רחוב יצחק שדה ויקל על עומס התנועה. הכביש מקשר בין דרך השלום לדרך משה דיין (דרך הבצתון) ויאפשר לתנועה לצאת ולהיכנס לרחוב יצחק שדה בצורה ישירה. עלות הסלילה היתה 1.1 מיליון ש"ח.

מהנדסי 'נתיבי איילון' צופים ש־200,000 כלי רכב יעשו שימוש בכביש החדש מדי יום.

קרן דמויית לייזר לריפוי פצעי עור

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

ניסוי, שנערך באחרונה בבית החולים 'בני ציון' בחיפה בריפוי של כיבים בעור ומחלות ראומטיות בעזרת קרן דמויית לייזר – הוכתר בהצלחה. הניסוי בוצע ב־460 חולים בגיל 24 עד 84.

תוצאות חיוביות הושגו בעיקר בטיפול בפצעי עור ובכיבי עור על רקע ורידי וסוכרתי, בפצעי לחץ, וכן בבעיות ראומטיות במרפק, בדלקות בגידי הכתף ובכאבים פיקתיים בברכיים.

דוברת בית החולים מסרה, כי קרן הלייזר היא קרן אור צרה וחזקה המכילה גופיפים קטנים בעלי אנרגיה. כאשר היא באה במגע עם המקום הנגוע, היא גורמת לזירוז תהליך הריפוי על ידי הגברת הפעילות של הכדוריות הלבנות והאצת היווצרותם של כלי־דם חדשים. צויין כי אפשר להפעיל את קרן הלייזר באורכי גל שונים ובקצב שונה, דבר המאפשר חדירה לעומק.

דבר
קרא מחר
דבר השבוע

טרפאת בחבורה
עמי דיקמן, יקיר צור, אמנון דנקנר, דני רובינשטיין

עמירם גלר
בשבוע הבא ממשלה רחבה

יורם לוי ודניאל בן־סימון
ירושלים: לקראת ראש־העיר חרדי?

חיים גורי
התשובות האהובים

מידי פז
כותרת ראשית: עתונות עד הסוף

דן אלמגור
ברוז מספר 1

מיכאל קרפין, אמיר אורן, חיים באר, מיכאל ששר, אהרון מגד, אורנן מנן, ישראל למדים, נתן רוטנשטרייך, דורון שחם, טלי ליבנר, יאיר גרבוז, נתן רועי, מרשיק, אהרן שמי, גדעון קרן, אריה ארד, שמעון ויים, ורדה צימרמן, יוני להב, אבודמה גולן, דליה שרון, דן בן־אמוץ

"משאי" לכבוד והאמנות

מבטחים
מוסד לבטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

ישיבת מועצת מבטחים

מועצת מבטחים מתכנסת היום, יום חמישי 15.12.88 בשעה 10.00 לפני הצהריים, באולם הכנסים במרכז מבטחים, רח' אבן־גבירול 30, תל־אביב.

על סדר היום:
1. פתיחה – הח' **וושצ'ינא** – יו"ר המועצה היוצא.
2. דברים – הח' **עמוס ערן** – יו"ר המועצה
3. מערכת הפנסיה – הח' ד"ב **פלג** – יו"ר האגף לבטחון סוציאלי.
4. מבטחים ופעולותיה – עו"ד **בן־עמי עמירן** – מנכ"ל מבטחים.

א. דו"ח המנכ"ל
ב. סיכום שנת 1988
ג. שונות.

דורון בנימין
מזכיר מבטחים

קרא מחר בידיעות אחרונות

- טרפאת אחרי זונבה — כתבי "ידיעות אחרונות"
- ראיון מיוחד — פיקרינג על הליכוד והמערך: "כל צד קונא במגעים שלי עם הצד האחר" — מירה אברך
- רצח כמל בהר הברנה — אביבה שאבי
- ארמניה: רבבות מתחת להריסות — אמנון קפליוק, מוסקבה
- יצחק בן־אהרון: מירוץ ההתחסלות של "העבודה"
- המגעים להקמת ממשלה רחבה — אורלי אזולאי־כץ, בינה ברזל

משה נחום

- הליכוד רוצה לקנות את יהודי תימן — עמוס נבו

- יגאל סרנה בבית אורי סביר, הקונסול בניו־יורק • יואב קוטנר עם שלמה גרוניך • עמנואל בר־קדמא עם הקאמרי בפולין • עמית רייכר עם אדם וניב, ילדים־פוליטיקאים • ענת טל־שיר עם פרופ' יואב הורן • נורית בת־יער על אופנת עופרה חזה

מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, טילבי קשת וזווה יריב

במוסף לתרבות, ספרות ואמנות: זוסה שמיר מפרסמת שיר אבוד של נתן אלתרמן • ירון לונדון על מקורות הסיכסוך הישראלי־ערבי • יהודית אוריין על מיכאל אנדה • אריה זקס על סונטות

הלשכות המשפטיות של נעמת — לרשותך למידע ויעוץ.

בואו נתקדם

שוויון כלכלי לנשים - שווה לכולנו

נעמת
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

משרד החינוך והתרבות
אגף לחינוך מוכר

הודעה להורים ולגננות

שר החינוך והתרבות ושר האוצר בתוקף סמכותם לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשרותים (הוראת שעה), התשמ"ה 1985, קבעו את המחירים המכסימליים בגנים פרטיים, לפי הפירוט הבא:

	הציוד בגן הילדים הוא בשיעור של 86% מהתקן	הציוד בגן הילדים הוא בשיעור שבין 71% ל־85% מהתקן	הציוד בגן הילדים הוא בשיעור שבין 55% ל־70% מהתקן
גננת מוסמכת בעלת וותק של 13 שנים ומעלה	רמה 1 211	רמה 2 206	רמה 3 190
גננת מוסמכת בעלת וותק של 12 שנים ומטה או גננת בלתי מוסמכת בעלת וותק של 13 שנים ומעלה או גננת הלומדת להסמכה במשך 5 שנות לימודיה הראשונות	רמה 4 190	רמה 5 181	רמה 6 167
גננת בלתי מוסמכת בעלת וותק של 12 שנים ומטה	רמה 7 177	רמה 8 167	רמה 9 158

המחירים להורים בשקלים וכוללים מס ערך מוסף.

בצו האמור

"ילד" – נחשב כמי שהגיע לגיל 3 לפני יום א' בטבת של שנת הלימודים וטרם הגיע לגיל 5 במועד האמור.

"שרותים בגן ילדים" – שרותים הניתנים לילד בכל מקום שבו מתחנכים או מטופלים באותו שיכתי יותר מעשרה ילדים.

"תקן" – תקן הציוד בגן ילדים פרטי שקבע משרד החינוך והתרבות.

האמור בהודעה זו אינו בא להתיר לבעל גן ילדים לגבות מחיר אם מספר הילדים בכל גיל בכיתה עולה על 35.

משרד החינוך והתרבות מבהיר בזה שהמחירים ולעיל מתייחסים רק לגני־ילדים שבפקוח משרד החינוך המצביע על רמת הגן.

מגלה זו בתוקף מ־1 בדצמבר 1988.

בכל מקרה של הפקעת מחיר יש לפנות למשרד החינוך והתרבות, החינוך המוכר שאינו רשמי. רח' שבטי ישראל 34, ירושלים, 911־91.

בנק ברקליס דיסקונט בע"מ
Barclays Discount Bank ltd.

קופה מרכזית לפיצויים שליד בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

הודעה

ניתנת בזה הודעה לכל חברי החברה כי ביום 29 בדצמבר 1988 בשעה 10.30 בבוקר תתקיים האסיפה הכללית של החברה לשנת 1988 במשרדי בנק ברקליס דיסקונט בע"מ, הסניף הראשי, רחוב אלנבי 103, תל־אביב.

על סדר היום:
1. הדו"חות הכספיים המבוקרים של החברה ל־31.12.87, ביחד עם הדו"ח של המבקרים המשותפים של החברה ושל התהנהלה אודותיהם.
2. (א) מינויים של המבקרים המשותפים לשנה נוספת.
(ב) קביעה בדבר שכרם של המבקרים המשותפים.
3. כל עניין אחר אשר ניתן להעלות אותו לדיון באסיפה כללית רגילה של החברה.

הערה: על פי תקנה 16 לתקנות ההתאגדות של החברה, כל חבר רשאי להצביע באסיפה הנ"ל על ידי בא־כוחו בתנאי שבא כוחו יהיה אף הוא חבר בחברה.

בפקודת ההנהלה

נלקח מאתנו יקירנו

יעקב פלס (סטמפל) ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום חמישי, ו' בטבת תשמ"ט 15.12.88 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין, צור שלום. יציאה מבית המנוח ברחוב הגליל 8, קרית־ביאליק בשעה 13.45.

המשפחה האבלה

הלפה שנה מאז מותו של יקירנו

יעקב שנדרובסקי ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ביום שישי ח' בטבת תשמ"ט 16.12.88 בשעה 1.30 בצהריים, בבית העלמין בכפר סביר חיפה. אוטובוס יצא מביתו ברחוב ביליגזון 47 קרית־חיים בשעה 12.30 בצהריים.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת חברנו

ישראל בירנבוים ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון י' בטבת תשמ"ט 18.12.88 בשעה 14.00 בבית העלמין בחולדה.

המשפחה
וקבוצת גודרוניה חולדה

על מותו של חברנו היקר

לייב ווייץ

מוותיקי פועלי ציון

אבלים חבריו לדרך
ומשתתפים בצער המשפחה

בית ראשוני פועלי ציון
מכון דינגלבלום
הוצאת ספרים והספריה ע"ש י.ל. פרץ

אנו מודיעים בצער על פטירתה של חברתנו

צפורה לוקוב

ומשתתפים בצער המשפחה

ההלויה תצא מבית יד לבנים בכפר ויתקין היום, יום חמישי, ו' טבת תשמ"ט 15.12.88 בשעה 3.00 אחה"צ לבית העלמין המקומי

כפר ויתקין

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

מאיר מנור

בן צבי וחיה ז"ל

הלויה תצא היום, יום חמישי ו' בטבת תשמ"ט 15.12.88 בשעה 1.00 אחה"צ מבית הלוויות העירוני בתל־אביב רחוב דפנה 5 לקריית העלמין בקריית שאול.
אוטובוס יועמד לרשות המלווים.
יושבים שבעה בבית המנוח רחוב מודיליאני 11 תל־אביב.

המשפחה המתאבלת

הכינו מנו לאוסף

בין אלימות להידברות

הסיכסוך בין הישראלים לבין הפלשתינאים מתנהל בכל המישורים, בין יחידים, קהילות, עמים והנהגות. המאבק יכול להסלים עד לכלי־המשחית המתקדמים ביותר ולחזור למחלוקות האנושיות הבסיסיות ביותר, על פיס האדמה. סמלי שממש באותן שעות שבהן נדרכו פרשנים ומומחים בהמתנה לנאום יאסר ערפאת בעצרת האו"ם ולניתוח משמעויותיו, קיפח בשומרון רועה מקומי את חייהם של מתנחל וחייל צה"ל, פצע חייל נוסף ונורה למוות בידי חייל שלישי. אמנם אין להכליל: ערפאת אינו מסוגל לשלוט במעשיהם של כל בני־עמו בשטחים ומחוצה להם, אף שה„רטוריקה" שאת דגלה מתיימר יו"ר אש"ף להניף רווחת אצל הפלשתינאים. אף עדיין, גם חוליות שיש ל„פתח" שליטה עליהן יוצאות בשליחותו מלבנון לעבר יעדים ישראליים. וכאשר הפיגועים מסוכלים, אין זה משום אצילותו של ערפאת אלא מפני יעילותו של צה"ל.

לא בכל פשע ערבי־יהודי יש להסתפק במלאכה הקלה של חיפוש המכנה הלאומי. זילזול בחיי המשתייכים ללאום אחר אינו מאפיין את כל הערבים. פה ושם הוא קיים אפילו אצל יהודים והתוצאות מגיעות לבית־המשפט (ולאחרונה פתחה סלחנות השופטים כלפי ישראלים שהורשעו בהריגת תושבים בשטחים). מותם של יעקב פרג ושל הרוצח אינו מאפשר לברר עד תום את נסיבות הפשע ואת מניעיו. קל יותר להניח כי לאחר שהבין את משמעות הפשע, החליט הפושע כי חומרת העונש הצפוי לו מצדיקה גם מאמץ להריגת ישראלים נוספים. הגיב לחיילים, ודאי שהציבור כולו שותף לאבלה של משפחת פרג ומבין את הצרות. אבל מקומם הדבר שעסקני המתנחלים מוזרזים לנצל כל פשע מדאיב כזה, שבו נגרם מות ישראלי, לקובלנות על מצב האבטחה בשטחים. יש בכך לא מעט חוצפה, כאשר כוחות גדולים של צה"ל, בשירות חובה ומילואים, מוצבים לליווי המתנחלים בחיי היום־יום שלהם, הרבה יותר מאשר באזורי־מתיחות מעברו השני של הקו הירוק, ובלא שהמתנחלים יכירו טובה על מאמץ אדירים זה.

יש הגיון מדיני בדברי שר־החוץ שמעון פרס בכנסת אתמול, בתגובה לנאום ערפאת בז'נווה, בדבר ההכרח לבחור בין אלימות לבין הידברות. אך גם אם המציאות האנושית אינה תואמת תמיד הגיון זה, ואויבי השלום עלולים לנצל את ההתנגשות כדי לוודא שהאלימות תימשך, וכי תיחשב עילה להימנעות מהידברות – אין לנטוש כל שביל של הידברות.

תקציב המדינה / אמנון אטד

לוח זמנים צפוף

העיכובים בהרכבת הממשלה פוגעים בהכנת תקציב המדינה לשנה הבאה. דחיית הדיונים על התקציב תביא לקבלת החלטות חפוזות בענייני קיצוצים ומסים

אל רשימת הנפגעים מהתמהמהות בהרכבת הממשלה ניתן להוסיף עכשיו גם את תקציב המדינה לשנה הבאה. הכנת התקציב מתנהלת מדי שנה על פי לוח זמנים קבוע, פחות או יותר: בספטמבר מתחילים אנשי אגף התקציבים במשרד האוצר בשורה של דיונים על תקציב השנה הבאה, לקראת אמצע אוקטובר מגבשים אנשי האגף את הטיוטה הראשונה של הצעת התקציב ובאמצע נובמבר הם משלימים את ההצעה שתובא לאישור הממשלה. את ההצעה המגובשת מגיש שר האוצר על שולחן הממשלה בסוף נובמבר או בתחילת דצמבר.

מועד זה מותיר בידי שרי הממשלה פרק זמן של כחודש וחצי לדון בפרטי ההצעה, שכן על פי החוק חייב האוצר להגיש את התקציב לאישור הכנסת לא יאוחר מיום האחרון בינואר.

עיון קצר בהיסטוריה הלא רחוקה של דיוני התקציב עשוי ללמד מדוע נזקקת הממשלה לשישה שבועות כדי לדון בהצעות האוצר. בדצמבר לפני שנתיים הגיש שר האוצר משה נסים לאישור הממשלה את תוכניתו הידועה, זו שאין בלתה. השם המקורי לא עמד לה לתוכנית, והממשלה שלחה את נסים בחזרה למשרדו והורתה לו להכין שיעורי בית. ליתר בטחון מינתה הממשלה שתי ועדות־שרים שיעזרו לשר האוצר להכין תוכנית מתקבלת על הדעת. גם לאחר השינויים המפליגים שהוכנסו בתוכנית המקורית של האוצר נדרשה הממשלה לדיונים רבים ובסופו של דבר אושרה ההצעה רק במחצית ינואר.

גם בשנה שעברה, שבה הוגש התקציב ללא צעדים גלויים, נמשכו הדיונים בממשלה זמן רב. הצעת התקציב הקודמת הוגשה לממשלה בסוף נובמבר ואושרה רק בתחילת חודש ינואר השנה.

השנה דומה מצב המשק מבחינות רבות למצבו לפני שנתיים: שער החליפין שאינו ריאלי מחייב פיחות בשיעור ניכר, הפחתות המכסים שבהן מחויבת ישראל בתחילת השנה מאפשרות ביצוע פיחות שלא יתגלגל במלואו לעליה במחירי היבוא, ההסתדרות משגרת אותות ברורים על נכונותה להסכים לעיסקת חבילה חדשה, ומצב התקציב מחייב קיצוץ של ממש בהוצאות הממשלה – קיצוץ שמשמעותו פגיעה נוספת בשירותי הרווחה, ייקור המצרכים המסובסדים וקיצוץ בפעילות משרדי הממשלה.

כל זה יחייב את הממשלה לקיים דיונים רבים בסל ההצעות שיגיש האוצר. אלא שהשנה עתיד כל לוח הזמנים שצויין לעיל להשתבש, בשל המשא ומתן המתמשך על הרכבת הממשלה החדשה. נכון להיום לא קיימה הנהלת משרד האוצר כל דיון מקיף בהצעת התקציב. שר האוצר עסוק בדיונים עם המפד"ל, מה עוד שסביר להניח ששר האוצר היום לא יהיה שר האוצר מחר.

וכך, עד שייבחר שר האוצר הבא ועד שיתפנה לשמוע את הצעות אנשי אגף התקציבים במשרדו, הולך ומצטמצם הזמן המוקדש לממשלה לדון בפרטי ההצעה.

החפזון, כידוע, מהשטן ובשעת דוחק עלולים שרי הממשלה למצוא פתרונות חפוזים לבעיות הקיצוצים, בגיזת איזה מס קטן שנשלף מהשרוול בתוך רבע שעה. וכבר היו דברים מעולם.

מידע

ישראל

בצי הסוחר הישראלי יש 71 אוניות בתפוסה כוללת של 1.5 מיליון טון. 22 מהאוניות נבנו בעשור האחרון.

68,000 סטודנטים למדו בשנה שעברה בשבע האוניברסיטאות בארץ, וזאת לעומת 52,000 סטודנטים שהיו בישראל באמצע שנות ה־70.

במשק החקלאי בישראל מופעלים למעלה מ־25,000 טרקטורים וכן 445 קטפות כותנה ו־320 קומביינים.

בישראל יש 983 ספריות ציבוריות ובהן 12.4 מיליון ספרים. בספריות אלה רשומים 938 אלף קוראים.

מתוך השנתון הסטטיסטי ל־1988.

נגד יארוזלסקי שוטרים פולנים עוצרים סטודנט שהשתתף בהפגנה מחוץ לאוניברסיטה של וארשה. ההפגנה נערכה במלאת שבע שנים להטלת חוקי החירום על פולניה (צילום רדיו אי.פי.)

למחרת / חד"ג

בעיר העתיקה

דומה, כי עד שיטרנספרו גנדי את ישמעאלינו, מטרנספרים ישראלינו את עצמם לדעת. ובעוד עולה פה הבכי על הרוגי המלחמות אתה כמו שומע בלילה: „אל תבכו למת בכו בכה להולך"

הלכתי אל העיר העתיקה. לעתים קרובות אני פוקד את הסמטאות האלה. אני אוהב להימצא שם ובהיותי שם אני תופס את המציאות, כי „רחוק מהעין רחוק מהלב". ישראלים רבים חדלו ללכת לשם, אם מחמת סכנה שהם מגזימים בה, אם מחמת איבה שהם מגזימים בה: „מי צריך את הערבים האלה" בכך הם תורמים לחלוקתה של ירושלים שחוברה יחדיו, בדם ואש, בששת הימים.

אני הולך לשם גם מפני המראות הריחות והקולות וגם משום שאינני שונא ערבים במישור המגע האישי ובחיי יום יום. אני שונא את שנאתם הפוליטית, את רצחנותם האחוזה בנפשי מאז הייתי ילד בן שש במאורעות תרפ"ט. אך אין בי שנאה לעם הזה שיש בו לא מעט תכונות נאות והוא העם שאני נידון לחיות אתו ולידו בכל הסדר שיושג. ההסדר יושג כי לא לעולם חרב. מאז תפסתי כי אנו חזקים די הצורך להגן על עצמנו אך אין בכוחנו לכפות תנאי שלום בכוח, ידעתי שהסדר יושג. אני הולך אל כל המקומות בארץ ישראל היקרים לי כחלק ממולדתי והם נשפטים בערבים. נפשי קרועה בין הפכיה א' ותורת לשלמות המאפשרת את החיים.

ובכן הלכתי אל העיר העתיקה. ראיתי את ירושלים בגשם. אני אוהב את ירושלים? ואהבת גשם, קל וחומר גשם על ירושלים. איזור „התפר",

במורד רחוב הנביאים, בואכה שער שכם, המה אדם רב ובהמה רבה. אתמול דיבר יאסר ערפאת. לא ניכרה למראית עין שום תכונה מיוחדת. באין שביתה או באין רגימה או הפגנה או בקבוקי תבערה או סגר נראים הדברים כמו לפני האינתיפאדה. אך היא קיימת בכל. עתוני הערבים סיפרו בכותרות ראשיות את הופעתו המרשימה של ראש אש"ף בעיני כל אלה שעמדו על רגליהם והריעו לו בבואו ובצאתו. הייתי שמח מאוד אילו ראש ממשלת ישראל, המופיע בפני העצרת של „אוּם־שמוּם", היה זוכה לתשואות כאלה לאחר נאום שכולו „תרומית מונומנטלית". בעולם שבו הטלוויזיה שווה בערכה לאוגדות שריון ולסוללות תותחים, אם לא למעלה מזה, זכה אבו־עמאר בכמה נקודות.

קניתי מה שקניתי ב„שוק בית הבד" ופניתי שמאלה בויא דולורוזה אל מכרי מאז פתחי אבו־שוקרי. אני פוקד את מסעדת החומוס שלו. לרוב אין אנו עוסקים בפוליטיקה, שומרים נפשנו. הפעם שאל אותי אם שמעתי את נאומו של ערפאת בז'נווה. השבתי בחיוב. הוא שאל „אם ראית־שמעתי את תגובת יצחק שמיר. השבתי בחיוב. אז הוריש בשואל „או מה יהיה", ואני אמרתי לו כי לדעתי אין מנוס משיחות ישירות וגלויות בין ישראל וכל גורם ערבי המעורב בסכסוך, כולל אש"ף. אמרתי לו בדיוק את מה שאני כותב זה זמן רב. אך לא היה לנו זמן לגלגל בדברים. אנשים באו לסעוד. האחרים עמדו בתור „לקחת הביתה".

יצאתי החוצה. גשם ירד וירד. והיו שם הרבה ערבים ומעט יהודים ההולכים אל הכותל וממנו וחובשי כיפות סרוגות מישיבה סמוכה. ליד ביתו של שרון, המשמר הקבוע ומעליו דגל ישראל. מישהו שמח פה, והיתה הרווחה: אש"ף לא עמד בתנאי־המינימום של ארה"ב. הישג זמני. אך מחר מחרתיים הוא עלול לספק את שארית הסחורה. מי שאינו רוצה התערבות או"ם ולא ועידה בין־לאומית צריך לומר כי ישראל נכונה לפתוח

מיד בשיחות על הסדר שלום עם כל הגורמים המעורבים בסכסוך, כולל אש"ף. פעם ידענו את הקשיחות הדרושה בעמידה על העיקר ואת הגמישות המאפשרת תמרון מדיני.

וראיתי את רבבות הפלשתינים ואת שפעת הגילאים הצעירים. פתאום צצו לעיני המספרים שפרסמה הגב' רנה ברסל, יו"ר האגודה הישראלית לעצירת הירידה. 21,000 ישראלים ירדו, לדבריה, בשנת 1988. היא מוסיפה ש־20,000 יהודים עזבו השנה את ברית־המועצות. בחודש האחרון יצאו לוינה 2,154. מהם הגיעו אלינו 70.

צה"ל המפליא לחלץ ארבעה מחייליו הנשארים בעומק שטח האויב אינו מסוגל לעצור ולו אחד מרבבות אנשי המילואים שלו, היוצרים ברבות הימים, בקצות מערב, את כל האוגדות החסרות למלחמת הקיום העברית. ואלה אינם מהגרים שלא נקלטו פה. אלה הם בני המולדת, בני „הגזע העברי החדש", אשר ראינו בהם „ישראלים ללא תנאי". רבים בהם הוכיחו כי הם נכונים למות למען ארצם אך לא לחיות בה ולמענה. אני שומע צפירה עולה ויורדת של אזעקת־אמת מול אסון לאומי. וכבר אומר נשיא מכון וייצמן כי האקדמיה הישראלית נתונה בתהליך התאבדות. באין עליה וביש ירידה כזאת נשמע נאום ערפאת אחרת. אומרים שהארץ קטנה על בניה, אומרים שלא התחבבה עליהם די הצורך. אומרים ש„אין חינוך לערכים", שיש אבטלה ואין סיפוק אמיתי במבוקתו של הדור הצעיר. דומה כי ממשלות ישראל עוסקות בכל, עד חלוקת הכסא האחרון, רק לא באסון הזה.

דומה, כי עד אשר יטרנספר גנדי, ב„הסכמה הדדית", את ישמעאלינו, מטרנספרים ישראלינו את עצמם לדעת. ובעוד עולה פה הבכי על הרוגי המלחמות אתה כמו שומע בלילה: „אל תבכו למת בכו בכה להולך..."

שיתוק מדיני כלפי חוץ ואוזלת־יד כלפי פנים. מתי תתחיל „ההתנערות" הישראלית?

פרשת איבטין / יצחק מרידור ומוחמד חליליה

אש במסגדים

נציגי המגזר הערבי החליטו, שלא לקבל כל תרומה כספית ממוסדת, באמצעות הממשלה, למימון השיפוצים. אפשר לפרש זאת כהכרזה, שלא כל דבר ניתן להמרה בכסף

„איך מעז אדם לשרוף מקום קדוש? איך מעז אדם לשרוף מלים של אלוהים?" באיבטין, כפר בדואי קטן בעמק זבולון, חוזרים ושואלים את השאלות האלה מאז שבת בבוקר, כשניצבו אנשי הכפר המומים מול העשן השחור שהיתמר מן המסגד שבמרכז כפרם.

איבטין עלה לאחרונה לכותרות שלא בטובתו, עם חשיפת חוליית המחבלים שפעלה באיזור חיפה ושרוב חבריה הם תושביו. הכפר, שאוכלוסייתו כ־1800 איש, הוקם ב־1968, כאחד מ־16 ריכוזי הבדווים בצפון. רוב תושביו הם בני שבט עמירה ומיעוטם הגיעו לכפר מהרי הגליל, במסגרת תכנית הממשלה לריכוז הבדווים. הכפר נמצא על גבעה המשקיפה על עמק זבולון ומפרץ חיפה ומקיים יחסי שכנות טובים עם המושב רכסים, עם כפר חסידים, עם קיבוצי האיזור ואף עם תושבי הקריות, שבהן רבים מתושביו מוצאים את פרנסתם. צעירי איבטין מתגייסים לצה"ל, וחלקם משרתים שירות קבע במשמר הגבול. גילוי החוליה, שאחד מפיגועיה היה זריקת הרימון במדרחוב נורדאו בחיפה, הכה בתדהמה את נכבדי איבטין ואת תושביו. הגינויים החריפים שהשמיעו הובלטו בתקשורת.

הצתת המסגד באיבטין, על ספרי הקוראן שבו, נתפשת על־ידי האוכלוסיה המוסלמית בישראל לא רק כפגיעה באותו כפר קטן אלא כסטירת־לחי מצלצלת לעדה כולה. „בחלומותינו הגרועים ביותר לא העלינו על הדעת שמעשה כזה ייעשה במדינת ישראל", אמרו לנו תושבים ביום ביקורנו במקום. „הלא גם ליהודים ספרי קודש, הלא גם הם טעמו את הטעם של התעללות בכל הקודש להם".

הכל, יהודים וערבים, מודעים לרגישות המיוחדת של הנושא. ועדת המעקב הערבית העליונה, המייצגת את כל גוני הקשת הפוליטית במגזר הערבי, שהיתה אמורה להתכנס בראשית השבוע בשפרעם, העתיקה את מושבה למרתף של המסגד השרוף שבאיבטין, וקיימה שם ישיבה פתוחה. לישיבה הגיעו גם שייח' עבדאללה נימר דרוויש, מנהיג התנועה האיסלאמית בישראל, נציגי ועדת היזמה הדרוזית, ראש עיריית חיפה אריה גוראל, נציגי הישובים היהודיים השכנים – ואפילו „אוהב הערבים" הידוע, הח"כ לשעבר, מאיר כהן אבידוב.

הישיבה הפתוחה נהפכה למעין כינוס של מחאה וגינוי. דברים קשים השמיעו בישיבה הנואמים הערביים, איברהים נימר חוסיין, יו"ר ועדת המעקב, הח"כים תופיק זיאד, מוחמד מיעארי והוסיין פארס, השייח' עבדאללה דרוויש, ראשי המועצות של סכנין, טראדים וג'ת, שייח' ג'מאל

(המשך בעמוד 8)

נאום ערפאת / דני צדקוני

מורל גבוה ואכזבה מישראל

תגובת ישראל על הצעות השלום של ערפאת, אומרים לי בעזה, תדחוף את הפלשתינאים לעבר הפונדמנטליזם. האם זה מה שישראל רוצה?

ברצועת עזה ידעו כבר לפני שבוע כי הופעתו של ערפאת בעצרת האו"ם בז'נווה תגרור עוצר. עוצרים וסגרים כבר היו לחלק אינטגרלי של החיים באיזור, לכן גם לא התרגשו מן העוצר כפי שהתרגשו לקראת הנאום. מכיוון שההנחה היתה שכמו ב„הכרזת העצמאות" באלג'יר, גם הפעם יכבו השלטונות את החשמל בעת נאום ערפאת, נרכשו באיזור, נוסף על מצרכי המזון, גם אלפי סוללות, כדי שיהיה אפשר לשמוע אותו באמצעות טרנזיסטורים. שלשום לא כיבה צה"ל את החשמל ותושבי הרצועה ראו בכך מחווה הראויה להכרת טובה. הנה לכם גירסה מהשטחים של המעשייה הידועה על העז והרבי.

בהופעתו של ערפאת צפו איפוא, באמצעות הטלוויזיה המצרית, כל בית ישמעאל ברצועה, שממילא היו סגורים בבתיהם בגזירת המפקד הצבאי. ליתר בטחון היו מקלטי הרדיו מכוונים למונטה קארלו. כשצלצלתי, בערך בשעה חמש אחר־הצהריים, לאחד ממכרי כדי לדעת אם הם קולטים את השידורים מז'נווה, ביקש ממני האיש סליחה: „תסלח לי, אבל ערפאת מדבר". את קולו של ראש אש"ף שמעתי ברקע. מאוחר יותר צלצל אלי, התנצל וסיפר לי על בלוני אש"ף שהפריחו הילדים באוויר. ברוח מפויסת, שכנראה הושפעה מהמסרים של ערפאת, הוסיף, שהחיילים התנהגו שלשום בסדר. אינני יודע אם קיבלו פקודות שלא לירות, אבל הדיווח מהרצועה, לשם שינוי, לא הכיל באותו ערב ידיעות על פצועים והרוגים.

למחרת, ביום רביעי, לאחר שהעוצר הוסר והאנשים שוב יצאו לרחובות, לא היה אפשר שלא להתרשם מהמורל הגבוה שלהם. התפעמותם מהשג הפלשתינאי – כפי שהם רואים את האירוע בז'נווה, את מה שקדם לו, ואת המשכו – מהולה לא במעט מרגשת גאווה, שהאינתיפאדה שילדיהם חוללו תרמה לכך רבות.

על ישראל היו להם טענות רבות. הם האשימו אותה בהכנת תשובה לערפאת עוד לפני שדיבר, מה שמוכיח להם שהיא אינה מוכנה לעשות שום צעד שיוביל לשלום. מה היא רוצה? שאלו בני שיחי. האם ערפאת לא הזמין את ישראל לבוא לז'נווה ולפתוח בדיבורים על שלום עמו? האין הזמנה זו בחזקת הכרה בישראל? „האם אתה מזמין מישהו שאתה לא מכיר בקיומו?" „האם ערפאת לא דיבר על הילדים שלכם כשם שדיבר על הקורבנות שלנו?" „מה אתם רוצים מהפלשתינאים? רק להשפיל אותם?"

תגובתה של ישראל על הצעות השלום של ערפאת, מסבירים לי כאן אנשים, תדחוף את הפלשתינאים לעבר הפונדמנטליזם. זה תהליך שעזתים רבים רוצים למנוע אותו, ושיציב מול ישראל אויב קיצוני וקשה, שעמו לא יהיה אפשר להשיג שום פשרה. האם זה מה שאתם רוצים? שואלים אותי.

כל העולם חוץ מישראל, הם אומרים, מקשיב כיום לפלשתינאים. רק ישראל אוטמת את אוזניה. „במצב כזה", אומר לי אחד מבני שיחי, „לדיבורים נוסח 'תפסיקו את האינתיפאדה או נדבר אתכם', אין שום ערך. אנחנו נפסיק אותה האם לא תתנו לנו דבר? האם כך אתם מתארים לעצמכם התקדמות לקראת שלום אמת?"

חסיד"אש / אמיר רוזנבליט

אפשר גם בלי מנהלים

בתוך שלושה חודשים הפכו עובדי „חסיד"אש" את מפעלם המתמוטט למפעל נושא רווחים. עובדים וועדיהם מכל הארץ באים ללמוד מהם ניהול עצמי

לראשונה מאז הועבר מפעל „חסיד"אש" בבאר־שבע מבעלות קונצרן „כור" לניהול עצמי של העובדים, חולקו להם במוצאי השבת האחרונה רווחים בסכום של 1,500 ש"ח לעובד. מפעל „חסיד"אש" לייצור רעפים קרמיים, שהוא הראשון במפעלי „כור" שניהולו עבר לידי העובדים לאחר משבר ממושך, נושא רווחים כבר בשלושת חודשי הפעלתו במתכונת החדשה, אף־על־פי שכוח האדם בו קוצץ בכשליש. אפילו האופטימיסטים ביותר מבין 19 עובדי המפעל מתקשים להאמין למראה עיניהם: דו"ח הרווח וההפסד לחודשים ספטמבר־אוקטובר מצביע על רווח של כ־100,000 ש"ח. גם בחודש נובמבר נמשכה מגמה דומה.

קיץ חם עבר השנה על „חסיד"אש", ממפעלי התעשיה הוותיקים בבאר־שבע. הפסדיו בשנים האחרונות הלכו ותפחו, אף־על־פי שב־1985 הוכנס למסלול, בהשקעה גדולה, קו ייצור חדש של רעפי גג מחרס. ביולי 1988, עם פרסום המאזן השנתי של „כור" שהצביע על הפסדים קולוסאליים, הוחלט לסגור כמה מפעלים מפסידים ובתוכם את „חסיד"אש". סכנת הסגירה שריחפה על המפעל זרעה מרירות וייאוש בקרב העובדים. מחזות קשים נראו בפתח המפעל. צמיגים בוערים, רעפים מנותצים. עובדים, שנתנו למקום הזה את מיטב שנותיהם, מצאו עצמם פתאום נזרקים לרחוב אחרי עשרות שנות עבודה.

„הסגירה היתה ברוטאלית", אומר מאיר בביוף, מזכיר האיגוד המקצועי במועצת פועלי באר־שבע. „העובדים התבשרו על כך בקריאה בעיתונים והדבר עורר אצלם זעם רב. בהנהלת „כור" חיפשו, כנראה, שעיר לעזאזל כדי לרצות את דעת הקהל וכך נסגר המפעל בן־לילה". על ההחלטה הגיבו העובדים בהתרפעות רבה, אבל משהתברר שהיא סופית, פתח מזכיר מועצת פועלי באר־שבע, בנציון (בנץ) כרמל, במשא־ומתן נמרץ עם הנהלת „כור".

כרמל העלה רעיון – להעביר את ניהול המפעל, לאחר סגירתו, לידי קבוצת עובדים ממפוטרי המפעל, שיקימו לשם כך קואופרטיב. הוא הציע ל„כור" להעמיד לפני העובדים שתי אפשרויות: האפשרות הראשונה, ש„כור" תפתח מחדש את המפעל בכוח־אדם מצומצם וההנהלה תעסיק רק את העובדים שייראו לה. האפשרות השניה, שהמפעל יועבר לניהול עצמי של מקצת העובדים. נקודת המוצא לשתי האפשרויות היתה, שכל 60 העובדים מועמדים לפיטורים.

אגב, לא היתה זו הפעם הראשונה שכרמל הציע דגם לניהול עצמי של מפעל: לפני כשלוש שנים, כאשר הדבר על סגירת מוסכי „כלל בונה" ובתי־המלאכה בבאר־שבע, העלה רעיון דומה. מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, נדלק אז על הרעיון, אולם רוב העובדים העדיפו לפרוש מהמפעל ולקבל פיצויים שמנים. רק ארבעה בחרו בדגם של ניהול עצמי, לקחו לידיהם את מכון הבדק כקואופרטיב לכל דבר, ו„הם מרוויחים היום כסף רב", כעדותו של כרמל.

להפתעת רבים ב„כור" ובהסתדרות, בחרו עובדי „חסיד"אש", ברוב של שני קולות, בניהול עצמי. שלא כמקובל במקומותינו, פעלו הפעם כל הגורמים במהירות וביעילות. הוקמה הנהלה ציבורית של המפעל, בראשותו של כרמל, וביצוע התכנית בפועל הוטל על כתפיו של בביוף, מזכיר האיגוד המקצועי. בפעולה משותפת עם מנכ"ל קבוצת מוצרי הצריכה ב„כור", ז'ק אבן עזרא, ועם חברת הוועדה המרכזית וראש הוועדה לדמוקרטיה תעשייתית בהסתדרות, רעיה רסיג, נוצקו דפוסים התחלתיים להקמת האגודה. העובדים עברו בחינות סיווג פסיכוטכניות, שבהן נקבע מי בהם מתאים להצטרף לקואופרטיב. לאחר פיטורי כל 59 העובדים, נקלטו מחדש בקואופרטיב 19 עובדים בלבד, שעמדו בקריטריונים. היתר פרשו בתנאים הוגנים וחמישה עובדים ותיקים, בשנות ה־50 לחייהם, שהיו מתקשים, ללא ספק, להיקלט במקום עבודה חדש, הועברו למה שקרוי „פנסיה תקציבית".

בשלהי אוגוסט השנה, לאחר שהמפעל היה

(המשך בעמוד 8)

ראיון עם איתמר רבינוביץ / דן אבידן

סוריה — המפתח להסדר

ראש „מרכז דיין" לחקר המזה"ת על גישתה של סוריה כלפי היוזמות המדיניות העומדות על הפרק. ראיון שני ואחרון בסדרה

השבוע אמר שר ההסברה הסורי מוחמד סלמאן, שסוריה היא המפתח לקידום כל הסדר מדיני באיזור. בשיחה עם פרופ' איתמר רבינוביץ, ראש „מרכז דיין" לחקר המזה"ת באוניברסיטת תל־אביב, עסקנו בגישתה של סוריה כלפי היוזמות המדיניות העומדות על הפרק.

בעקבות האינתיפאדה גברה הפעילות הערבית למען כינוס ועידה בין־לאומית לענייני המזה"ת. איזה סיכויים יש להצלחת היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית, מה עוד שמצרים וסוריה אינן רואות עין בעין את היוזמה הזו? הסוריה עלולה להכשילה אם הוועידה לא תמלא את הדרך לחזרת רמת־הגולן לריבונותה, אלא רק לפתרון הבעיה הפלשתינית.

„תיווצר שותפות אינטרסים משונה בין סוריה וישראל. אני מניח שממשלת ישראל, כפי שתצמח בסופו של דבר מהמו"מ הקואליציוני, תהיה ממשלה שתתנגד לוועידה בין־לאומית ולמו"מ בין ישראל לאש"ף. מסיבות אחרות לגמרי הדברים אינם מקובלים גם על הסורים. אני לא מניח שיהיה תיאום עמדות ישראלי־סורי בעניין זה, אבל ייתכן שישראל וסוריה יתנגדו ליוזמה זו, כמו שב־1982 התנגדו השתיים לתוכנית רייגן.

„לדעתי מה שצפוי הוא שתהיה 'מלחמה על המפתח' או 'מלחמה על הדרך': גם מימשל בוש אינו רואה בהחלטות אלג'יר הודיה מספקת של הדרך. אנשי בוש אומרים, שזה צעד בכיוון הנכון, אבל רק צעד קטן. אני מניח שמה שנראה בחודשים הקרובים הוא מאבק מתמיד על הנבכה הדרך, כאשר הפלשתינים ינסו אותו מעת לעת על פי לחץ אמריקאי, וכאשר מצד שני תהיה אירופה בעמדה האמריקאית והאמריקאים יסתפקו בנוזות מכפי שהם באמת רוצים.

„בסופו של דבר תימצא איזו נוסחה שתהיה מקובלת על האמריקאים ועל אש"ף ואז יגיע זמן עימות אמריקאי־ישראלי סביב השאלה הזאת. כך אני רואה את הכיוון, בלי למקם את הדברים על ציר הזמן. זה אומר שקשה לראות ועידה בין־לאומית בקרוב, אלא אם תהיה הידרדרות חמורה במצב בשטחים וייווצר לחץ פוליטי ולחץ של דעת קהל עצומים או עלול להחיש עד מאוד את מהלך הדברים".

אם כך, למדינות הערביות הפרגמטיות יש אינטרס שהאינתיפאדה תמשיך ואולי אף תחריף כאמצעי לגרור את האמריקאים למעורבות מדינית מהירה באיזור.

„הן רוצות יוזמה אמריקאית, אבל זו לא שאלה של קיום לגביהן. אם הן צריכות לשקלל את המתח הייווצר באיזור כתוצאה מהחרפת האינתיפאדה מול התועלת הפוליטית הצפויה בעקבות יוזמה אמריקאית והתהליך המדיני, אני לא בטוח שהתשובה תהיה חד־משמעית מבחינתן".

ואם יגיעו הדברים לכלל פתיחת הידברות כלשהי בין ארה"ב לאש"ף ולהידרדרות היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית, אתה מניח שהסורים ינסו להכשיל זאת?

„או תעלה על הפרק מערכת הדאגות הקבועה של הסורים. הם יחששו שהוועידה תתחיל תחת מטריה כללית ובתהליך מסתורי פתאום ייעלמו הישראלים, הירדנים והפלשתינים ויגמרו ביניהם עיסקה שסוריה נמצאת מחוץ לה. הסורים גם אינם בוטחים בברה"מ, וחוששים שיהיה הסכם סובייטי־אמריקאי על חשבונם. ישנם אפוא הרבה חששות, אבל הם לא פורשים את מלוא המניפה הזאת כבר בשלב זה, משום שהם אינם רואים טעם בכך. זה עדיין מוקדם מדי – יכול להיות שהוועידה לא תתכנס ממילא, אז מדוע לריב עם הסובייטים ועם שאר העולם כשאפשר לשמור את הקלף הזה בשרוול עד לשעה המתאימה.

„כדי להשתתף בועידה בין־לאומית ולא להכשיל אותה, כפי שהכשילו ב־1977, לא יספיקו לסוריה הבטחות שרמת הגולן תהיה על סדר היום של הוועידה. אנו עוסקים באנשים חשדניים שסף הרגישות שלהם נמוך. ברגע שיתעורר אצלם החשד הקל ביותר שמוליכים אותם שולל, הם ינסו לקעקע את התהליך בצורה מדינית או צבאית, למשל באמצעות חימום המצב בדרום לבנון. בכל מקרה קשה לי לראות מצב שבו ישראל תסכים לוויתורים גם בשאלות הגבול המזרחי שלה וגם ברמת הגולן. בינתיים לא נראה שהמערכת הישראלית סופגת ויתורים אפילו באחת מהשאלות הללו, לא כל שכן בשתיהן. לכן קשה לי לראות שמגיעים למצב שבו דיונים על הסדר ישראלי־סורי הם דבר ריאלי בטווח הנראה לעין, ולכן אני בטוח שלסורים תהיה מוטיבציה להתנגד לתהליך מדיני".

האם הקיצוניות של אסד בסוגיית הסכסוך עם ישראל נובעת רק מעמדותיו האידיאולוגיות, או גם מהעובדה שאף אחת מהמפלגות הגדולות בישראל אינה מדברת על נסיגה מרמת־הגולן? האם סוריה היא מקרה אבוד, או שניתן לשלבה בתהליך אם ישראל תסכים לנסיגה בגולן?

„סוריה אינה מקרה אבוד, אבל הניתוח כולו הוא תיאורטי לחלוטין. הרי אנחנו לא מצפים שמפלגת העבודה, או מפלגה אחרת, תוסיף את שאלת רמת הגולן לקלחת הבעיות השנויות במחלוקת שעומדות על סדר היום כולנו. אפשר

(המשך בעמוד 8)

هكذا في الأصل

אנשים • אנשים • אנשים •

אולי תקופה חדשה

המשורר הרוסי יבגני יבטושנקו, נפגש אתמול עם ראש הממשלה יצחק שמיר והביע בפניו את שמחתו על הגילוי ששיריו מתורגמים לעברית ומופצים בכל הארץ. שמיר אמר, שאכן יבטושנקו מאוד פופולרי בישראל, וישראלים רבים מכירים את הספרות הרוסית ובפואמה באבי־יאר יש ביטוי אמיתי לרגשות היהודים והבנה עמוקה לניסיון היהודי בעת המלחמה וגינוי הפשעים הנאצים כלפי העם היהודי והעם הרוסי. "יש בקרבנו אהבה גדולה לעם הרוסי ולתרבותו והעובדה שאתה כאן מבשרת אולי תקופה חדשה ביחסינו", אמר שמיר. יקיר צור

תמיכה ותביעה

הפתעה נעימה ומרגשת ציפתה אתמול לשרת הבריאות כאשר הגיעה ללשכתה בירושלים. על שולחנה הונח העתק מברק תמיכה, ותביעה מיו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס, להשאיר את אלמוזלינו בתפקידה כשרת הבריאות. המברק חולק שבחים לשרת הבריאות, על תרומתה הנכרת לקידום הרפואה והבריאות במגזר הערבי. שולחי המברק הם מנהיגי המגזר הערבי במפלגת העבודה הישראלית.

בשירות הפרטיזנים

במעמד כל מאות חברי ארגון הפרטיזנים, לוחמי המחתרות והגטאות בישראל ונציגים של קיבוצים ומוסדות העוסקים בנושא השואה – הוקרן אמש בהקרנת בכורה בבית התפוצות – סרט התעודה "פרטיזנקה" – לוחמים יהודים בשורות הפרטיזנים. הסרט "פרטיזנקה" מתאר את מלחמתם של הפרטיזנים ביערים ובמשתפי הפעולה ואת מאמצי ההצלה של אוכלוסיה יהודית בשואה. הסרט הינו לקט מתוך סדרת עדויות שתועדו בווידאו במסגרת פרוייקט מיוחד בו תועדו בווידאו מאות שעות ראיונות עם ניצולי שואה המספרים על קורותיהם. בערב הקרנת הבכורה נשאו דברים מנכ"ל בית התפוצות אליעזר שמואלי, יו"ר ארגון הפרטיזנים יעקב גרינשטיין, האחראי על ביצוע הפרוייקט נתן בירק, וכן ד"ר גילי קרן ושלמי בריאן.

אסירת ציון לשעבר אידה נודל (מימין) הפעילה עתה למען זכויות היהודים בברה"מ, משוחחת עם מלכת שוודיה סילביה, לאחר שהגישה לה ש"י, ספר על ירושלים, במהלך קבלת פנים בארמון ביום ג'. במרכז, אחותה של נודל, אילנה פרידמן.

מעתיקים

בפסטיבל "מדיה 88" שהתקיים בקולנוע "שחף" הוקרנו סרטי פרסומת נבחרים מכל העולם שזכו לציון לשבח בפסטיבל היוקרתי בקאן. אחד הסרטים שזכה בציון לשבח היה של מפעל שטיחים מספרד. בסרטון נראה האפיפיור יורד מכבש המטוס לפניו נפרש שטיח אדום ובעודו יורד לנשק את האדמה הוא את ידו ממששת את השטיח ופניו מביעות התרשמות עמוקה מיופיו ואיכותו. סרטון זה מזכיר סרטון פרסומת ל"שטיחי כרמל" שהופק ע"י פרסום פלד, בו נראה הנשיא סאדאת יורד מהמטוס לפניו נפרש שטיח אדום ובעודו יורד לנשק את אדמת ארץ ישראל נראתה ידו (חלק זה בוים, כמובן, וצורף לסרט הדוקומנטרי) ממששת את השטיח ופניו הביעו התפעלות עמוקה. הסרט נשלח בזמנו לפסטיבל סרטי פרסומת בניו־יורק וזכה לציון – לשבח.

היוכים

הגברת הצרפתית הראשונה, דניאל מיטראן, (משמאל) מקדמת בברכה ובחיוב את המלכה נור, ילידת ארה"ב, בארמון האליזה ביום ג'. המלכה נור נלווית לבעלה המלך חוסיין שבא לשני ימי ביקור רשמיים בצרפת.

מציאות וחזון

מושב הנעילה של פורום ג'ין קירקפטריק, שנערך במוזיאון ת"א, הוקדש לנושא "שנת אלפיים – מציאות וחזון". שני הנואמים המרכזיים היו שר החוץ, שמעון פרס ושר האנרגיה של ארה"ב, ג'ון הרינגטון, שהרצה על הנפט וארגון אופ"ק. בתחילת דבריו, סיפר שמעון פרס, לשר האמריקאי כי, המזרח התיכון מחולק למעשה לשני סוגי מדינות. אוילילנד (OILY LAND) והולילנד (HOLY LAND). אלוהים נתן לערבים את בארות הנפט וליהודים את לוחות הברית... על כך הוסיף, מתי דרור, חבר הועד הפועל של ההסתדרות ורשות השידור כי, ישנן חלוקות נוספות בעולם, כמו: מדינות העובדות למען הנפט, ומדינות האובדות בגלל הנפט, מדינות השואבות נפט ומדינות השואפות לנפט.

חבר הכנסת עוזי ברעם מזכ"ל מפלגת העבודה קיבל אתמול בלשכתו משלחת של אמנים וסופרים מגרוזיה העושה בביקור בארץ, ביזמתו של חבר הכנסת אפרים גור. בדבריו ציין ח"כ ברעם כי מפלגת העבודה מאמינה שברה"מ יכולה לקחת חלק פעיל בתהליך השלום. ראש המשלחת פרופ' מדר דזמבריצה הודה לח"כ ברעם על הפגישה וציין כי כאזרח סובייטי הוא גאה ומודה על העזרה שמגישה ישראל בימים אלה לנפגעי הרעש בארמניה. בסיום הפגישה העניק ח"כ ברעם לשחקנית, כנינת הקבוצה, סופיקו צ'יאורלי פסל של בן גוריון ולחברי המשלחת את סמלי מפלגת העבודה. האורחים נתנו לח"כ ברעם כובע גרוזיני מקורי וכד דקורטיבי עבודת יד. בתמונה: השחקנית סופיקו צ'יאורלי מעניקה כובע גרוזיני לח"כ ברעם.

צילום: ורד פאר

המדור נערך ע"י אורה זרניצקי

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

ממלכתיות

את הציבור לא מעסיק יתר על המידה המיקום הפוליטי של הצמרות הפוליטיות ואף לא המוראל הפרטי של כל אחת מהן, למרות העיסוק הנרחב של העיתונות בנושא זה. העם דואג למיקום הפוליטי והבטחוני של המדינה ולמוראל הלאומי של תושביה. תקופת האופטימיות האוטומטית נגמרה ומדינה רווחית לא קיימת. דרושה לנו התפייסות לאומית גם באמצעות ממשלת אחדות לאומית. סכנה להתקפה צבאית ערבית אורבת מבחוץ, למרות השאגנות ההתפוררות מבפנים. ישראל מקיימת גשרים פתוחים עם ערביי ירדן, גדר טובה עם ערביי דרום לבנון וגבולות פתוחים עם ערביי מצרים.

הגיעה השעה לכונן גשרים פתוחים בינינו לבין עצמנו בכל תחומי חיינו, הפוליטיים, החברתיים, הדתיים והעדתיים.

על־פי תמונת המצב הלאומית, אנו נמצאים בתהליך שלילי של הרס עצמי. תהליך הפוך מזה המתחייב מהעבר היהודי שהצטיין בפילוגים ואשליות וכן על־פי הלקחים ההיסטוריים של השואה, החירות והעצמאות. פולחן עגל הזהב מתקיים בנוסח שנות האלפיים.

את המדינה שטף גל של מחאות והפגנות כנגד כל עניין וכל אדם, כנגד כל עיקרון וכל ערך, כנגד כל מוסד וכל ארגון. אולם ההפגנה הרהופה הנחוצה ביותר לעם ישראל עדיין לא התקיימה – הפגנה לאומית נגד הרס העצמי.

הפתרון המיידי טמון בעקרון הממלכתיות, שמן הדין שהצמרות הפוליטיות יאמצו אותו. ממלכתיות משמעותה אחת – טובת המדינה קודמת לטובת המפלגה. ממלכתיות היא התשובה לשנאות היסטוריות, לאיבות מפלגתיות ולתיגרות אישיות.

מתי דוד
רמת אפעל

הצטרפות שלילית

בהצטרפותה של מפלגת העבודה לממשלת הליכוד היא ביטלה לדעתי את קיומה. כל הדיבורים על טובת המדינה והיצגנות להלוך־רוחו של אזרחיה, אינם משכנעים אותי. נראה, שהשרים המובילים במפלגת העבודה אינם יכולים להיפרד מתפקודם בממשלה. תיפקודם בממשלת האחדות הקודמת הוכיח את חוסר־יכולתם לבצע את המשימות והעקרונות שהיו חשובים להם.

כיצד יישמו עתה את עקרונותיהם? האם לא כרור להם מתוך נסיונם הקודם מה תהיה מוגבלותם? האם במצב הנוכחי יענו על הציפיות של אלה שבחרו בהם? מה שברור, שכל אלה שעקרונותיה של מפלגת העבודה חשובים להם, לא יבחרו בהם עוד.

אביבה אהלי
תל־אביב

עד היכן התדרדרנו?

קראתי ב"דבר" מ־5.12.88 שנתן וולוך ראש סיעת העבודה בעיריית ת"א הואיל משמעת קואליציונית על חברי סיעתו בעירייה והורה להם להצביע בעד הצעתו של שלמה להס להעלות את מיסי הארנונה בעירייה רטרואקטיבית. אין ספק, שלבעלי יכולת זה לא יזיק. אבל סיעת הפועלים וראש סיעתה חייבים לשמור על מחוסרי יכולת. למטרה זו הם נשלחו.

אנחנו עומדים שוב לפני בחירות לעיריית ת"א. נתן וולוך הוא מועמד לראשות העיר מטעם מפלגת העבודה. או איך זה מתיישב? האם זו צריכה להיות גישתו של נציגנו? או איפה הנציג ואיפה אנחנו? האם לא חשבת על כך חבר נתן וולוך?

משה הובר
תל־אביב

השר יצחק מודעי

מה בין שוחד לתמיכה כספית

השר מודעי כנראה איננו מבחין בין תמיכה כספית חד־פעמית ובין מתן שוחד. כאשר הוא משווה בהופעתו בתוכנית "ערב חדש" את התמיכה הכספית החד־פעמית הנדרשת להתיישבות החקלאית ולתעשייה, למימון מלא של החינוך החרדי העצמאי, חינוך המטסה נגד המדינה הציונית וחוקיה, המגדף את צה"ל ומכריז שמי שמשרת בצה"ל הוא חייל בצבא המורד במלכות שמים, ביזוי כל הערכים והסמלים הלאומיים: דגל המדינה, ההימנון ואף את חג העצמאות. הם יזשו בזכויות מלאות לרשתות החינוך הלאומיות ויזכו במימון מלא מכספי המדינה ואת כתמורה בעד השתתפותם ותמיכתם בשלטון הליכוד. האין זה שוחד במלוא מובן של המלה? זוהי דמגוגיה שפלה כאשר הוא משווה היחלצות המדינה לשיקום החקלאות והתעשייה למתן השוחד לחרדים.

האם מודעי שכח שכל המשק הלאומי נכנס לסיחרור אינפלציוני בגלל המדיניות הכושלת של הליכוד ולולא היחלצות ראשי ההסתדרות ותנועת העבודה ברגע האחרון להצלת המשק, היינו מגיעים לפשיטת רגל טוטלית. האם לא מובן לשר מודעי שהאסון שעלול היה לפקוד את המדינה כולה ולסכן את עצם קיומה.

האם מודעי סבור, שהציבור כה מטומטם שאפשר להביא לפניו השוואה מעין זו. איה המדינה בעולם המקיימת רשת חינוך המסיתה נגד ערכיה הלאומיים ומנהלת שיסוי וביזוי נגד עקרונותיה היסודיים.

אליעזר יצב
ירושלים

מדיניות סותרת

התגובות שפורסמו ב"דבר" (12.12.88) בעניין עמדת חברת החשמל בנושא תחנת הכוח בחיפה התבססו על אי־הבנת ההחלטה של מועצת המנהלים של החברה, חושב להבהיר:

ההחלטה – אם תיפול – בדבר סגירת תחנת הכוח בחיפה אינה קשורה בהליך המשפטי שהחל בנושא ועמידות על הצו האישי למניעת מיפגעים.

חברת החשמל נקלעה למצב אבסורדי בו אין היא יכולה לעמוד בדרישות הצו האישי שהוציא משרד ממשלתי אחד (משרד הפנים) בגלל איבות הדלק שרכשת המדינה באמצעות משרד ממשלתי אחר (האנרגיה).

אין החברה קובעת ואין לה השפעה על מדיניות רכישות הדלק של ישראל, אך אנו סבורים, כי לא יתכן שמנהלי חברת החשמל ייקראו לתת את הדין על העדר מדיניות ממשלתית אחידה בנושא זה.

מכיוון שמשרד האנרגיה הודיע לחברת החשמל, כי אין אפשרות לספק לה דלק בקריטריונים שנדרשו (ואשר היו מאפשרים לעמוד בדרישות הצו האישי) ואילו הצו חל עליה הוכחר, כי הדרך היחידה לעמוד בדרישות החוק היא על־ידי סגירת תחנת הכוח.

במקום לתקוף את חברת החשמל, שהדבר אינו בשליטתה ראוי שאנשי הציבור אשר נדרשו לנושא יתייחסו לבעיה העיקרית ויודאו ששני משרדים ממשלתיים לא ינהלו מדיניות סותרת על גבם ועל חשבונם של חברת החשמל ושל מנהליה.

אברי רביב
דובר החברה
והמנהל המחלקה ליחסי ציבור

בין קואליציה לאופוזיציה

אין טעם להשלות עצמנו באפשרות להשתלב בממשלה בראשות שמיר, הגורסת המשך התיישבות בשטחים וקבלת החלטה על זהות יהודי רק לפי ההלכה, המאיימת בקרע עם יהדות אמריקה.

ואשר לאספקט המדיני – ממה נפשך, אם בממשלה שיוויון בין שני הגושים הגדולים ומבוכות בצורת בניינה לא הצלחנו להגיע אף לראשות הממ"מ על שלום וגם לא לקביעת קו בכלכלי וחברתי לטובת בני המדינה ומקופחיה – או מנין לנו שזה יהא אפשרי בממשלה, שבה מפלגת העבודה תהא במיעוט.

מה צריכה להיות המסקנה בסיטואציה כזאת אם לא בניית אופוזיציה חזקה עם כל מי שיהא מוכן להילחם עליה בכנסת, כדי להפכה באמת למוסר דין ומכריע בבעיות המדינה ולא להיות רק חותמת גומי למדיניות קיפאון מדיני ועוול סוציאלי.

בינתיים קרה שאש"ף עשה צעד אחד קדימה – זה למרות נבואתו שמיר, בהכרת סעיפי 242 ו־338. וזה ללא ספק תוזה מהעמדות הקודמות. אמנם לא תוזה מספקת, אבל צריך להבין שאין אש"ף יכול להתפרק מכל התחמושות בטרם יבוא במקביל מיפנה מצידנו. ומה באמת קרה?

הליכוד יוצא בתעמולה רבתי נגד כל החלטות אלג'יר, וגם אנו עונים אחריו אמן ורבין אף מרחיק לכת בהכרזות בומבסטיות שפירושה למעשה התקפלות לתוכנית אוטונומיה שכבר אבד עליה הכלח, במקום החזרת שטחים תמורת שלום – המשך שליטת צה"ל בשטחים.

ברצוני לשאול: "מי שמרץ כיצד אפשר להבטיח על שלום בלא הרשאה מהמוסרות מסקנתה של התנועה, אבל זה תמוה מאוד?

אליעזר שלוסקי
יהוד

לפני 60 שנה

ילדי ישראל בליטא

לפי הידיעה שנמסרה בעיתון "תרבות" הליטאית – שבעים וחמישה אחוז של ילדי ישראל בליטא מתחנכים בבתי ספר עבריים.

אין יהודים עניים

בעיירה בירנשיין בשלוה הפולנית נתקבלה תרומה מהגבי לינה כהן מפנסילבניה – ילידת העיר בירנשיין, לחלוקה בין הילדים העניים. מועצת העיר האנטישמית סירבה לקבל את הסכום "מחוסר יהודים עניים".

לפני 40 שנה

קרע בליגה הערבית

תגובות הפעות בליגה הערבית לאחר הכרזה הרישמית של עבדאללה על סיפוח השטחים הערביים.

מנהיג הליגה הערבית עזאם פחה, איים כי החלטת הליגה שלפיה יוחרץ עתידה של ארץ־ישראל בידי תושביה שרירה וקיימת.

גם אחמד חילמי ראש "ממשלת עזה" הודיע על בישול החלטת רבת עמון.

תכונה לקליטת עליה המונית

מאה וששה אלף הוא מספר העולים שיגיע עד סוף 1948, הודיע מנהל מחלקת הקליטה.

הסוכנות תצטרך למצוא מקור כספי כדי לתמוך בעולים עד אשר יוכלו לפרנס עצמם.

אפשר גם בלי מנהלים

(המשך מעמוד 7)

סגור כמחדש וחצי, נפתחו שעריו מחדש והוא החל לייצר רעפי תרם. אף־על־פי שמספר העובדים במפעל החדש הוא רק שליש ממספר העובדים שהיו בו בעבר, התפוקה לא רק שלא קטנה, אלא גדלה פי 1.5 בשלושת חודשי התחדשותו. מי שהכיר את המפעל בעבר ומסייר בו כיום, אינו יכול שלא לשפשף את עיניו בפליאה. חדרי המשרדים ריקים. אין מנהלים במכוניות חדישות, אין בגדי א' בחדרי ההנהלה. הכל מתרוצצים בבגדי עבודה כחולים, מכוסים בשכבת אבק רעפים, ממהרים לתקן כל תקלה.

נסים נסים, גיאולוג, האקדמאי היחיד במפעל, מאייש היום לבדו את המעבדה שבה עבדו בעבר שישה אנשים. נסים, בן 35, שבע שנים במפעל, הוא האחראי לכל תהליך הייצור, לרבות בדיקת חומרי הגלם, המובאים כיום מאיזור חברון. בגלל האינתיפאדה קשה לסמוך על החומר שיובא משם, ונסים עסוק היום בחיפושים למציאות חומרי־גלם במשולש באר־שבע־ירוחם־דימונה. "אין ספק", הוא קובע בפסקנות, "מורגשת היום רוח חדשה במפעל. כשאתה מרגיש שכל העסק הזה שלך, אתה אחראי יותר. זה מגביר אצלך את המוטיבאציה. גם השכר גדל במידה ניכרת. נכון שעדיין אין אנו מתעשרים כאן, אבל הכיוון נכון".

לצד ההנהלה הציבורית שפועלת ליד המפעל נבחרה ועדת הנהלה מטעם העובדים. כל המעורבים במהפיכה השקטה שעוברת על "חסיך אש" מצביעים, כבר בשלב זה, על שינוי קיצוני בנורמות ההתנהגות ובמוסר העבודה של העובדים. התוצאה, כאמור, אינה משקרת – היא משתקפת במאזנים. אין פלא שמפעלים ועדי עובדים מכל הארץ מגלים עניין בדגם החדש. אחד מעובדי המפעל אף אומר לנו בבריחות הרעת, כי החבר"ה החליטו באחרונה על פתיחת קו ייצור חדש שייקרא: "הדרכת מפעלים כושלים לעבור לניהול עצמי". מזכ"ל ההסתדרות, שסייר במפעל לפני כשבוע וחצי, לא הסתיר את שביעות רצונו ממראה עיניו. "היו לנו מליצי יושר", אמר לעובדים.

מעריב

הכיוון

קרא ביום שישי:

ההצגה של ערפאת ■ שאול
קדמיים שליה מעריב בז'נבה

לאהוב ילדים סדוקים
אהרון איל נפרד מארגון ניצ"ן ■ תלמה אדמון

שער העמקים, קיבוץ בבוץ
■ יצחק בן־חורין

מחפש כיוון לשישבת? קרא מעריב יום ו'

אש במסגדים

(המשך מעמוד 7)

מועצי, יו"ר ועדת היזומה הדרוזית ונציג הכפר, מתמר שאקר. בין היתר הועלו הצעות־פעולה חריפות, כגון שביתה כללית, הקמת משמר אורחי ערבי לאלתר וכדומה, אבל ההחלטות שהתקבלו, בסופו של יום, בהתכנסות הסגורה של מזכירות הועד, מתונות יותר. הופכן כהן רצון מובהק שלא לשבור את הכלים ולפעול במסגרת הקונצנזוס, ובעיקר במסגרת החוק.

עם זאת אי־אפשר שלא לשים לב להחלטות ועדת המעקב, שלא לקבל כל תרומה כספית ממוסדות, באמצעות הממשלה, למימון השיפוצים ולרכישת תשמישי קדושה וספרי קוראן חדשים. אפשר לפרש זאת כהכרזה, שלא כל דבר ניתן להמרה בכסף, ושהעדה המוסלמית מצפה מהשלטונות, קודם־כל, לפעולה נמרצת לגילוי מבצעי מעשה הנבלה – ולהענשתם.

על רקע הקירות המפוייחים של המסגד, ליד השרידים השרופים של השטיחים, מול ארון הספרים הקדושים השרופים, ביקשנו מכמה מבאי התכנסות המחאה באיבטין לומר לנו, במשפטים ספורים, את מה שהם מרגישים.

"אלה מבני איבטין, שנעצרו על מעשי הבלה, בוודאי יבוא על עונשם לפי חוקי המדינה", אומר מוחמד ג'אניים, ראש מועצת סכנין, "אבל לא מקובל עלינו שצריך משום כך להעניש את כל הכפר, לא כל שכן בשריפת בית האלוהים. קשה לנו לתפוס את זה. קשה להאמין שבן־אדם מסוגל למעשה נבזי כזה. מי שעשה זאת רצה קודם כל לפגוע במערכת היחסים בין חלקי האוכלוסיה השונים במדינה. צריך לתפוש את האשם ולהעניש אותו בכל חומר הדין".

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, חמור סבר, בורר את המלים בקפידה רבה: "לכלות את הזעם דווקא במוסד דתי זה לא רק אידיוטיזם: זו רשעות ברברית. אני מתנגד התנגדות עמוקה לכל מעשה של לקיחת החוק בידיים. אנחנו מדינת חוק. יש משטרה ויש בתי־משפט. בני הכפר הזה עשו את מה שעשו בעירי, בחיפה, ואני מקווה שהמערכת המשפטית תמצה עמם את הדין, אך זה לא יכול לתת לגיטימציה לאיש לקחת את החוק לידיו".

הח"כ לשעבר, מאיר כהן אבידוב, עמד גם הוא סמוך למסגד, ביום ההתכנסות באיבטין. איש לא הזמין אותו לשם, ואין להניח שרבים שמחו לראותו שם, אבל הוא בא. אפילו הוא מצא לנכון לגנות את המעשה: "כאיש דתי", אמר, "כמי שחובש כיפה ושומר מצוות, אני מכבד כל מקום קדוש ולא חשוב של איזו דת".

שייח' עבדאללה נימר דרוויש, רטוריקן מבריק, פסק את פסוקו בהחלטיות מרובה: "תושבי איבטין לא היו ולא יהיו עבריייני חוק", אמר, "אבל אם רוצים שהם ימשיכו להרגיש כאזרחים מדרגה ראשונה, צריכים היהודים לעשות את הצעד הראשון, לתפוש את החשודים ולהכריז שמבית, ומיד, על קדושת הבריות האדם הערבי. אני מאשים את אלה ששרפו את המסגד ואת ספרי הקוראן באיבטין שהם התכוונו ליותר מזה: הם התכוונו לשרוף את הדרקיום בשלום במדינת ישראל, במזרח התיכון ובעולם כולו. שכאלה צריך לחפש בכל מקום, לתפוש אותם ולהוקיעם על עמוד הקלון. יש הרבה פשעים בעולם, אבל להעז ולשרוף את דברי האלוהים! את בית התפילה לאלוהים!" תצמב

קבלת מודעות 24 שעות נדחף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכ' יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה על הכנת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה על הכנת תכנית מפורטת מס' 2230 ב' – שינוי מס' 1 לשנת 1988 של תכנית מפורטת 312 – קרית שלום ג'.
השטחים הכלולים בתחום התכנית המוצעת:
חלקים גושים 6982 ו־6985
מקום: קרית שלום – 4 בניינים טוריים לאורך דרך חיל השריון.

מרדכי מתנא
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז
תל־אביב

סוריה – המפתח להסדר

(המשך מעמוד 7)

לצייר מודל תיאורטי של הסדר ישראלי־סורי, אבל במציאות זה נראה מאוד רחוק.

"אחד המכשולים העיקריים שעומדים בדרכן של ישראל וסוריה הוא התפיסה ההדדית. אנחנו תופסים את הסורים כרדיקלים עוינים שאינם מוכנים לוויתורים, והם תופסים אותנו כעוינים להם וכמי שלא ירצו לעשות ויתורים ברמת הגולן. אילו יכולנו לבנות נקודת ארכימדס שבה היו ישראל וסוריה מדברות על הנושאים האלה כשהן משוחררות ממערכת התפיסות והנחות היסוד, אולי היינו יכולים לדבר. אבל במציאות זה לא יקרה, על כל פנים לא בקרוב.

"חלק מההתנהגות של סוריה נובעת מההנחה שלסוריה אין סיכוי להגיע להסדר מדיני עם ישראל, ולכן היא מדגישה צודקת כשהיא אומרת שאין סיכוי להסדר מדיני. אבל זה לא המקור היחיד לרדיקליות של אסד. אנחנו מדברים כאן על איש שיודע לנהוג באיפוק ובפרגמטיות, אבל כשהוא מחליט שהוא זקוק לפעולה נחרצת, הוא יכול לחסל רובע שלם בעיר שלו עצמו או לנהוג בברוטליות בירידים חיצוניים. הרדיקליות נמדדת גם בנכונות להפעיל אמצעים מסוימים ביחס למטרה מסוימת. אסד הוא איש רדיקלי מאוד במובן הזה".

למה תותר אסד? האם מקובלת עליך הגרסה שהוא חותר להקמת סוריה־רבתי שתכלול את לבנון, ירדן וארץ־ישראל?

"לא. אני חושב שהמטרה העיקרית של אסד היא לשרוד. שני דברים הביאו לפיתוח התזה שזאת מדיניותה של סוריה: ראשית, כולנו נוטים לנסות להכניס את הדברים למסגרת קונצפטואלית שמסדרת עבורנו את המציאות ומקלה עלינו את ההתמודדות עם המציאות. שנית, הסורים עצמם נתנו להבין בכל מיני דרכים מרומזות ועקיפות, בעיקר בשנות השבעים, שהמטרה האסטרטגית שלהם היא לכונן סוריה־רבתי. לדעתי זו לא היתה מטרה אופרטיבית, אלא יותר רציונליזציה של מדיניות של בניית עוצמה המושתתת על ההגמוניה של סוריה בסביבתה המיידית הכוללת את לבנון, את הקהילה הפלשתינית ואת ירדן. כאשר מנהלים מדיניות כזאת ורוצים לתת לה גיבוש קונצפטואלי, המונח של סוריה־רבתי הגיאוגרפית והטבעית מתבקש כמעט מאליו.

"הביטוי 'סוריה רבתי' גם מעניק לסורים לגיטימציה להתערב בעניניהם של אחרים. כשהיו טענות מה סוריה עושה בלבנון ובאיזו זכות היא עושה זאת, אז התפיסה של סוריה־רבתי הצדיקה את ההתערבות. וכך גם לגבי הפלשתינים: מה שנותן לסוריה יתרון על פני מצרים ועיראק, שגם הן רוצות מעמד בעניין הפלשתיני, זה שסוריה וארץ־ישראל מהוות חלקים של אותה הטיבה. כך שאם לסכם, אני רואה את תפיסת סוריה־רבתי יותר כרציונליזציה לאחר מעשה וכמכשיר שבא לתת לגיטימציה למדיניות של בניית עוצמה סורית על חשבון השכנים הערבים שבסביבתה, ופחות כמטרה ריאלית־אופרטיבית של בניית יחידת־על טריטוריאלית".

מה, אם כן, היא גישתו של הנשיא אסד כלפי רעיון הקמת מדינה פלשתינית־עצמאית בגדה המערבית ועזה? האם יתמוך אסד בהקמת מדינה כזאת בוועידה בין־לאומית ויחיה עמה אחרי כך בשלום?

"לדעתי הוא מעדיף שלא תהיה מדינה פלשתינית כזאת. ב־1977 הוא אמר לאמריקאים כמה פעמים שהוא תומך בפתרון פראקטיבי. שתהיה פדראציה שתכלול את סוריה, ירדן ואותו חלק מארץ־ישראל המערבית שישראל תוותר עליה, כפי שחשבו אז. אני חושב שזאת עדיין הראייה הסורית, אבל ודאי שאסד לא יכול להרשות לעצמו להגיד את הדברים במפורש ולהגיד שהוא מתנגד להקמת מדינה פלשתינית עצמאית בנוסח הזה".

כלכלה / אריה ארד

המחלה והתרופה

הקולות הנשמעים מהמיגזר העסקי, ובאחרונה גם מהממסד הכלכלי הירושלמי, פירושם שיבה לתהליך האינפלציוני. עדיין לא מאוחר להזהיר, כי השיבה לאינפלציה אינה אלא תרופת־אליל וכי הבריאה האמיתית מחייבת הקטנת ההוצאה הציבורית.

כדי להבין את התהליך יש להכיר שוב, שהאינפלציה היא בסך הכל מס על החזקת מזומנים. מס זה נועד לממן אותו חלק בפעילות הממשלתית, שאין היא מסוגלת לקיים מתוך תקבוליה האחרים, למשל ממס ההכנסה וממס ערך מוסף. מכאן שעצירת האינפלציה פירושה הקטנת סך כל תקבולי הממשלה ממסים, המחייבת אותה לוותר על חלק מקביל בהוצאותיה.

כאשר הקטינה ממשלת פרס־מודעי את האינפלציה מרמה שנתית של 400 אחוז ל־15־20 אחוז, היא נמנעה מהקטנה מקבילה של הוצאותיה. מאז ניצבת בפני הממשלה בעיית מימונו של ההפרש בין הכנסותיה ובין הוצאותיה. במידה של פשטנות אפשר לומר, כי ההפרש הזה משקף את המשאבים שהיה אפשר להפנות לצמיחה. אולם הפרש זה אינו מופנה לצמיחה, מפני שהממשלה לא ויתרה עליו.

ניהולה של אינפלציה נעשה באמצעות הספקה בלתי מוגבלת של כסף. הואיל ומול הספקה זאת של כסף אין מצרכים ושירותים נוספים, יורד כוח הקניה של הכסף. עצירת האינפלציה פירושה קיבוע כמות הכסף ותחרות על הכמות המוגבלת של הכסף. הואיל והממשלה מוציאה יותר ממה שהיא מכניסה, והואיל ועצירת האינפלציה מונעת ממנה לספק לעצמה את הכסף הדרוש לה מעבר להכנסותיה, היא נאלצת ליטול את ההפרש מהמיגזר העיסקי וממשקי הבית. הממשלה עשתה זאת במידה מסויימת באמצעות הטלת מסים שהחליפו את הכנסותיה מהאינפלציה, אך לא היה די בכך. מה שלא כוסה במסים, לוקחת הממשלה מהציבור. לשם כך היא התחרתה על נתח גדל והולך מכמות הכסף שבשוק תוך נכונות לשלם מחיר גבוה יותר בעדו. תהליך זה מעלה את שער הריבית לרמה, שהמיגזר העיסקי ומשקי הבית מתקשים ואף אינם מסוגלים לשלם.

הואיל ומחיר הכסף הוא חלק מהוצאות הייצור, ברור שהעלאת מחירו מייקרת את המוצרים ומביאה בהדרגה לאובדן כושר התחרות של המשק. אובדן כושר התחרות הוא שמביא את המיגזר העיסקי לדרישות יותר ויותר קולניות לפיחות, שפירושו הגדלת הכנסות היצרן בשקלים בעד כמות נתונה של מוצרים.

הניתוח המפורט הזה אינו אלא גירסה דינקותא כלכלית, הנלמדת בראשיתו של הסמסטר הראשון בכל חוג לכלכלה בכל אוניברסיטה מערבית. הצורך לחזור עליה נובע מהערפול הרב, שנוצר סביב הנושא בשלוש השנים האחרונות. תכליתו של ערפול זה היתה לטשטש את העובדה, שממשלת פרס־מודעי ואחריה ממשלת שמיר־נסים הפרה את חובתה היסודית ללוות את בלימת האינפלציה בהקטנה מקבילה של הוצאותיה.

רק הבלטת האמת הפשוטה הזאת, ללא כחל ושרק, מאפשרת גיבוש ברור של המחלה ושל התרופה הנגזרת ממנה. מחלת המשק הישראלי היא ההוצאה הממשלתית והציבורית הגבוהה מדי. רק הקטנת ההוצאה הציבורית היא תרופת־אמת וכל יתר ההצעות, בינהן פיחות והגדלת מסים, הן תרופות־אליל, הנותנות רק תשובות חלקיות – וללא צעדים אמורים נוספים, גם זמניות בלבד – לבעיה העומדת בפני המשק.

הרחשים הנשמעים כעת מצד הממסד הכלכלי הירושלמי, לא במנותק מהשיחות להקמת ממשלה חדשה, משקפים יאוש מיכולתה של הממשלה להקטין את ההוצאה הציבורית. במלים אחרות, זו הודעה, אולי אחרונה, שללא לקיחת תרופת־האמת, שוב ייאלץ משרד האוצר לממן את ההוצאה העודפת מהאמצעי האחרון שיש לכל משרד אוצר, מהמס הקרוי אינפלציה.

רק מי שחולם באיספקא יכול להאמין בתום־לב, שציבור יאות לוותר על חלק מהכנסותיו ולהקטין את רמת־חייו כדי לספק צורכי מנגנון ציבורי, הולך ומתנפח, שאינו מסתפק בעצם קיומו אלא שואף להצדיק אותו באמצעות גזירות בלתי נסבלות וחדשות לבקרים. על רקע זה יש לראות את סירובו של שר האוצר משה נסים לחתום על ההסכמים הקואליציוניים, שאליהם הגיעו חברי צוות המו"מ של הליכוד עם שותפיו לממשלה צרה. זו אינה "יציאה שפנית", אלא התרעה כנה ואמיצה בדבר חוסר יכולתו של המשק הישראלי לשאת במחירם הכלכלי של הסכמים אלה.

חרדים / הדס מגן

על בימה אחת

ערב עיון בנושא החקיקה הדתית הצפויה הושיב בכפיפה אחת את השר הרב יצחק פרץ ואת ח"כ שולמית אלוני. אולי השר אינו נורא כל כך?

ערב עיון בנושא החקיקה הדתית הצפויה והשפעתה על החברה בישראל ועל יחסיה עם העולם היהודי קיבץ השבוע באוניברסיטת תל־אביב בכפיפה אחת את השר הרב יצחק פרץ ואת ח"כ שולמית אלוני. עוד השתתפו בדיון פרופ' זאב סגל, פרופ' שלמה דשן, פרופ' אריאל רוזן־צבי, כולם מאוניברסיטת תל־אביב ופרופ' אפי יער, דיקן הפאקולטה למדעי החברה באוניברסיטה.

פרופ' סגל ראה את ייעודו של רב־השיח כהבהרת עניינים, אולי אפילו הפגת חששות. אחרי ככלות הכל, הנה הרב פרץ מוכן לשבת עם ח"כ אלוני על בימה אחת. אולי השר אינו נורא כל־כך?

ובכן, נשארנו עם התוצאות. מה יהיה הלאום מה תהיה משמעותה של חקיקה דתית? פרופ' יער נשמע פסימי ביותר. קשה, הדגיש, לעשות ניתוח אובייקטיבי קר בענייני דת, העמוסים מטען רגשי כבד. עם זאת, הוסיף, הנושא בוער, ו"גם אם אין אנו יודעים אילו חלקים מהתחיקה הדתית יאושרו, אפשר לקבוע כי קבלתם עשויה לשנות את דמותה של החברה הישראלית ולערער את עצם קיומה כחברה יהודית דמוקראטית.

ברב־השיח לא פסחו, כמובן, על השאלה "מיהו יהודי". ח"כ אלוני טוענת ליהודותו של אדם מכוח שייכותו למדינה יהודית, או מכוח הגדרתו את עצמו ככזה. האידיאל העומד לנגד עיניה בנושא הזהות הוא ברה"מ, שם נרשמת השייכות האתנית־דתית במירשם האוכלוסין. הצעת החוק לגבי אלוני היא נסיון להרחבת הסמכות הדתית: "רוצים, באמצעות חוק חילוני שנועד לצרכים פוליטיים קיצוניים, להחזירנו, מכוח חוק וכפיה, למצב של גטו. היהדות ניתנה לכולנו. אנא, לא להשתמש יותר מדי בשם האל. הממסד הדתי אינו אפוטרופוס על תרבות ישראל להוויותיה".

לעומתה, הרב פרץ גורס: "הלאום והדת הם מושגים חופפים ביהדות, גילויים שונים להוויה אחת, ולא ניתן להפריד ביניהם".

פרופ' רוזן־צבי אומר, כי מבחינה פראגמטית, התיקון לחוק יהיה נזק כבד. "תיקון החוק יפגע בסולידאריות היהודית, בדמוקראטיה ובדת היהודית". לדבריו, הסוגיה נדונה במגרש הלא נכון – אין לעניין זה ולא כלום עם הכרעותיה של הכנסת. "מי שממלכד את המערכת, אל יתפלא שימצא ממולכד בעצמו". בעניין חוקים דתיים נוספים אמר רוזן־צבי, חובש כיפה ליבראל: "אני לא מעוניין לאכוף נורמות דתיות שהשקפת עולם מאחוריהן במדינה דמוקראטית, מי שחושב שניתן לכפות אורחות חיים על מי שאינו חש כך, עושה שקר לעצמו". וסיכמה נושא זה ח"כ אלוני: "יש תרבות ישראל ועם ישראל ודת ישראל ותורת ישראל, ואבותנו ישראלים. התרבות שלנו תתפתח אצל כל אחד לפי עומק שורשי נשמתו. אני לא הולכת לבני־ברק להביא את הסטריפטיז, אתם אל תבדקו בציציות שלנו ואל תיכנסו לנו לנשמה".

סביב העולם בכדור־פורח. האנגלים ג'וליאן נוט ובאדי סקוויירס יושבים בפתח מעטפת הכדור־הפורח שלהם העשויה מסיבי פחמן. השבוע הכריזו נוט וסקוויירס כי בכוונתם להיות הראשונים שיקיפו את העולם כולו בכדור־פורח. ההמראה תהיה בפברואר. (צילום איי.פי.)

חריגות ברמת השרון (א) / נתן רועי

חוות סוסים לא חוקית

"לחברי המועצה שלום, מאחר שפוטרתי היום ויש אפשרות שדו"ח זה לא יגיע כלל לידיעתכם, אני מצרף בזה את הדו"ח. שמחה שנקר, רואה־החשבון".

שמחה שנקר, רואה־החשבון שאסר מלחמה על פיצויי הפיטורין של ארנסט יפת, יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי, פעל שוב. כמבקר המועצה המקומית רמת־השרון חשף שורה של אי־סדרים במועצה וסולק מתפקידו. משה ורבין, ראש מועצת רמת־השרון, המבוקר המרכזי בדו"חות של שנקר, הודיע למבקר כי "מעל באמונו".

מקרה מובהק של אי־סדרים שחשף המבקר הוא מקרה חוות הסוסים. החווה נבנתה על אדמה ציבורית ברמת־השרון, עוד לפני שהתקבל אישור לכך מוועדת הבניין המקומית. משה ורבין, ראש המועצה, ראה ושתק. זו תמציתו של דו"ח, אחד מני כמה, שהגיש המבקר שמחה שנקר על שולחנו של משה ורבין ב־1 בנובמבר 1988.

מהשתלשלות העניינים במקרה חוות הסוסים מצטיירת תמונה עגומה של מערכת קבלת החלטות במועצת רמת־השרון, תחת הנהגתו של משה ורבין: ב־3 בנובמבר 1987 הוגשה לוועדת הבניה המקומית ברמת־השרון בקשה להקמת בית־ספר לרכיבה ליד בית־העלמין בצומת מורשה: התכנית הכילה אורווה, מתבן, ביתן שומר, משרד ומגנן. הוועדה דנה בבקשה ב־7 בדצמבר 1987 והחליטה, בהתאם להתנגדותו של מהנדס העיר, לסרב לבקשת בית־הספר לרכיבה ולשוב ולדון בה רק לאחר שתוגש תכנית מתוקנת, שתכיל אורווה, מתבן ומבנים חקלאיים בלבד, ללא ביתן של שומר, משרד ומגנן. כן הוטל על היזם להשיג את הסכמת המנהל, שהוא הבעלים הרשומים של הקרקע.

רואה־החשבון שמחה שנקר ציין בדו"ח הביקורת שלו, כי החלטה זו של הוועדה התקבלה על סמך אינפורמציה לא נכונה: הודיעו לוועדה, שייעודו של האיזור הוא חקלאי, כלומר אי־אפשר לבנות בשטח זה. ב־20 בינואר 1988 הובאה בקשת בית־הספר לדיון מחודש ונקבע, כי האיזור הוא שטח ציבורי פתוח. הוחלט איפוא לאשר את הבניה, בהתאם להנחיות של המהנדס העירוני.

ב־21 בינואר 1988, למחרת ההחלטה על האישור, כתב א. ברעם, מאנשי ועדת הבניין המקומית, למשה ורבין, ראש המועצה, כי ביקר בבית־הקברות והתברר לו, שהפרדס הסמוך לבית־העלמין נעקר והוקמה במקום חוות סוסים. ברעם ביקש מראש המועצה לנקוט את כל הצעדים המשפטיים נגד היזמים. בפברואר 1988 נדון שוב עניין חוות הסוסים בוועדת הבניין המקומית ונתקבלה החלטה: ההנהלה מטילה על ראש הרשות לגרום להוצאת מירון אמיתי, היזם

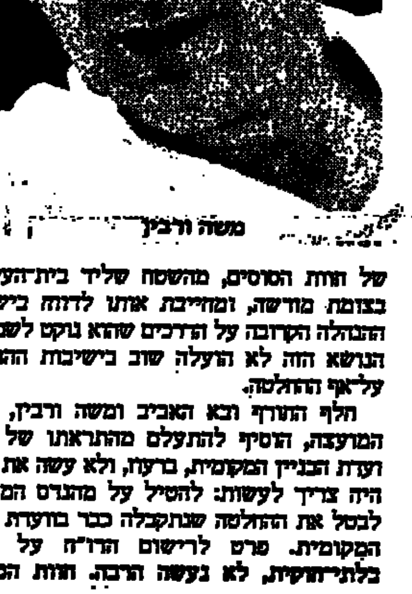

משה ורבין

של חוות הסוסים, מהשטח שליד בית־העלמין בצומת מורשה, ומחייבת אותו לדווח בישיבת ההנהלה הקרובה על הדרכים שהוא נוקט לשם כך. הנושא הזה לא הועלה שוב בישיבות ההנהלה על־אף ההחלטה.

חלף החורף ובא האביב ומשה ורבין, ראש המועצה, הוסיף להתעלם מהתראותו של חבר ועדת הבניין המקומית, ברעם, ולא עשה את אשר היה צריך לעשות: להטיל על מהנדס המועצה לבטל את ההחלטה שנתקבלה כבר בוועדת הבניין המקומית. פרט לרישום הדו"ח על בניה בלתי־חוקית, לא נעשה הרבה. חוות הסוסים פועלת זה עשרה חודשים ללא רשיון עסק, בידיעת מחלקת התברואה האחראית לרישוי עסקים. לא הוגשו נגדה תלונות ותביעה בשל כך. ולא זו בלבד, החווה אינה משלמת ארנונה משום שמחלקת הגביה לא ידעה כלל על קיומה. היזם לא ביקש היתר ולא שילם אגורה, בהתאם לחוק העזר.

בשולי הדו"ח שלו כתב שמחה שנקר שתי הערות: ראשית, הוא ממליץ להפקיע את השטח של חוות הסוסים בלי להציע ליזמים שטח חלופי (מאחר שעברו על החוק); שנית, ההיבטים המשפטיים בדו"ח הם על דעתו של היועץ המשפטי של המועצה, עורך־הדין י. גיל־אור.

דו"ח הביקורת על חוות הסוסים הועבר לחברי מועצת רמת־השרון ב־7 בדצמבר וצורף אליו מכתב שעליו נרשם: "לחברי המועצה שלום, מאחר שפוטרתי היום וישנה אפשרות שדו"ח זה לא יגיע כלל לידיעתכם, לפיכך אני מצרף בזה את הדו"ח. שמחה שנקר, רואה חשבון".

מקרה אחר של חריגה שגילה שמחה שנקר במועצת רמת־השרון הוא מקרה העברת זכות שימוש במקום לתיקון פנצ'רים ברחוב החרושת ברמת השרון. ב־1 בספטמבר 1988 הודיעה מחלקת הנכסים העירונית לראש המועצה משה ורבין בהאי לישנא בעניין הבקשה להעברת זכות: "אם הכוונה לדוד אבוטבול, רחוב החלוץ 2 רמת־השרון, בקשתו נדונה בוועדת רשיונות 53 מיום 23 באוגוסט 1988. הוועדה איננה ממליצה, היות המבנה איננו חוקי". יום אחר־כך שלח ראש המועצה מכתב לדוד אבוטבול ובו כתב לו: "בהתאם לסמכותי אני מאפשר לך שימוש בחלקה למשך שנתיים, עד אשר תזדקק המועצה לשטח המוקדם מבין השניים".

שמחה שנקר שלח את שתי ההחלטות הסותרות אל עורך־הדין גיל־אור, יועצה המשפטי של העיריה, וביקש ממנו חוות דעת. ב־4 בדצמבר 1988 נתקבל מכתב מהיועץ המשפטי ובו קבע: "למותר להדגיש בפניך כי המדובר במבנה בלתי־חוקי שנבנה ללא היתר על שטח ציבורי פתוח, לפי תוכנית המתאר. גם לפי התכניות שרצות ועדיין לא אושרו. השימוש שניתן הוא בניגוד לתכנון ובניין עיר ולפיכך בלתי־חוקי ומילא ברור שאסור היה להתירו. בכל מקרה, הקניית זכויות במקרקעין של הרשות ובוודאי במקרקעין שיעודם ציבורי פתוח, טעון אישור המועצה וכן עריכת חוזה, שיסכם את התנאים אם ובמידה ויאושרו. שום תנאי מהתנאים הללו לא נתקיימו במקרה הנ"ל".

פאקיסטן / "אקונומיסט" ל"דבר"

תקוות וחששות

הדברים שהפילו את עלי בוטו, שליט פאקיסטן, מאיימים גם על בתו. הצבא, המולות, אנשי העסקים – כולם צופים בה בחשדנות

אחרי שהתכוננה 11 שנים לתפקיד תופסת סוף־סוף בנאזיר בוטו, ראש הממשלה החדשה של פאקיסטן, את מקומה במרכז הבמה. התזמורת ממתינה לשרביט המנצח, האופרה עומדת להתחיל. אבל בשבועות האחרונים אפשר היה להיווכח, כי אם הפרימה־דונה תבליט עצמה יותר מדי, יש די אנשים שיוכלו לחזור ולהשליכה מן הבמה.

הבוחרים לא הבהירו די את דעותיהם ב־16 בנובמבר, בבחירות האמיתיות הראשונות של פאקיסטן מאז 1977. הם נתנו למפלגתה של בוטו יותר מושבים בפארלמנט משנתנו לכל גורם אחר, אבל לא נתנו לה רוב. לכן היא התיישבה עם הצבא ועם כמה מפלגות מעוניינות אחרות לשאת ולתת על גבולות שלטונה.

היא בילתה שעות ארוכות עם גנראל אסלאם בג, רמטכ"ל הצבא, עם גנראל האמיד גול, ראש הגוף המודיעיני רב־העוצמה של הצבא, המודיעין הבין־שירותי, שדרכו נהג הנשיא המנוח זיא אול־האק לפקח עין על פוליטיקאים אזרחיים, ושעדיין מנהל את המדיניות האפגנית של פאקיסטן; ועם הנשיא גולאם אישאק חאן.

בתמורה על ראשות הממשלה היא קיבלה עליה את החוקים שלפיהם יהיה עליה לפעול. מדיניותה של פאקיסטן כלפי אפגניסטן לא תשתנה: המודיעין הבין־שירותי ימשיך לבצע את המדיניות, הנשק האמריקאי ימשיך לזרום אל לוחמי הגרילה. חלקו של הצבא בהוצאה הממשלתית – המגיע עכשיו ל־34 אחוז – לא יקטן.

התפקיד שימלא הצבא בשלטון נתמסד ללא רעש. בוטו הסכימה כי מועצה לבטחון לאומי, שחברים בה הנשיא, ראש הממשלה, ראשי השירות והשרים הראשיים של ארבעת המחוזות של פאקיסטן, תטפל בכל "עניין בטחוני" שהנשיא יפנה אליה. זה מעורפל להפליא. אבל יש גם דיוק מסויים. ראש הממשלה אינה רשאית להכריז על מצב חירום ללא אישורה של המועצה. במלים אחרות, אם המצב יחמיר, ידיה של בוטו תהיינה קשורות.

אומרים שבוטו הסכימה לתמוך בנשיא אישאק חאן, בן 73, כשיעמוד לבחירה־מחדש בבתי־המחוקקים של המחוזות ב־12 בדצמבר. אהבה רבה לא שוררת ביניהם, ובוטו הביעה תסכול מן האיטיות שגילה במינוייה כראש ממשלה. אבל היא מעריכה את חלקו במאמץ לקיים בחירות, נקיות יחסית, ועל כל פנים, מה לפוליטיקה ולאהבה.

עסקות אלה יגבילו את שליטתה של בוטו בממשלה המרכזית. הבוחרים, ללא כל עזרה מצד מתכנני התכניות, שללו ממנה את השליטה במחוזות. מפלגתה, "מפלגת העם הפאקיסטנית", תשלוט רק באחד מארבעת בתי־המחוקקים המחוזיים. מחוז פנג'אב, שם חיים 54 אחוז מן הפאקיסטנים, ינוהל על־ידי יריבה של בוטו, נאוואז שריף, שהיה שר ראשי של המחוז בימי זיא. מחוז הגבול הצפון־מערבי ובאלוצ'יסטן ינוהלו על־ידי קואליציות. רק בסינד, מחוז הולדתה של בוטו, תפקד מפלגתה על הזירה.

המחוזות הם בעייתה הראשונה. בפנג'אב מפעפע רגש של איבה לסינד. הפנג'אבים מורגלים לנהל לפחות את הצבא ואת הביורוקרטיה, גם כשהם משלימים עם כך שראשות הממשלה תהיה בידי סינד. פנג'אב ניצבת עכשיו מול ראש ממשלה סינדי, נשיא ממחוז הגבול, ורמטכ"ל "מהאג'יר", פאקיסטאני מן הזן שנמלט מהודו לפני 40 שנה.

הממשלות המחוזיות מופקדות על החוק והסדר, והן חולשות על פטרונות מקומית רבה. אבל הכסף בא מן המרכז, ובוטו תשתמש בשליטתה בצנור הכסף כדי לנסות להשפיע על המדיניות במחוזות. יתכן שהיא גם תנסה (כפי שאינדירה גאנדי נהגה לעשות בהודו) להדיח ממשלות אחרות שבראשות האופוזיציה על־ידי פיתוי חברי בתי־המחוקקים הרוצים בחסותה של הממשלה המרכזית. אבל בכל אחת מן הדרכים הללו היא מסתכנת בהצתת זעם אחרי.

אף שבוטו נשאה־ונתנה עד כה עם המפלגות הקטנות בפארלמנט, עדיין אין לה רוב. זה קורה לא מפני שהיא אשה. יתכן שבין מנהיגי האופוזיציה תהיה אשה: עבידה חוסיין, חברת האופוזיציה הקולנית והחריפה ביותר בפארלמנט המאולף של זיא. בוטו תצליח אולי לחזר אחרי עוד נציגים עצמאיים ברגע שתיכנס לתפקיד, אבל הם ירצו משרות ודברים נאים אחרים בתמורה על תמיכתם. זה עולה כסף.

זוהי הפוליטיקה שהפוליטיקאים הפאקיסטנים מכירים, אבל לא בעד זה הצביעו רבים מתומכיה של בוטו. הם הצביעו בעדה משום שהם זוכרים את אביה כמצליף העשירים. הם לא ישמחו לראות את בתו עוסקת בסחר־סוסים עם בעלי אחוזות.

מפלגתה ניהלה מסע בחירות על־פי מצע, הקורא להוצאות סוציאליות נרחבות. היא הבטיחה, בין השאר, חצי מיליון בתים חדשים בשנה, חינוך לכל ותכנית ממשלתית להשקעות בתעשיה. הכסף לא יימצא. זיא השאיר אחריו פאקיסטן שקועה בחובות הן לבנקאים זרים והן לבעלי־חוב מבית. בוטו תצטרך לבחור בין אינפלאציה גבוהה לבין תכנית של קרן המטבע הבין־לאומית. אם תבחר בקרן המטבע, אזי שלוש שנים של הידוק־חגורה כבר נראות באופק.

איש בממשלתה אינו מבין דבר בכלכלה, ובשורותיה רק למעטים יש נסיון ממשלתי. רוב חבריה הוותיקים של אביה עזבוה. היא יכולה לייבא יועצים מקרב הפאקיסטנים החכמים הרבים בקרן המטבע הבין־לאומית ובבנק העולמי, אף שללא מושב בפארלמנט איש מהם אינו יכול להיות שר. ייתכן שתיאלץ להמשיך להחזיק בשניים מן הטכנוקרטים של זיא, שר החוץ, יאקוב חאן, ושר האוצר, מחבוב אול־האק.

ובוטו עצמה? "היא התבגרה", אומרים פאקיסטנים בתקווה; אבל היא נודעת גם בשחצנותה, הגדולה כמעט כשל אביה. את זאת קשה ליישב עם הטאקט והריסון שיידרשו לה כדי להחזיק מעמד כראש ממשלה. ישנם עוד די אנשים חזקים שתרמו לנפילת אביה וכמו לה כשהיתה מחוץ לשלטון. אביה עצמו היה נוקם־ונוטר אכזר. אף שבוטו פוסלת נקמה על הוצאתו להורג, פאקיסטנים רבים חוששים כי בעומק ליבה היא בתו של אביה.

הדברים שהפילו אותו מאיימים גם עליה. הצבא, המולות, אנשי העסקים – כולם צופים בה בחשדנות. אם תלך בדרכי אביה, יוכלו לסלק גם אותה.

איצטדיון ימק"א / יורם לוי

יאללה בית"ר יאללה

ימק"א הוא לכל היותר מגרש כדורגל שכונתי, ששוכן במקרה בלב ירושלים ומשמש שלא באשמתו בית למשחקי קבוצת הפועל ירושלים

בשבת האחרונה החלטתי לראות את הדרבי הירושלמי בין בית"ר להפועל. הלכתי למשחק לא בגלל להיטותי למשחק הכדורגל אלא משום שרציתי לחזות את החוויה של דרבי בימק"א, משום שרציתי להבין מה רוצים מהאיצטדיון העתיק הזה ואם הרעש סביב האיצטדיון שהעיריה רוצה לבנות במלחה מוצדק.

איצטדיון אמרתי? בתום שלוש שעות בימק"א ברור לי שטעות לכנות את ימק"א במונח יווני מכובד זה. ימק"א הוא לכל היותר מגרש כדורגל שכונתי, ששוכן במקרה בלב ירושלים ומשמש שלא באשמתו בית למשחקי קבוצת הפועל ירושלים בליגה הלאומית. המגרש שוכן בלב שכונת מגורים שקטה. לצופים אין בכלל מקומות חניה. הכניסות צרות ואיני רוצה לחשוב מה יקרה אם יהיה חס וחלילה צורך לפנות את המגרש בפתאומיות.

עתוני הספורט דיווחו על 10,000 צופים. לפחות שליש מהם עמדו כל המשחק. מקצתם משום שלא היה להם מקום והשאר משום שמי שנותרו ללא מקום עמדו והסתירו את המגרש. במשך 90 דקות תמרנתי על שטח של 60 סמ"ר שהוקצה בממוצע לכל צופה ביציע שלי. מי שרצה לקנות שתיה או גרעינים, נאלץ להתחנן למי שישב לפניו להעביר את הכסף. מזל שהיתה הפסקה והיה אפשר לשבת ולהרגע.

ממול ראיתי עשרות צופים על עצים, עמודים, גגות ומרפסות. פשוט מבהיל, עד שיקרה אסון. יודעי דבר אמרו לי שכר הדשא הוא בעצם פלומת עשב אשר לאחר גשם רציני אחד מאבד את צורתו לחלוטין. המרחק בין קו המגרש ובין ספסלי הקבוצות הוא 2.5 מטר. לא פלא שכאשר ניסה הבית"רי אלי יאני להציל כדור שלא ייצא מהמגרש, הוא רץ בתנופה ונתקל בשוטרי משמר הגבול שעמדו בצד ופינו את רימוני העשן הצבעוניים שהושלכו מהיציעים.

הקהל אינו מקבל תמורה לכספו. גם אם המשחק הוא טוב כמו זה שראינו בדרבי, אין זה מכפר על המתקן העלוב שהוא מתנהל בו. לקהל הירושלמי מגיע יותר וחובתו גם לדרוש יותר. החשש מחילול השבת, ממנו כה חוששים החרדים, אינו רלוונטי. איצטדיון ראוי לשמו צריכים גם בימי חול. קודם צריך לבנות ואחר כך לריב מתי לשחק בו.

טדי קולק בעל המעוף יזם וכמעט הצליח להעניק לירושלים איצטדיון חדש ומכובד בן 12,000 מקומות בשכונת מלחה. הדשא כבר מוכן. לאחר פסיקת בג"צ נדע אם ייבנו סביבו גם יציעים.

מגרש הכדורגל במלחה. הדשא כבר מוכן. לאחר פסיקת בג"צ נדע אם ייבנו סביבו גם יציעים (צילום יצחק הררי)

ניתוח התנהגות פוליטית / אולק נצר

ניתוח פוסט־בחירות

האדם איננו בלתי־ניתן להשפעה, אבל כאשר נדרש שינוי־עמדה רצינית, אין שום ערך לנימוקים ראציונאליים

במהלך מערכת הבחירות האחרונות הצעתי ניתוח־מצב, דרכים וכלים, למפלגות שתמכו בוויתור כלשהו על שטח תמורת שלום. כעת אני כותב כמי שכל הצעותיו לא נתקבלו וכל תחזיותיו התממשו. לא היה לי כל מידע־פנימי, אבל יומיים לפני הבחירות אמרתי, לכל מי שהיה מוכן לשמוע, שלא תוכל לקום ממשלה בראשות המערך בלי הליכוד, ושגוש מתנגדי־הסיפוח הציוניים יהיה קטן משהיה בבחירות הקודמות.

עמדתי לא נבעה אלא מבטחוני בגישה המקצועית־מדעית, הגישה היחידה שבעזרתה אפשר לפתור בעיות ולרפא חוליים בכל תחומי החיים בחברה המודרנית. רק בתחום הפוליטיקה אין לגישה המדעית דריסת־רגל. כאן הגישה השלטת היא עדיין הגישה המאגית, הפאטאליסטית: גישתם של הידעונים המסורתיים המנצלים את האמונות הטפלות ושל אנשים "חזקים", בעלי חזקה על המצב הקיים. גם בעתיד לא ישתנו נתוני היסוד במלחמה על נפש־העם, אלא־אם־כן כפיה חיצונית או אסון, שאת מחירם הנורא נשלם כולנו, ישברו בכוח את מדיניות־הסיפוח ונפש־העם תעבור ריפוי־בשוק.

מנהלי מערכת הבחירות נשענו על הנחות כוזבות בקשר לנפש הבוחר הישראלי. חשבו כי ההכרעה בבחירות אלה נתפסה על־ידי הבוחרים כהכרעה פוליטית רגילה, וכתוצאה מהנחה זו הבליטו ענייני כלכלה, חברה, תרבות, ואפילו גיל, מין, מוצא ואיזור מגורים של המועמדים. טענתי היתה, כי בחירות אלו נתפסו בעומק־נפשו של הבוחר כמאבק על עצם הזהות הלאומית ועצם קיומו או חידלונו של משטר ושל אתוס לאומי. הבוחר הישראלי הרגיש שההכרעה לוותר־או־לא־לוותר על שטח היא קרב קובע במלחמה בין שתי מדינות שמושגיהן ומהותן שונים ומנוגדים. המאבק נתפס בערכים של להיות מדינה דמוקראטית, על פי האתוס המוסרי של המדינות החופשיות בעידן המודרני – או לא להיות; להיות מדינה יהודית, על פי האתוס של זכותו של עם ישראל על ארץ־ישראל – או לא להיות. האירועים הצדיקו, מבחינתם, את ההנחה הזאת. בשמעון פרס הטיחו את אש"ף, לא את "כור" או את "סולל־בונה".

הנחה מוטעית נוספת היתה, שאת מהות ההכרעה על המשך מדיניות־הסיפוח אפשר להעלים ושניתן לטשטש את עמדות הצדדים. הבוחר הישראלי ידע בדיוק על מה נערך הקרב ומי נמצא בצד החיתוני. צריך היה להיות מנותק מרופק־הזיום הפוליטיים שלנו בעשור האחרון כדי לא להבין זאת מראש. כל הנסיונות לטשטש עמדות, לטעון למשל, שהליכוד חותר למדינה דו־לאומית, היו מופרכים מראש. איך לא הבינו שבישראל כל ילד יודע, שהימין "שונא ערבים" והרעיון של מדינה דו־לאומית שבה יש לערבים זכויות שוות לא יעלה על דעתו.

הבוחר נתפס כאילו דעתו אינה ניתנת לשינוי, אבל הדרך לשנותה בכל־זאת היא על־ידי ויכוח והעלאת נימוקים בקשר למציאות הפוליטית. ההיפך הוא הנכון: האדם איננו בלתי־ניתן להשפעה, אבל כאשר נדרש שינוי־עמדה רצינית, אין שום ערך לנימוקים ראציונאליים. יש להתמודד עם הגורמים הבלתי־ראציונאליים, המשורשים באישיות דרך קבע. בעניין סיפוח או לא־סיפוח, אנשים כלל אינם מושפעים מגורמים פוליטיים.

המפתח להבנת נפש הבוחר היא הנטיה לפאנאטיות, הצורך הכפייתי להאמין שאנחנו הצדיקים והמתנגדים תמיד והם הרשעים והאשמים תמיד. פאנאטיות זו מבינה, פסיכולוגית, רק כוח ואמצעי כוח. לרעיון הוויתור אין כל אחיזה בעולמה. דוברי הימין מבינים, אינסטינקטיבית, את נפש הבוחר הפאנאטי כמו שהם מכירים את עצמם, ומנצלים בהצלחה את הרוח הזאת, כשהם מפיחים בה תמיד עוד ועוד עליונות־עצמית ופאראנויה. דוברי הוויתור והפשרה לא תפסו כלל איזו משימה היא זאת. "למכור" רעיון המנוגד כליל לרוח הזאת. ולכן הניחו הנחה כוזבת נוספת, שאפשר במקרה זה להשפיע בשיטות הרגילות, שיטותיהם של מומחי הפרסומת המסחרית. בשיטות כאלה אפשר רק לכוון או לחזק נטיות קיימות. אין שום סיכוי לשנות נטיות מושרשות ועמוקות כמו הנטיות הפאנאטיות, ואין שום סיכוי "למכור" את הצורך לוותר על שטח מבלי לשנות נטיה כזאת. בגלל זה כל מה שעשתה מערכת־התעמולה הפומבית של המפלגות נגד הסיפוח היה בזבוז זמן וכסף.

הנחה נוספת שיהיה צורך לשנותה, אם רוצים לשנות־כיוון, היא שאין מה לעשות, מלבד לחכות לכפייה הנסיבתית מבחוץ או לקאטאסטרופה. הנפש הפאנאטית מבינה רק כוח, אבל כוח זה אינו חייב להיות תוקפני או אלים. הוא יכול להיות כוח־שכנוע המבוסס על התייחסות לצרכים ולדחפים האנושיים של האדם שכבול – לא לפוליטיקה, אלא לאותם מחסורים של קנאה וחוסר־אנושיות המרכיבים את החשיבה הפאנאטית. זה יכול להיות כוח־עמידה, כוח־מוסרי וכוח־שכל, אם אין ברירה – אבל זה חייב להיות מאבק על נפש־העם. הדרכים והשיטות המעשיות שהצעתי לקראת מערכת הבחירות לא נדחו בנימוקים שהן לא מעשיות או חסרות־סיכוי, אלא בגלל הסירוב העקרוני, המבוסס כאמור על הנחות כוזבות, לראות את מערכת הבחירות במלחמה על נפש־העם ועל עצם־קיומה של ישראל הדמוקראטית, הנבלעת בקרביה של מדינת־הסיפוח.

להציל את „הקרן להצלת חיים"

מאת דינה רייס

לפני שנתיים הקימה שלי חושן את הקרן להצלת חיים, שהטיסה מאז 120 חולים הזקוקים לניתוחי השתלה דחופים לחו"ל. הוקמו גם שלושה סניפים של העמותה באנגליה, בבלגיה ובארה"ב והם מסייעים לחולה ולמשפחתו בעת השהות בנכר ובשלבי ההתאוששות הראשונים לאחר הניתוח. ובכל זאת, על אף ההישג, היא חיה עתה במצוקה כבדה מאוד. המשאבים מדולדלים ורשימת המחכים לניתוחים מונה יותר מעשרים שמות, שישה מהם ילדים. היא אינה יכולה עוד לעמוד בעומס הנפשי ולהחליט גורלות: מי יסע ומי יוכה ומי ירוחם על הסף.

השבוע, בחשבון נפש היא אומרת שהיא מותשת, שהגיעה עד משבר. הציבור עייף מתרומות, המיתון בשפל ועד מתי ימשיכו חולים להשפיל עצמם כדי לזכות בתרומות הציבור?

בשנתיים האחרונות היא חיה במירוץ נגד השעון. באותו היום שבו פונה אליה חולה, שרק ניתוח בחו"ל יציל את חייו, באותו יום מתחיל המירוץ אחר הכסף. הזיהוי אחרי מנהלי בנקים, הטלפונים, תצהירות האפנה, ההופעה בתכניות רדיו. החולה חש עצמו מושפל וחסר אונים. הסכומים הנחוצים לנסיעה ולניתוח נעים, בדרך כלל, סביב מאה אלף דולר ויותר. „מצפים ממני שאתן להם חיים וזהו מעמסה כבדה מדי", אומרת חושן. היא לא חשבה שהמשרד הקטן יהפוך פתאום לתקווה גדולה ובידיה יהיו נתונים גורלות אדם, לשבט או לחסד. הכל קיבל ממדים גדולים מדי. הלחץ של החולים כבד, הכסף במשורה והמצוקה קשה. „האם לומר לפונים אלי אין לי יותר מקום ברשימה? האם אוכל לומר להם: יש לי שישה ילדים לפניך? האם לשלוח קודם את יונת חולת הלוקמיה בת ה־18 או את הפעוט בן השנה וחצי לטיפול בסרטן עיניו? או את הילדה בת השמונה הזקוקה לניתוח השתלת כבד?"

איסוף הכספים להטסת החולה הוא רק שלב א' של הפרויקט. בישראל דואגים למתנדבים בחו"ל, שיקבלו את החולה ואת בני משפחתו כבר בשדה התעופה וילוו אותם בתקופה הקשה עד לניתוח ולאחריו. „לא פעם אנחנו מקבלים טלפון מבית החולים, מדוע הגיע החולה כל כך מאוחר. וזה מתסכל מאוד ומרפה ידיים", אומרת חושן.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, שעוקבת אחרי פעילות העמותה ביקרה במשרדי הקרן ואמרה: „כאשר בתי החולים המשרתים אלפי חולים מצויים במשבר חמור ושובתים, במי לטפל קודם?"

לפני כמה חודשים הציעה שלי חושן, בסיוע ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) הצעה לממשלה לגבות מכל אזרח במדינה 2 ש"ח לחודש למטרה זו. קרן כזו תסייע לכל אזרח לעבור ניתוח השתלה ללא חסרי תרחשות ומהר ככל האפשר.

עד כה לא נעשה דבר בעניין זה. אם לא תהיה התקדמות בנושא זה והמעמסה תועבר אל כתפי הממשלה, לא תוכל הקרן להצלת חיים לעמוד בנטל ותחדל להתקיים כבר בחודשים הקרובים.

ילדים תוצרת חוץ, בלי מכס

„ילדים הם המוצר היחיד בישראל, שניתן לייבא ללא רשיון וללא פיקוח. כשרוצים לייבא צלחות חרסינה מאיטליה, מערימים השלטונות תילי תילים של בירוקרטיה. אבל בנוגע לילדים – הכל הפקר". דברים שהושמעו ביום עיון בנושא „אימוץ בישראל 1988"

מאת הדס מגן

ביום חמישי שעבר התקיים באוניברסיטת ת"א יום עיון בנושא „אימוץ בישראל 1988", מטעם האגודה הישראלית לגרילה והתפתחות. ניתנה סקירה כללית על האימוץ בישראל נכון לשנה זו, דובר על המשפחה המאמצת ועל הילד בתהליך האימוץ. בסיום, נערך דיון בנושא בוער בשטח, בעיקר לאור ההתרחשויות שקרו בחודשים האחרונים בנושא ברונה־קרוליין, שעורר סערה רבתי בקרב הציבור בכלל ובין מאמצי תינוקות ברזילאים בפרט. את הכנס הנחה פרופ' דן שניט, ראש ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ת"א.

אלה בלאס, פקידת סעד ארצית לחוק אימוץ ילדים ממשרד העבודה והרווחה, האירה את המימד הפרובלמטי של אימוץ ילדים עם צרכים מיוחדים ושל אימוץ ילדים גדולים. לדבריה, לעומת אימוץ ילדים רגילים, שבו תופסת ההמתנה חלק נכבד מהתהליך, אין צורך להמתין בתור כדי לאמץ ילדים עם צרכים מיוחדים, אך בחירת המשפחה המאמצת חשובה במיוחד ונעשית תוך התאמה מקסימאלית בין הצרכים המיוחדים לילד לבין הנתונים של המשפחה.

משפחות המביעות הסכמתן לאמץ ילדים גדולים, תעבורנה פגישות הכנה ותשתתפנה בקבוצות עבודה, קונסולטציה חוויתיות, במהלכן יידונו השאלות הבאות: מי הם הילדים, מהיכן הם באים, למה הם באים בגיל מבוגר, מי הם ההורים הביולוגיים, כיצד חיים עם הזכרונות של הילד, מה יקרה כשיגיע הילד לגיל 18, מה לגבי ילד שאביו אינו יהודי, ועוד כהנה וכהנה. בלאס ציינה שאין להשאיר ילד לבדו עם סיפורי העבר שלו, אלא יש לשאוף לכך שישתף בהם את הסובבים הקרובים לו. היא הדגישה את נסיונם ללמד את הילדים לגדול עם עברם. קבלת ילד מבלי שהוריו המאמצים שותפים לזכרונותיו יש לה השלכות כבדות משקל על עתידו. בלאס הדגישה גם, שאין להתייחס להתפתחות של ילד כזה בהשוואה להתפתחותו של ילד נורמטיבי. ילד שמגיע למשפחה בגיל מבוגר, כמו נופל לעולם אחר. „תארו לכם שהיו מפילים אתכם בסין. זה בערך אותו הדבר. ילדים גדולים מגיעים לבית שלא גדלו בו, הם לא יודעים את החוקים, מה מותר ומה אסור, מי זאת הדודה שרה ושהיא אחת הדמויות הבולטות בשלב הנוכחי".

בלאס הביעה רצונה שהסביבה הבאה במגע עם הילד, ובכללה מוריו בביה"ס, תסייע לילד כזה להתמודד עם הלחצים הקשים המופעלים עליו. את דבריה סיימה בביטוי השאיפה, שמוסדות המטפלים באימוץ יביאו לידיעת ההורים המאמצים את העובדה שלא חייבים לאמץ דווקא תינוק, אלא שקיימת אפשרות נוספת – אימוץ ילדים גדולים.

המושב האחרון שדן בנושא אימוץ בין־לאומי, בא להתמודד עם סוגיה חדשה יחסית מבחינת דיון ציבורי, שהובאה אל השלחן שלנו דרך התהודה לה זכתה בעקבות מקרה הילדה הברזילאית ברונה־קרוליין.

הדיון נגע בארבעה היבטים: החוקי, המדיני, האישי והפסיכולוגי.

אמר פרופ' שניט: „זו סוגיה שחובקת עולם בכל המשמעויות שלה. ההחלטה בחוק הישראלי אינה ברורה ואינה מוגדרת". שניט הציג את תמונת המצב שנקבעה ע"י עצרת האומות המאוחדות בהחלטה משנת 1987. בסעיף 18 נאמר, שבאחריותה של כל ממשלה לדאוג לקיום הסדר חוקתי, מדיניתי וארגוני מבחינת השירות המלווה את האימוץ, המחייב קשר בין מדינות. בסעיף 19 נאסר שיתופן של המדינות בכל פעולה שיש בה משום אלמנט של חטיפה או ביצוע הסדר אימוץ שאינו מעוגן בחוק. בסעיף 20 הודגש הצורך לפעול רק במסגרת הרשויות החוקיות המוכרות במדינה המדוברת. כל הסדר פרטיזני לא עולה בקנה אחד עם החלטת האומות המאוחדות. הסעיפים הבאים מפרטים שלושה קריטריונים להתאמת האימוץ הבין־לאומי לרוחה של ההחלטה: שחרור הילד כדין במדינה שממנה נמסר, עפ"י החוק המקומי; הגירת הילד במדינה הקולטת היא הגירה חוקית תוך שמירה על זכותו לרכוש לאום וכל הזכויות האזרחיות: יש אישור, תוקף חוקי, הסדר מגובש שמסדיר את היחסים בין המדינות בכל הקשור לאימוץ.

נילי מימון, סגן היועץ המשפטי בנושא הרווחה במשרד העבודה והרווחה, הצביעה על הצטרפותה של ישראל בשנים האחרונות למדינות הקולטות ילדים מחו"ל. החוקים בנושא האימוץ שונים ממדינה למדינה, לדבריה. מצבו של האימוץ הבין־לאומי בישראל, הוא לאמיתו מצב של מילוי הדרישות, אך לא למעשה. בישראל אין חוק המסדיר אימוץ בין־ארצי ומתעוררות בעיות רבות בעניין זה.

ד"ר יצחק קימן, מנהל המועצה לשלום הילד, הביע את חרדתו מהמגמה המסתמנת היום, לפיה „גורמים שלקחו על עצמם ללא הסמכה לייצג את מסורת ישראל ודת ישראל, יוצאים למלחמת חורמה בנושא האימוץ. אסור שנושא הילדים ישמש סעיף כלשהו בהסכמים קואליציוניים אחרים, כפי שזה קורה היום". לדבריו, קיימת הנחה פושטת ומכוונת בכל נושא האימוץ הבין־לאומי, הנחה שטחיחית המקיפה אלפי ילדים. ישראל ידועה כיבואנית הגדולה ביותר של ילדים מברזיל, בעוד שמדינות אחרות הוציאו את ברזיל במפורש ממעגל קשרי האימוץ בגלל הידיעה על המתרחש שם. „ילדים הוא המוצר היחיד בישראל שניתן לייבא ללא רשיון וללא פיקוח. כשרוצים לייבא צלחות חרסינה מאיטליה, מערימים השלטונות תילי תילים של בירוקרטיה. אבל בנוגע לילדים – הכל הפקר. לא דורשים אישור על בריאותם, על הליכים חוקיים". לטענתו, סיבות פוליטיות, דתיות ושיקולים לא רלוונטים אחרים מונעים טיפול הולם בנושא. כל המוסדות הנוגעים בדבר עוצמים עיניים במכוון.

אלי טורבן, הורה מאמץ לתינוק ברזילאי, אמר, שהמצב החוקי הקיים בישראל, מביא לכך שאזרחים עושים כל מיני דברים באופן עצמאי ללא עזרת המוסדות פה בארץ, מה שגורר חששות וחרדות קשים. „אני חושב שצריך להגיע להסדר חוקי וברור, מאחר שמספר המשפחות המאמצות ילדים מברזיל מגיע לכמה אלפים וזאת על מנת שלא יווצרו בעיות נוספות", אמר.

ד"ר אריאלה פרידמן, פסיכולוגית שעובדת עם קבוצות הורים מאמצים, ציינה את ההתרגשות העצומה, אפילו תחושת אופוריה, המלווה הורים שהביאו ילד מברזיל. אל תחושת הגאווה הנובעת מביצוע המשימה ללא עזרה מוסדית כלשהי מצטרפת תחושת חרדה חזקה, מפאת חוסר גיבוי ממלכתי העשוי להעניק תמיכה וביטחון. היא סיימה את דבריה בהבעת תקווה, שיוסדרו בישראל תנאים מתאימים שיאפשרו אימוץ בין־לאומי חוקי, כי מספר הילדים המיועדים לאימוץ בישראל הוא קטן בהרבה ממספרם של השואפים לאמץ ילד, הנכנסים מדי שנה למעגל ההמתנה.

אתי גונן, מעוז לחיים ולאינטגרציה

מאת יצחק מרידור

פרס רוטשילד לחינוך לזכר מקס רואו ז"ל (מנכ"ל הקרן לשעבר) הוענק השנה לאתי גונן, מנהלת בית הספר „בוסתן" שבקיבוץ מעוז חיים. הפרס מוענק מדי שנה למורה, למנהל או למפקח, שתרם תרומה מצטיינת ומקורית בתחום החינוך בארץ. מטרת הפרס היא להעלות את מעמדם של המחנכים בעיני הציבור בארץ ולעודד יוזמות מקוריות ופעולות מיוחדות לשיפור איכות החינוך. על הענקת הפרס לאתי גונן החליטה „ועדת בוחרים" שבראשה עמד המנכ"ל לשעבר של משרד החינוך, אליעזר שמואלי. לפני הוועדה הובאו 33 המלצות שהוגשו על ידי מנהלי המחוזות של משרד החינוך, מנהלי מחלקות חינוך ברשויות המקומיות, מפקחים כוללים, ראשי יחידות במשרד החינוך, נציגים של בתי ספר לחינוך שליד האוניברסיטאות ואחרים מן השורה שמצאו לנכון להמליץ על מחנך המוכר להם וראוי, לדעתם, לקבלת הפרס.

„אתי גונן", כותבים (בין היתר) חברי הוועדה בנימוקים שצירפו להמלצה לבחירתה, „פעלה רבות ובהצלחה יוצאת מן הכלל לקידום האינטגרציה החברתית והלימודית של ילדי קיבוץ מעוז חיים עם ילדי המושבים בית יוסף וירדנה בעמק בית שאן... כמנהלת בית הספר היסודי במעוז חיים היא הצליחה לפתח, יחד עם מורי בית הספר ומכון וייצמן, שיטות חדשניות ללימוד המדעים בקרב תלמידים בחינוך היסודי... היא טיפחה למידה רב־גילית בכיתות מורכבות, בדרך מקורית ויחודית... אישיותה החינוכית ופעילותה כמחנכת וכמנהלת שימשו דוגמא לבתי הספר באיזור כולו..."

•••

אתי גונן נולדה בקרית טבעון ורכשה את השכלתה בסמינר „אורנים" ובאוניברסיטת חיפה. היא מורה ומחנכת בבית הספר היסודי שבמעוז חיים החל משנת 1975, ומשנת 1983 היא מנהלת את בית הספר „בוסתן" שבקיבוץ. גונן הקימה את „המרכז הלימודי", הכולל כמאה ועשרים פינות למידה מגוונות לעבודה אינדיווידואלית בנושאים שמעבר לתכנית הלימודים האחידה וכן עבודה בקבוצות המונחות על ידי צוות מורי המרכז ועובדות ביחד על נושאים מיוחדים בתחומי המדע, הטבע, ההיסטוריה, האזרחות ואחרים. כמנהלת בית הספר יזמה את קליטת ילדי המושבים ירדנה ובית יוסף בבית הספר הקיבוצי ועודדה את ההורים בתהליך השילוב ההדדי ביניהם. כך נוצר נסיון של בית ספר יסודי אינטגרטיבי קיבוצי־מושבי.

•••

את סיפור קליטתם של ילדי ירדנה ובית יוסף בבית הספר של מעוז חיים גוללנו ב„דבר" לפני קרוב לשנתיים. אז היה הניסוי בשלביו הראשונים וסימני השאלה היו רבים. עד כמה שזה יישמע פרדוקסלי, היה הרקע לתחילתו של הניסוי החינוכי המיוחד המצב הכלכלי הקשה הפוקד את ההתיישבות העובדת, על כל זרמיה. „בשל המצב הכלכלי", סיפרה אז אתי גונן ל„דבר", „החלו לשקול במועצה האזורית וביישובי העמק את האפשרות למזג בתי ספר קטנים, וזאת כדי לאחד תקציבים, כדי לשפר את התיפקוד וכדי לתת לילדים את המקסימום האפשרי... אז החלטנו שאם זה כורח המציאות, עדיף שהמיזוג, השילוב הזה, ייעשה אצלנו בבית, במעוז..."

בית הספר „בוסתן" של מעוז חיים, שהפך לבית ספר יסודי אינטגרטיבי, שבו לומדים יחד ילדי קיבוץ וילדי מושב, בני ותיקים ובני יוצאי כורדיסטן, קלט אז 93 מילדי בית הספר היסודי ירדנה–בית־יוסף שנסגר. המעשה לא גרר, לא בתחילתו וגם לא אחר כך, כותרות בכלי התקשורת, אבל אנשי החינוך שעקבו אחרי הניסוי ידעו היטב, שגם אם אין כאן „מהפכה", יש, לפחות, תפנית חדה ברשתי החשיבה החינוכית בתנועה הקיבוצית.

זכייתה של אתי גונן בפרס רוטשילד לחינוך מהווה, לכן, מעין „הכרה רשמית" בהישגיה החינוכיים וגם ציון לשבח על ראשוניותה בניסוי חינוכי יחודי.

מרק המנגו של בועז

בועז הוא אחד משני הבנים של חברים שלי, אורה וזאב. עכשיו הוא כבר ילד גדול, בשנות העשרים המאוחרות, אבל מאז היותו ילד צעיר מאוד אהב לאכול טוב והרבה, ואהבה זאת נתנה עם השנים את אותותיה. אורה, אמו, בחורה מבריקה וחריפת־שכל, ממציאה משחקים וצעצועים שאפשר לקנותם בכל רחבי תבל. אבל מה לעשות, לבשל היא לא כל כך אוהבת והבידוק לכך נוהגת לומר בהזדמנויות שונות ש„אוכל זה לא הכל וחבל לבזבז את הזמן היקר במטבח".

אך גדל מעט בחורנו בועז, והנה החל מגלה כשרונות בישוליים וגם תריצות יוצאת, הדוגן בישום כשרונות אלה במטבח המשפחתי. ליום הולדת אחד „עגול" של אבו, למשל, מילא כתור מתנה את המקפיא הביתי בעשרות תבשילים שהספיקו לחודש שלם, מבלי שהוטל על הסועדים לאכול יותר מפעמיים אותו התבשיל.

ואז החלו הנסיעות לחו"ל, עם הורים ובלעדיהם, ועמן ההליכה למסעדות מעניינות שמרחיבות דעתו של אדם וגם את היקפו.

לא אלאה אתכם בהיסטוריה, שהרי על מרק המנגו שהגיש בועז לעשרים האורחים שהוזמנו לחנוכת דירתו החדשה באחד מימי החנוכה באתי לספר לכם.

אז אחרי סיבוב משקאות קטן החלו בועז וחברתו עליזה לעבור עם מגשים עמוסי קערות מרק מהבילות שעל פניהן צפים פיסטוקים ירוקים גרוסים, קוביות מנגו כתומות ועלי שמיר טריים. והטעם – טעם גן עדן. יש לי יומרות מסויימות במה שנוגע לזיהוי מרכיבים בתבשיל, אבל אודה ולא אבוש – הפעם לא הצלחתי. זיהיתי רק שזה מצוין ומקורי. „מה זה?" שאלתי. „מרק מנגו", כך בועז.

אחר כך הופיע מגש מלא לביבות לא שמנות, מטוגנות בדיוק עד לצבע הנכון וכדי שלא יהיה להן משעמם, ארבעה סלטים, גם כן כאלה שלא אכלתי בשום מקום, מלבד הסופגניה שכבר אכלתי בחיי, אבל לא כזאת טובה.

בסוף היו שתי עוגות מופת של אמא של עליזה ואז ראיתי שגם את הוונגת ידע למנות.

בטלפון, ימים אחדים אחר כך, בירורתי אם אמנם המציא את המתכון והוא הודיע חגיגית שאכן כן. אז אני לא יכולה שלא להעביר לכם אותו מהר, לפני שנעלמים המנגואים. אולי לא לסתם ארוחות צהריים משפחתיות, כי זה קצת יקר, אבל כדי להרהים את האורחים – בהחלט כן.

מרק מנגו

(לעשרה סועדים)

החומרים

3 מנגו גדולים
1 שמנת מתוקה
6–7 כוסות מים
מלח, פלפל, אגוז מוסקט וציפורן לפי הטעם
1 כוס יין יבש

לקישוט:

קוביות מחצי מנגו, עלי שמיר, פיסטוקים קלויים חתוכים גס (שיראו את הצבע הירוק).

אופן ההכנה:

1. מרסקים עד דק בבלנדר או במעבד מזון את המנגו והשמנת.
2. מרתיחים לסיר ומוסיפים את שאר החומרים (מלבד חומרי הקישוט).
3. מבשלים כחמש דקות אחרי שהמרק הגיע לנקודת הרתיחה, מתקנים את הטעם ומגישים בקערות יפות עם כמה קוביות מנגו, מעט פיסטוקים חתוכים וכמה עלי שמיר.

בתיאבון.

קו חדש ל„בנטון"

„סיסלי" של בנטון

מאת ורדה צימרמן

„בנטון" מביאה קו חדש שלה לישראל. „סיסלי". במקום הלבוש הספורטיבי, המסוגנן, שהיינו רגילים לראות עד כה, משהו אלגנטי יותר, מאריגים דמויי צמר וקטיפה מבהיקה, בשלושה צבעים בלבד: שחור, אדום ולבן – אך בקשת רחבה של פריטים: חולצות, חצאיות, מכנסיים ושמלות. ובשורה טובה נוספת: „בנטון" משתדלת להוריד מחירים ועל כן דגמי „סיסלי" ימכרו בארץ במחירים שבין 99 ש"ח לחולצה ו־169 ש"ח לשמלת קטיפה.

הפרט החשוב

פחות במבוכתי, אך יותר שימושי הם הסריגים. החידושים בין־עונתיים ב„מאג" כוללים צווארונים מיוחדים, פטנטים בשכבות ואמרות שרוול מיוחדות. הפרטים הם שעושים את הבגד...

„גאנג" של מאג

עבודה עצמית

ועוד על סריגים, הפעם עבודה עצמית. חברת „נאקו" הוציאה לשוק ערכת סריגה המכילה את כל המרכיבים הדרושים לסריגה (ומדובר, כמובן, בדוגמאות ובגדלים שונים) בסל אחד, בהוראות התיפרכל וההיפרשוק. ו„צ'ופר" לפריצת הדרך: זוג מסרגות וחוברת ההוראות של „נאקו" ללא תשלום בתוך האריזה.

אידי לונג ממליץ ולהיפך

חטיף אקטואלי

קבוצת „עלית" התחילה לשווק סידרת מוצרי אירוח חדשה, שהיא קוראת לה „זהב ודבש".

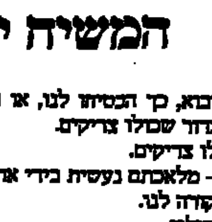

אני מבין – זהב זה לזכר הזהב שאין לנו פה. דבש זה לזכר ה„חלב ודבש".
אבל למה המוצר הראשון בסידרה הוא בוטנים בדבש ומלח?
כדי שלא נשכח באיזה זמן אנו חיים?
או אולי לזכר דויד מלח ישראלי?
איך שלא יהיה, המתוק־מלוח הזה עולה 2.70 ש"ח ל־200 גרם.
הוא מיוצר במפעל „מני בוטי", שמבטיח לנו עוד מתוקים־מלוחים כאלה בקרוב מאוד.

המשיח יכול כבר להגיע

למה?
מפני שהמשיח יבוא, כך הבטיחו לנו, או בדור שכלו חטאים או בדור שכלו צדיקים.
ואנחנו דור שכלו צדיקים.
מפני שצדיקים – מלאכתם נעשית בידי אחרים.
וזה בדיוק מה שקורה לנו.
הכול עושים בשבילנו.
למשל?
„הקדרה המהירה" של „אסם".
לא צריך להקפיא
לא צריך לקרר
לא צריך להכין
לא צריך לבשל
צריך רק לקנות ((וזה עוף עם תירס ב־8.80 ש"ח, וזה עוף ברוטב מרווח – 8.80 ש"ח, מוסקה ברוטב עגבניות – 8.30 ש"ח, עוף ברוטב קארי – 9.50 ש"ח), לחמם (10–15 דקות בתנור או בסיר מים או בטוסטר־אובן או במיקרוגל), להגיש (לשולחן) ולאכול (בתיאבון).
נו, אז זה לא ימות המשיח?

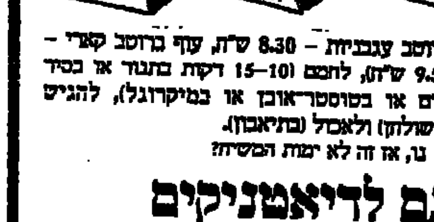

אבל המשיח דואג גם לדיאטניקים

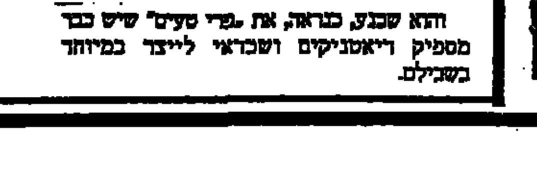

אז „פרי טעים" השתכנע והוא מציע לנו אריזות דיאטטיות מוכנות בקופסה.
לא צריך להכין
לא צריך לבשל
וכן הלאה וכן הלאה עוד „לא צריך"ים.
צריך רק לקנות.
גיובץ' דיאטטי – 2.95 ש"ח ל־565 גרם
כרוב ממולא דיאטטי – 4.40 ל־" "
פלפל ממולא דיאטטי – 4.40 ל־" ".
לחמם, להגיש, לאכול והעיקר – להיות בריא.

והוא שכנע, כנראה, את „פרי טעים" שיש כבר מספיק דיאטניקים ושכדאי לייצר במיוחד בשבילם.

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-438300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04-525566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול חירום לכאבי שיניים בהדסה עין כרם בחדר המיון – 02-446220

ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111.

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקטינים 02-690685

האגודה להגנת הצרכן בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146 טל' 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

אַלַמְקס יעילה פי 3 משחת השיניים במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
הבימה – דיזנגוף 17 – 288465
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 232383

ירושלים
הרצל – יפו 36 – 225059

חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה
מרכז השרון – אהרון קציר 7 – 911078

בני ברק – רמת־גן
רמת־גן – ביאליק 30 רמת־גן – 721514

בת־ים – חולון
בני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – 884854
אזרון – הפיין 52 חולון – 889153

כללית – בני משה – 452381
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
גלעד – וייצמן 34 כפר־סבא

אַלַמְקס

בינה חמה ללבי

הקרן למען בטחון ישראל

כולם בלב אחד מבצע התרומה ארצי של קרן לב"י

בימים אלה נשלחה אליך מעטפה כחול־לבנה של לב"י ובאמצעותה תוכל לתרום לחינוך, לרפואה ולאמצעי לחימה בצה"ל.

גם אם לא קיבלת המעטפה, היית שותף למבצע, כביטוי נאות להזדהותך עם צה"ל.

זכור: כל תרומה תורמת.

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י

קרן לב"י: ת"ד 7, הקריה, תל־אביב 64734

נהג!

עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.

תן טרמפ לחייל!

בלימוז' לא ישכחו את ההצגה הגדולה של „הצהובים" 67:87

שרות „דבר"

קבוצת מכבי ת"א קצרה אמש הישג מדהים בצרפת. המכבים הביסו את האלופה הצרפתית הוותיקה, לימוז', בתוצאה המרשימה 67:87 (35:38).

הכל שהטלוויזיה לא שידרה את המשחק, שכן מכבי היתה אמש במיטבה. שחקניה גילו שאפתנות רבה, נלחמו כאריות בהגנה, שיחקו באחריות רבה וקלעו ללא דופי. למעשה, כל מה שחניכיו של צבי שרף ניסו לעשות פשוט הלך להם. אין ספק, כי צבי שרף ראוי לחופן מחמאות על שיעורי הבית שהכין לקראת המשחק. שרף חזה בימים האחרונים שוב ושוב קלטת ממשחקה של לימוז' מול יוגופלאסטיקה והתברר כי הוא הכיר היטב את היריב הצרפתי.

אוהדיה הקנאים של לימוז' נראו בסיום המשחק מוכי הלם. הם התקשו להאמין שאכן אליליהם הובסו בצורה כה משפילה במבצרם. בלימוז' יזכרו עוד זמן ממושך את ההצגה המכבית. אולם, צריך להודות כי האלופה הצרפתית סבלה מבעיות קליעה גרוע של כוכביה ומאיבוד עשתונות ברוב דקות המחצית הראשונה. בכל מקרה, הדבר לא צריך לגרוע מגודל ההישג המכבי

גביע האלופות – מכבי ת"א

וספק רב אם קבוצה נוספת מבית הגמר תצליח השנה לזכות בנצחון דומה בצרפת.

כמה אחראים היו לתצוגה המכבית הנפלאה. קוין מגאי היה בעל הבית מתחת לסלים. גם לקן באודלו היו דקות מעולות, בעיקר במחצית השניה. מרסר ביצע כמה מהלכים מהנים וליפין ניווט ללא דופי את משחק הקבוצה.

רק במחצית הראשונה חזו הצופים במשחק שקול, אולם לרוב היתרון היה בידי המכבים. במחצית השניה נעלמו שחקני לימוז' והמכבים עשו במגרש ככל העולה על רוחם.

הנצחון המכבי מחק את התחושה הקשה בעקבות ההפסד הצורב מול ברצלונה וכעת הכל נפתח מחדש. יש לקוות שבשבוע הבא מול אריס סאלוניקי ההצגה תמשך.

שפטו הייטב איבאנוב מבולגריה וצ'מיקוב מברה"מ לעיני 7000 צופים בלימוז'.

נקודות למכבי ת"א: מגאי 27, באודלו 19, סימס וליפין 9 כ"א, ג'מצ'י ומרסר 8 כ"א, כץ 2.

נקודות ללימוז': קולינס 18 וברוקס 18 כ"א, אוסטרובסקי 12, דאקורי 9, באביו 5, וסטרייפס 4, דאגסי 3.

וראנקוביץ' ושאריץ לא הותירו סיכוי

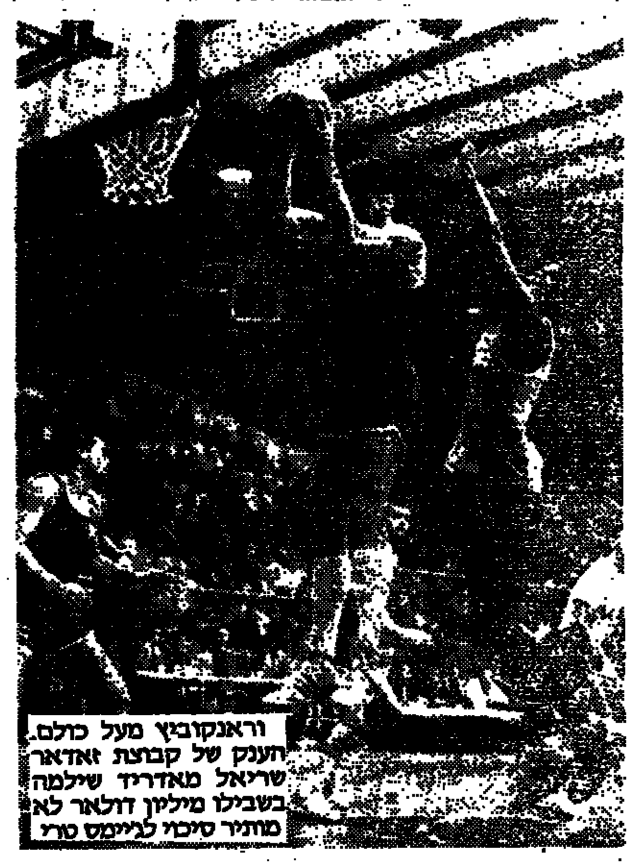

וראנקוביץ' מעל כולם. הענק של קבוצת זאדאר שריאל מאדריד שילמה בשבילו מיליון דולאר לא מותיר סיכוי לג'יימס טורי

מאת מנחם בלום

לאחר שבוע שהחל באופטימיות ברצועה אמש קבוצת הפועל ת"א לזאדאר היוגוסלאבית – 93:84 (41:45) במסגרת משחקי המחזור השני של בית רבע הגמר של גביע קוראץ'.

אין ספק, על־פי מה שנראה אתמול במשחק, זאדאר קבוצה טובה יותר. אומנם בכדורסל הכל אפשרי,

גביע קוראץ' – הפועל ת"א

אך אמש היו היוגוסלאבים גבוהים וחזקים מדי בשביל התל־אביבים.

במחצית הראשונה הצליחה הפועל לחפות על הבדלי הגובה בעזרת משחק לחימה בהגנה ואחוז קליעה גבוה ומהירות בהתקפה. במחצית זו היה ליתמן סאונס משכמו ומעלה כשקלע 16 נקודות, מתוכן ארבע שלשות ואומנם המחצית הסתיימה ביתרון של הפועל – 41:45.

במחצית השניה התעייפה הקבוצה של יעקב ארלר ולא מצאה מענה לתשעה „בגנות" של וראנקוביץ' המעולה ולקליעותיו של שאריץ, שקלע 30 נקודות בסך הכל. שש דקות לפני תום המשחק נאלצה הפועל להפרד מדניס ויליאמס שעבר עבירה חמישית, כשהיתרון היוגוסלאבי עמד על תשע נקודות והיה ברור שהמשחק סגור. סאונס ופרישמן ניסו להציל משהו בסלים מרחוק, אך ללא הועיל.

בסיום המשחק אמר המאמן היוגוסלאבי: לא ראיתי את הפועל ת"א בפעולה, אבל הכנתי את שחקני לשמור על ויליאמס וסאונס שהם הקלעים הטובים בהפועל וקבוצתי באה למשחק מוכנה פיזית ומנטאלית". ואכן, דבריו אומרים למעשה הכל.

כדאי יהיה לשים לב לשחקן צעיר העונה לשם קומאנץ, שסגנון משחקו מזכיר את דראזן פטרוביץ' הגדול ואין ספק כי עוד נשמע עליו רבות.

שפטו הולנדה וגראסמייר לעיני 1800 צופים באולם אוסישקין.

נקודות לזאדאר: שאריץ 30, פופוביץ' 22, קומאנץ 22, שרלייה 13, וראנקוביץ' 6.

נקודות להפועל ת"א: סאונס 33, פרישמן 13, לאסוף 13, ויליאמס 13, מרי 8, אמסלם 4.

ג'ירסי בחור כארז

מעמד נדיר עבור הספורט הישראלי: אלוף עולם כחול־לבן על דוכן המנצחים ולצדו יריבים מבולגריה (משמאל, על דוכן 2) ומברה"מ. ארז ג'ירסי בן ה־19, על פסגת העולם, מחבק באושר את שני יריביו לאחר שנטל מהם במונטריאול את הכתר העולמי בהיאבקות בסגנון סמבו

הלהיט „אדון ליאון" מרמת־גן: 11 נצחונות ו־9 נקודות הפרש

סיכום הסיבוב הראשון בליגה הארצית בכדורגל

מאת שמואל טל

בר"ג לא נחים על זרי הדפנה. בשבת האחרונה השלימו נציגי עיר־הגנים, את כיבוש הסיבוב הראשון בנצחון נוסף – ה־11 במספר, וכבר הם עורכים את הכנותיהם לקראת מפגש החוץ בחדרה בפתיחת הסיבוב השני.

הפועל ר"ג היא ללא ספק ה„להיט" של הסיבוב הראשון בליגת המשנה. עם מאזן מרשים של 87.1 אחוז (34 מתוך 39 נקודות אפשריות) שהם 11 נצחונות, תיקו והפסד בודד כבשו הרמת־גנים את הליגה בסערה ולא הותירו אפילו פירור ליריביהם.

נכון שעד לסיומה של העונה נותר עוד סיבוב מלא שמשמעותו 13 מחזורים, אבל פער תשע הנקודות שפתחו חניכיו של ליאון קונסטנטינובסקי, על פני מכבי יבנה השניה בדירוג מעניק להם יתרון עצום לקראת השלבים הסופיים והמכריעים.

קונסטנטינובסקי, המאמן שהתמחה בהעלאת קבוצות, יצר בר"ג תלכיד של ותיקים וצעירים, צירף שני שחקני רכש מעולים בדמותם של יוסי שמריה ויעקב „שוקו" נומדר והקבוצה צברה גובה ממחזור אחד למישנהו. גם כשהמכונה לא פעלה בצורה המשומנת ביותר מצאו תמיד הרמת־גנים את הנוסחה לנצחון. ההפסד הבודד ברמלה (נגד בית"ר המקומית) לא פגם בהתלהבות ולהיפך, הוא הוריד את המתח אצל השחקנים ואיפשר להם לשחק בראש שקט.

„הקבוצה היחידה, לפחות תיאורטית, המסוגלת לסכן את עליונותם של הרמת־גנים ולעצור את דהירתם היא מכבי יבנה. יבנה עם צוות מנוסה הכולל שחקנים רבים בעלי עבר לאומי, עם מגרש ביתי סופג נקודות ועם הגנת ברזל שספגה את מספר השערים הנמוך ביותר עד כה (7) ספגה סטירת לחי מצלצלת בעקבות הפחתת שתי נקודות על הפרת תקנון. אולם לקראת סיום הסיבוב הספיקה להתאושש מכך ולפי כל התחזיות צפוי לה סיבוב שני הרבה יותר מוצלח מהראשון.

הפתעת הסיבוב היא ללא ספק קבוצת הפועל חדרה. עם הרכב צעיר וחסר יומרות, הצליחו החדרתים לבסס את עצמם בחלק העליון של הטבלה ולקראת הסיום אף ניצלו את מעידת ירושלים כדי להתברג למקום השלישי. לחדרה אין ככל הנראה בשלב זה כוונות לאומיות. המשך דרכה יקבע לא מעט לאחר שתארח בשבת הקרובה את המוליכה.

וכמו הרוח הבפתיחה, סדרת המאכזבות. ובאלה לא חסרו. ראש וראשונה הפועל חיפה. אשתקד כשלה הקבוצה בנסיון ההעפלה ללאומית רק על קו הסיום. השנה נדמה היה כי החיפאים יצליחו להגשים את חלומם. אולם המציאות טפחה על פניהם. סדרה של טעויות ניהול, מחסור בתקציבים ועזיבתם של מספר שחקני מפתח מצאה את חיפה מתדרדרת אל החלק התחתון של הטבלה. עד למחזור ה־11 לא הצליחו החיפאים לנצח ולו פעם אחת. רק בשלושת הסיבובים האחרונים חזרה הקבוצה לעצמה ובזכות שלושה נצחונות רצופים נחלצה מאזור הסכנה אם כי עדיין לא כליל.

גם מכבי פ"ת והפועל לוד שנשרו אשתקד מהלאומית גרמו הרבה אכזבות לאוהדיהם. פ"ת דמתה לרץ למרחקים ארוכים הבא לפני ידית המזניק על הבכורה ולפתע מקבל התכווצות שרירים ההולך ומאבד מהירות. הלודאים הצהירו ערב פתיחת העונה הצהרות שונות אולם במציאות לא הצליחו שחקניה לפרוץ את הסכרות ולקראת הסיבוב השני היא אף איבדה שניים מכוכביה דוד שריביט ובני סמרג'ה שחזרו לשחק בלאומית.

שלוש הקבוצות המסוקבות מתחת ל„קו האדום" (טמרה, בתיים ויהוד) נמצאות שם בצדק. לקבוצה המנצחת רק פעמיים בסיבוב שלם אין זכות לדרוש יותר. מבין השלוש נראית יהוד כזו המסוגלת עדיין להתאושש בצורה הטובה ביותר. שתי האחרות ובעיקר, בתיים שכבר החליפה מאמנים (דרייפוס במקום נימני) בצרות שקשה יהיה להן להיחלץ מהן.

יתר הקבוצות מי פחות ומי יותר הפגינו יכולת מעורבת. בצד משחקים טובים ונצחונות מפתיעים גם על קבוצות צמרת, היו גם משחקים גרועים והפסדים מרגיזים. בעיקר נכשלו קבוצות כמו יפו ושעריים שערכו סידור מערכות בהרכביהן והחליפו ותיקים בצעירים. כאשר צעירים אלה יתבשלו יהפכו קבוצות אלה לגורם משמעותי.

הליגה עשתה רק את מחצית הדרך ואתם יודעים למי מראים רק חצי עבודה. הסיבוב השני הוא החשוב והמשמעותי יותר ובו נחתכים דברים. נותר רק לצפות ולעקוב כיצד יתפתחו הדברים.

48 שעות לפני שבת

בית"ר נגד מכבי: הפעם זה הדרבי הגדול של ת"א

דו־קרב בין „מלכי השערים" טבק ובראמו

מאת ניסן פרידמן

כשמזכירים את ה„דרבי" הגדול מתכוונים בדרך כלל ל„דרבי" התל־אביבי. כשמדברים על ה„דרבי" של ת"א מתכוונים לקרב בין הפועל למכבי. שאר המפגשים בין קבוצות העיר לבין עצמן נחשבים למשחקי „דרבי קטן". השנה חלו כמה שינויים. ה„דרבי" הגדול באמת שוחק בירושלים. ימק"א הוצפה ברבבות רעבי כדורגל, ובאוירה חגיגית נפלאה ניצחו הבית"רים את הפועל 1:2. גם בת"א קרה משהו. בית"ר ת"א בפיסגת הליגה הלאומית, בעלת התואר „אלופת החורף". מכבי ת"א בתנופה מרשימה. 4 נצחונות רצופים והפרש שערים מדהים 14–2.

המפגש בין בית"ר למכבי ת"א יפתח את הסיבוב השני. במחזור הפתיחה של העונה נסתיים המשחק הזה בתיקו 0:0 מאכזב. הפעם צפוי מאבק עיקש ומרתק הרבה יותר. הבית"רים אחרי נצחון גדול על הפועל טבריה (0:4), כשלהרכב ישוב המאסטרו הותיק, ניסים כהן. חזרתו של הבלם הבינלאומי גבה הקומה, ירון פרסלני, עלולה לסייע להתקפה הקטלנית של מכבי, אך השוער הטוב ביותר בסיבוב הראשון, אריה הביב ומערך ההגנה האיתן של בית"ר יעשו הכל כדי למנוע מכבי טבק (9 שערים) ואלי דריקס להמשיך להפציץ. אולי גם הכל לא יספיק. טבק חובב השלושערים הדריקס, הסנטר האמיתי של הכדורגל הישראלי, מסוגלים להנחיל הפסד לטבלה ולהכניס את קבוצתם חזק חזק לתמונת האליפות.

במרכז השורה של מכבי יעמוד מוטי איוניר ביש המזל, שחזר לשחק לפני כחודש תפצע שב ברצועות ברכו. תרומתו של איוניר להגנה של מכבי היתה גדולה. עתה, תהיה מוטלת המשימה על ארז אלקבץ וצמד הבלמים אבי כהן ומנשה שמעשנוב. הקישור של בית"ר נראה טוב מאד השנה. שני הכוכבים, ניסים וניסן, מריצים היטב את שני החלוצים המסוכנים שלהם ירון כהן ובעיקר „מלך השערים" אלי בראמו (9).

כוכב בית"ר: נסים כהן

טבק

ממרתון ניו־יורק לרחובות ירושלים

5 מטובי רצי מרתון ניו־יורק הגדול ר"5 מנצחות המרתון בראשות מרק נגנו (2:14.21) וג'ואן סמואלסון (2:32.40) זכו בכרטיסי טיסה להשתתפות במרתון ירושלים שייערך ב־21 בפברואר 89'. המרתון נערך תחת חסות ראש העיריה טדי קולק ואורגן בידי מרתון רחובות של ניו־יורק.

הפועל ת"א – כונסי הנכסים: פרק נוסף

מאת שמואל קליגר

פרק נוסף בדיון בשאלת עתיד קבוצת הכדורגל של הפועל ת"א יהיה היום בבית המשפט המחוזי בת"א. השופטת חנה אבנר־אנד תשב על המדוכה, שעולת המחודת שלה בבקשת כונסי הנכסים מאגף המס למכור את כרטיסי השחקן של משה סיני כדי לממן חלק מהחובות ואגודות לגם הכבסה.

בית המשפט המחוזי יצטרך להחליט אם אפשר להעביר שחקן כאילו היה נכס ככלי עבר לסוחר. בנוסף תצטרך השופטת להחליט בבקשת עו"ד נוספים, המבקשים להצטרף ככונסי נכסים. המדובר בעו"ד באפייר, המייצג עשרה נושים וביניהם מיקי ברקשורית, אריה אלטר, יוסי זאגה, עו"ד ליבנה מחיפה, המייצג את יהודה עמר, ועו"ד גייר, המייצג נושים אחרים.

אלי אפרתי, היו"ר החדש של הקבוצה, אמר, כי לדעתו המצב מסובך. הפועל ת"א הגישה לבית המשפט תוכנית הבראה. עיקרה של התכנית היא הצעה של אפרתי להקים את עמותת הכדורגל של הפועל ת"א ובקשה ליתן אורכה לגוף החדש ולאפשר לו לשלם את החובות לנושים.

אלי אפרתי הביע את בטחונו, כי יימצא הסדר. שכן, לדעתו, עמדת כל הצדדים המעורבים בבית המשפט היא להמשיך את פעילות הקבוצה, רק דרך זו תאפשר, לדעתו, לנושים לקבל בסופו של דבר את כספם.

השכונה נערכת ל„דרבי" הפרברים

מאת שמואל קליגר

בקבוצת בני־יהודה החלה הספירה לאחור לקראת „דרבי הפרברים", שיהיה בשבת בשכונת התקווה עם שמשון ת"א.

הדריכות בקבוצה רבה והציפייה היא, כי הקבוצה תצליח לזכות בנצחון ראשון עם תחילת משחקי הסיבוב השני ותיחלץ מהמצב הקשה בתחתית.

אתמול העביר את האימון גיורא שפיגל, שמתחיל לגבש בידיו את הסמכויות המקצועיות. עד כה הסתפק שפיגל בפעילות פאסיבית בנוסח מנג'ר ואתמול היה למאמן דומיננטי בשטח.

בני יהודה מקווים להציב בשבת את ההרכב החזק ביותר, שיכלול את אהוד בן־טובים בקישור, כדורגלן הרכש ליאור רוזנטל בעמדת הבלם ומשה איזנברג, חלוץ מרכזי.

קליעת המשך — יצחק שתיל

ציפיות ואכזבה

הכדורסל הישראלי זכה תוך השבוע להצלחה על אדמת צרפת. שלשום היו אלו שחקני הגליל העליון אשר ניצחו במסגרת גביע קוראץ' את שולה. נצחון הוא השב במשך ודכה במעפל האירופי. אמש, המשיכו שחקני מכבי ת"א במה שהחלו עמיתיהם מהגליל. נצחונה של מכבי על לימוז' החזיר אותה לתמונה, לאחר האכזבה הגדולה בשבוע שעבר, יוצרת שוב ציפיות לקראת המשחק הקרוב מול אריס סלוניקי. זה מה שמזכיר את הסיפור מאשתקד, לאחר ההפסד האומלל לקרדכם. אני מקוה שמכאן ואילך תמשיך מכבי בדרך סלולה. אבל לך תסמוך על קבוצה ישראלית.

כרגיל אצלנו, תמיד תחסר לנו ההנאה השלמה. אתמול היה זה תורה של הפועל ת"א לאכזב. מול קבוצה מצויינת כמו זאדאר היוגוסלאבית, עם 6 שחקנים המתנשאים מעבר ל־2 מטר, היו שחקני הפועל יריבים שקולים רק 25 דקות. מאותה דקה ואילך מה פירושה של קבוצה אשר מרבית בשפה אחת, ללא שחקני חיזוק זרים, אך עם שחקנים שערכם בשוק החפשי מגיע לאלפי דולר.

אילו היה לנו שחקן כחול־לבן כמו וראנקוביץ', המתנשא לגובה 2.18 מ', או צעיר בן 18 כמו קומאנץ, המזכיר את דרזן פטרוביץ'. אבל ב„אילו" לא מנים מינה. כרגיל אצלנו, בעיקר לאחר הפסד, יש טענות לשופטים. הטענות אמש היו צודקות, אבל השיפוט הוולש ביותר מזה זמן רב במסגרת האירופית, פגע בשני הצדדים. אמש נוכחה הפועל לדעת, כי מה שמספיק בליגה מול מכבי ר"ג לא בהכרח מספיק בזירה האירופית.

250 איש במשלחת הצרפתית למשחק הדייויס ביד־אליהו

מאת שמואל קליגר

פיליפ שטרייה נשיא איגוד הטניס העולמי ויו"ר איגוד הטניס בצרפת יבוא בראש משלחת צרפתית שתמנה 250 איש למשחק במסגרת גביע דייויס שיהיה בהיכל הספורט ביד אליהו בין ה־3 ל־5 בפברואר 1989 – מסרו אתמול ראשי איגוד הטניס במסיבת עיתונאים בת"א.

בין האורחים הרבים מצרפת יהיו גם 29 עיתונאים. נשיא המדינה חיים הרצוג הבטיח להגיע כדי לחזות לפחות באחד מימי התחרויות.

ארוע נדיר יהיה בהשתתפותה של השופטת דאגס תאבוב־אמחיצגת באמון נדיר את המין הנשי בשיפוט בטניס. היו"ר החדש קולי פרידשטיין הביע בטחונו כי המשחקים עם נבחרת צרפת יפתחו דף חדש עם מדינה זו במסגרת הטניס לאחר ניתוק של שנים רבות.

„זוהי הפיסגה. אני מקווה ומתפלל שנראה דבר דומה גם בטניס הנשים", אמר היו"ר פרידשטיין.

עיקר הדיבורים התייחסו לצד המקצועי. הקפטן החדש שלמה גליקשטיין אמר כי בשנה האחרונה עבר עלינו בעליות ובמורדות. למעשה לאחר הניצחון על צ'כיה לפני שנתיים לא רוינו נחת מנבחרתנו ואם ציפינו לניצחון גם על נבחרת הודו לאחר התבוסה 5:0 (שהיתה לאחר הניצחון הגדול על צ'כיה) ביטלו ההודים את התחרות ולא הגיעו.

מבחינה אישית העניקה התקופה האחרונה עדנה מחודשת לעמוס מנסדורף שקנה לו באחרונה תהילת עולם וזכה בסכומי כסף נכבדים. במשחק שיהיה ביד אליהו בגלל תנאי מזג האוויר השוררים בתקופה זו ישתתפו עמוס מנסדורף, גלעד בלום ושחר פרקיס. השחקן הרביעי עדיין לא נבחר ויהיה אחד משלושת אלה: רביב ויידנפלד, בועז מרנשטיין ועמית נאור.

הנבחרת תצא לחו"ל למסע הכנה למשחקים נגד הצרפתים. היא תיעזר ע"י המאמן הידוע סטיב קרולביץ' שיכין את הנבחרת יחד עם שלמה גליקשטיין. שטיח מיוחד יגיע לישראל כדי שיפרסו אותו על המשטח של יד אליהו ויאפשר קיום המשחק. משקל השטיח 1.5 טון והוא מורכב מ־5 גלילים. עלות הבאת המשטח כולל מומחה מיוחד מחו"ל – עשרים אלף דולר. הוא יותקן בהיכל הספורט במבצע מרשים שימשך כל הלילה כמה ימים לפני המשחקים.

תקציב המשחקים נגד הנבחרת הצרפתית יהיה בסך שלוש מאות אלף שקלים. יהיו 35 שוטרים, 18 אנשי בטחון ולמעלה מ־30 שופטים, דיילים ודיילות. התקווה היא כי יגיעו למעלה מחמשת אלפים צופים. הצפי הוא שההכנסות יהיו בסדר גודל של שש מאות עד שבע מאות אלף שקלים.

כרטיסים ימכרו במבצע הבילה. המחיר 150 שקלים לכל ימי המשחקים. גליקשטיין מסר כי גם בעתיד במשחקים מסויימים יהיו משחקים ביד אליהו. הפעם ייערכו המשחקים בהיכל הספורט לאחר הפסקה של 6 שנים.

פורסם הסגל הספרדי למשחק נגד האירים

רק שחקן חדש אחד זומן לסגל נבחרת ספרד שתקיים בשבוע הבא את משחקה נגד צפון אירלנד במסגרת מוקדמות הגביע העולמי.

מאמן הנבחרת, לואיס סוארז, זימן את מגן ברצלונה ריקארדו סרנה לסגל המונה 16 איש. הספרדים זכו עד כה בנצחון אחד במסגרת הבית שלהם – 0:2 על אירה. הם מקווים לנצל את הביתיות (המשחק יערך בסביליה) כדי לשפר את סיכוייהם להגיע לאיטליה.

המוזמנים הם: זוביזרטה, אבלאנדו, צ'נדו, גוריץ, סרנה, פלורס, הימנז, אנדרינואה, בגוריסטיאה, פרנגה, מרטין ואסקז, גונתאלס, מאלינס, בוטרגניו, רפאל ואסקו וכאנשו.

תובע איצטדיון מהמערך והליכוד

מחזיק תיק הפועל ירושלים וחבר לשכת „העבודה", חיים כבין, הפנה אתמול בקשה לצוות המו"מ עם הליכוד לעגן בהסכם הקואליציוני הקמת איצטדיון בירושלים.

בפנייתו אומר כבין, כי ראש עירית ירושלים, טדי קולק, פועל שנים רבות להקמת האיצטדיון, אך מאמציו נידונים שוב ושוב. עוד מציין כבין, כי ראש הממשלה, יצחק שמיר, כששימש כשר הפנים, עיכב בתחילתו את הקמת האיצטדיון ויש עתה חשש, כי העברת תיק הפנים לש"ס תמנע את ההקמה.

טוטנהאם החתימה שוער נורווגי

אריק תורסטוט, שוערה של נבחרת נורווגיה וקבוצת גוטבורג השוודית יהיה שוערה של קבוצת טוטנהאם האנגלית. איבור עבור ע"י נציג הקבוצה השוודית כי טרי ונאבלס מנהל ה„תרנגולים" השלים את החתמתו של השוער שיצטרף אליה בימים הקרובים.

הלוח הכללי

עסקים · אולמות · מכוניות · רוצים לקנות · מי מצא? · רהיטים · ריפוי והרזיה · הלוואות · פוליש וניקיון · שונות · הכרויות · ירושלים · אילת · ריפוי והרזיה · הכרויות

[illegible]

המועצה המקומית יהוד

מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 41 לצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים לעבודה) תשל"ז–1976, מכריזה בזה המועצה המקומית יהוד על משרה פנויה כדלקמן. טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה.

מכרז מספר: 16/88 (א)

תואר המשרה: מנהל החשבונות ראשי

מקום העבודה: משרדי המועצה

שיעור המשרה: מלאה

הדרגה: בהתאם לכישורים

תאור התפקידים: אחראי/ת לניהולם של ספרי השכונות וספרי עזר, קובץ בלות החובות, הכנת דו"חות כספיים, מאזנים וכו'.

דרישות המשרה: השכלה תיכונית מלאה, בעל/ת תעודה מקצועית בהנהלת חשבונות ברמה לפחות.

ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול מערכת השכונות, כושר ארגון וניהול צוות עובדים, כושר הבעה בכתב ובעל פה.

בקשות למכרז יש להגיש למזכיר המועצה עד ליום 27.12.88.

מרדכי ליניק
ראש המועצה המקומית יהוד

TEL-AVIV ESCORT

מהנדס ביצוע
בוסיור
ל־4 שעות עבודה
גמר בנין בגבעתיים
קורות חיים וממליצים
ת.ד. 2597 ת"א

לחברת ייעוץ
דרושה
כתבנית
מעבד תמלילים וורדמול 4.5
עם נסיון מוכח
03-5371166

מהלך חדש בהסתדרות

כוכבים ולילות

תיאטרון

צעירים ומוכשרים

תיאטרון באר־שבע מציג: „דני והים הכחול" מאת ג'ון פטריק שנלי. עברית: אלה אלמגור. בימוי: רוני ניניו. תפאורה ותלבושות: יוסי בן־ארי. מוסיקה: שמוליק נויפלד. תאורה: אריאל אריאב. משתתפים: אהובה בק ואלבי גבריאל.

אהובה בק ואלבי גבריאל הם שניים מהשחקנים הצעירים המוכשרים ביותר על בימת התיאטרון עכשיו. המחזה האמריקאי „דני והים הכחול" בביצועם הוא דואט מרשים של משחק רגיש ועשיר רבדים. הבימוי המאופק של רוני ניניו נכון למחזה הקאמרי הזה ולבמה הקטנה של התיאטרון.

המחזה עוסק במפגש מקרי בין שני צעירים בשולי החברה. שניהם פגועים ופגיעים, שניהם אלימים כלפי עצמם או זולתם ושניהם צמאים לחום ולאהבה. הקשר ביניהם - מהוסס, שביר - הוא הסיכוי היחיד שלהם. אלא שהמשרעת ההדדית משבשת גם אותו. אהובה בק ואלבי גבריאל מגישים משחק משכנע ומופנם מאוד. בתנועות קטנות, בהבעות פנים הם מצליחים לעצב דמויות כנות ומרגשות ולצקת בהן הרבה חום וכנות. בגללם, ורק בגללם, כדאי לצפות בהצגה.

מירי פז

חוזרים לפעילות

התיאטרון האידי חוזר לפעול. כזכור, הודיע התיאטרון הצעיר (בן השנה) על הפסקת פעילותו עקב אי־העברת כספי ההקצבה. עתה, עם קבלת הבטחה ממנכ"ל משרד החינוך, שמשון שושני, וראש עיריית תל־אביב, שלמה להט כי 50 אלף השקלים שהובטחו לתיאטרון בתחילת השנה, אכן יועברו אליהם, הודיע מנכ"ל התיאטרון, שמואל עצמון, על חידוש הפעילות. בחודשים הקרובים - ינואר ופברואר - יעלה התיאטרון שוב את ההצגה "קשה להיות יהודי" ובמארס ואפריל תתאר "המגילה". במקביל, יערך התיאטרון האידי להכנת הרפרטואר העתידי. הכוונה היא להתחיל בחזרות בתחילת ינואר על אחד משלושה מחזות: "אחרון השדים" לבשביס־זינגר, "שמו הולך לפניו" מאת אפרים קישון ו"א שיין מיידל" לברברה לבוב. בתנאי מתעודד התיאטרון לצאת את הארץ לסיבוב הופעות: התיאטרון הוזמן להופיע שוב בפסטיבל וויסבדן, ויצרף לכך גם הופעות בצרפת ובבלגיה.

ו.צ.

השתלמות בניו־יורק לסטודנטים לקולנוע

תוך כדי שביתתם של תלמידי מגמת הקולנוע ב"בית צבי" מחוות נעם סמל, קונסול התרבות בניו יורק, על חתימת הסכם בין "בית צבי" לבין בית־הספר הגבוה לאמנויות בניו יורק על־פיו יוכלו סטודנטים ישראלים לקולנוע להשתלם בניו יורק במשך סמסטר אחד, ללא תשלום. ייתכן שהמשתלמים בניו יורק יוכלו להשתתף גם בסיור לימודים שייערך בסין ביולי 1989. שלטונות סין אמורים להשיב לבקשת ההצטרפות בינואר. כמו כן סוכם כי בית הספר הניו יורקי יקרין סרטים קצרים של בוגרי "בית צבי" וגם מורים ומרצים יוכלו לעבור השתלמויות. הסיכום נעשה בין נעם סמל לבין מנהל בית הספר הניו יורקי, אנתוני רודס. בפגישה השתתפו גם עמוס פרושן יו"ר ההנהלה הציבורית של "בית צבי" וציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר־שבע ומרצה בבית צבי.

ו.צ.

מופע התנדבותי למען המרכז לטיפול בילדים חולי סרטן

מרית גלרון, צמד „הבטלנים", מוני משונוב, שלמה בר־אבא, אבי טולדנו, סי היימן, „התעתועון", אילנה אביטל, אדם, אילנית, דורון מזר, חיים משה ולהקת מפוחיות יופיעו בהתנדבות למען המרכז לטיפול בילדים חולי סרטן בבית החולים בילינסון בערב שאורגן בידי עמותה המורכבת מהורים וידידים של ילדים אלה.

כדי להשלים את בניית אגף אשפוז חלילה החליטה העמותה לערוך הופעה פומבית בהיכל התרבות ב־20 בחודש זה. האמנים תרמו את ההופעה, 25 מפעלים נוספים יתרמו באמצעות מודעות בתוכניה, שגם היא מעוצבת בהתנדבות והקהל יתרום ברכישת כרטיסים, מחיר שבין 35 ל־150 ש"ח.

ורדה צימרמן

קונצרט

מדבר ורוח וחיים

„דואו באר־שבע", צמד הפסנתרים *שרה פוקסון־הימן ובארט ברמן*, חוגג בימים אלה עשור לפעילותו הענפה והמוצלחת. הדואו מוכר ברפרטואר המגוון שלו. מיוחד אותו, בין השאר, היחס הרציני ליצירות בנות־זמננו. בזכותו, ובעיקר הודות ליוזמתה העקבית של הפסנתרנית פוקסון־הימן, הושמעו בארץ „בביצועי בכורה" יצירות רבות (לשני פסנתרים ולפסנתר בארבע ידיים) מאת מלחינים ישראלים חיים. גם בסיוריהם בארצות אחרות הם נוהגים להשמיע יצירות ישראליות. אחד מתקליטיהם מוקדש ליצירות מאת מלחינים חברי קיבוצים. הם ראויים בשל מאמציהם אלה לפרס הצטיינות או לפחות למחוות הוקרה רשמית. אגב, שני הפסנתרנים מתמידים להופיע גם כמבצעים יחידים ברשות עצמם.

„קונצרט העשור" באודיטוריום רבקה בראון ב־13.12.88 הורכב מתכנית אופיינית, פחות או יותר. יצירות מאת מוצארט (אדאג'יו ופוגה), שוברט (דיוורטימנטו הונגרי (ארבע ידיים), מיו („סקאראמוש") ויצירה של מאיר מינדל חבר קיבוץ נגבה „מדבר ורוח".

יצירתו של מינדל, עם מילים של יוסף אליעז מבאר־שבע, הושמעה בבכורה בפסטיבל „אל הנגב" ביולי השנה. בהאזנה ראשונה התרשמתי מהישג בולט: הדרמה ההתמודדות שבין קריאת הטכסט (מפי צבי סלטון), הפסנתרים ומבחר כלי הנקישה. נוצרה אווירה מוחשית של ישימון וסופות ולמרבה ההפתעה גם של חיים שוקקים בסתר. מעין סמל לעצמה החוויה שבמדבר, במרחבי הנגב, שטרם נוצלה וממתינה לבני אדם בלי תושיה. החזון שטרם התגשם במלואו. מינדל, כרדם, אינו מחפש יופי מוסיקלי חיצוני לפי „הכללים המקובלים". דומה שהחדשני, במקרה זה, הוא ההתגלמות של האמת. אצל מינדל בא הדבר לביטוי משכנע בשילובים המקוריים ובצירופים המפתיעים. הרוח המייבבת שנשמעה מכלי הנגינה בתמצאה רבת דמיון נתנה הרגשה אותנטית של מדבר. אבל לא כפעלול, אלא כביטוי לזעקה אנושית נסתרת. כובד המשקל ביצירה הוא על כלי הנקישה למיניהם ועל הקריין. חלקם של הפסנתרנים עם כל משמעותו היה כאילו משני וללא הברקות „ווירטואוזיות" כדי להבליטם בתוקף היותם „תהני השמחה". פמלה ג'ונס (מהתזמורת הסימפונית ירושלים) השתלטה על מערכת כלי הנקישה בסיוע הפסנתרנים שהצטרפו אליה, מדי פעם, לפי הוראות המלחין. בסיום „ברית שלום" מתוארת באר־שבע כעיר עתיקה־חדשה שנושבת בה רוח השלום „בבאר־שבע חתמו על חוזה השלום כחלוף מאה דור". ושוב האמירה המוסיקלית אישית מאד. ונטולת פשרות. אינה שואפת, גם בסיום השופע אמונה ותקווה, לרושם חיצוני לשמו.

דואו באר־שבע סיים את הערב בנגינה מלהיבה וספונטאנית של „סקאראמוש" מאת דאריוס מיו, קטע שהוא מעמודי התווך של הרפרטואר לשני פסנתרים.

ישראל דליות

חדש על המסך

מאוהב בצרות, דורית הקטנה, מי רצח אותי, אומלל אבל אתך. החל מסוף השבוע על מסכי הקולנוע.

★★★ *"מאוהב בצרות"*. סיפור אמיתי. משונה, אבל אמיתי, כנאמר בפתיחתו. נער בן 15, בשנת 1944, לא אוהב ללמוד, אוהב להתרועע עם נערים מבוגרים ממנו, נער תמים ששיחה על החיים עם אביו מסתכמת במשפט שאומר המבוגר כי החיים הם זוועה ואחר כך מתים...עם בנות גילו לא הולך לו, אבל המבוגרות יותר, הנשואות...זה כבר סיפור אחר. בתחילה היתה ג'ודי (*טליה בלום*), השכנה ממול. התאהבות, בריחה לשם נישואין, רדיפה של המשטרה, משפט ושילוחו של סאני וויסקארוור (*פטריק דמפסי*) על־ידי השופט אל מחוץ לגבולות העיר. העתונות, נאמר בתחילת הסרט, מחלקת את העמוד הראשון בין היטלר לסאני. הוא הופך לאלילן של הנשים והגברים מחקים את סגנון תספורתו. הוא נשבע להתרחק מנשים. אבל משנה מקום ולא משנה מזל. הסיפור חוזר על עצמו, עם בת 22 הנשואה לאיש מארינס (*בבילי דאנג'לו*). הם בורחים (או כפי שמציג זאת סאני: יצאנו לקנות המבורגר, ופשוט לא חזרנו), נתפסים. שוב משפט וסאני נשלח למוסד לעבריינים צעירים. קשה שם והוא בורח בשלישית. הסוף הוא טוב: הוא פוגש בנערה בת גילו, הם מתאהבים ומתחתנים. סאני וויסקארוור האמיתי חי עדיין. הוא בן 57 והודיע לעתונות אומרת כי אהבתו הגדולה נתונה עתה לבנו מייקל...

פטריק דמפסי וטליה בלום. "מאוהב בצרות".

★★★ *"דורית הקטנה"*. על־פי סיפור של דיקנס. בבימויה של *כריסטין אדזארד*. שני חלקים. שלוש שעות לערך כל אחד מהם. להתרווח במושבים ולהיסחף, בקצב בריטי איטי, אל המאה התשע־עשרה ואל ארתור קלנאם (*דרק ג'קובי*) ודוריט (*שרה פיקרינג*), אל החיים בבית הכלא של אז ושל החברה הגבוהה והצבועה. לראות את אב משפחת דוריט כנשיא הכבוד של בית הכלא (*אלק גינס*) ואת השינוי שחל בו ובבני משפחתו לאחר ש"נתגלתה" איזו ירושה גדולה, ומצד שני את קלנאם, העשיר, שבזכות ממונו מתאפשרת הגשת העזרה למשפחת דוריט, פושט רגל ועובר לאותו חדר בדיוק באותו בית כלא. נבגע למצבו ומקבל את הדין בייאוש שקט. ("הפי אנד"). דוריט הקטנה וקלנאם נישאים.

שלוש שנים ארכה עבודת ההכנה לסרט רחב היריעה הזה. הצילומים עצמם נמשכו תשעה חודשים. 242 שחקנים משתתפים בו. מלאכת שיחזור התקופה נעשתה בדקדקנות רבה בעבודת יד. אלפי תלבושות הוכנו למענו חלקן הוצגו לציבור בתערוכה מיוחדת. התקציב היה "צנוע" יחסית: חמישה מליון ליש"ט בלבד. המפיק, ריצ'רד גודווין מסביר זאת בעבודה חסכנית ויעילה "שום דבר לא נזרק או בוזבז".

להיכנס לבית הקולנוע ולא לצאת ממנו במשך שש שעות. או לערוך אתנחתא של ערב או שניים. שני החלקים מוקרנים ברומנית.

שרה פיקרינג. "דורית הקטנה".

★★★ *"מי רצח אותי"*. ואריציה מחודשת ומשופצת לסרט בשם זה שהופק בשנת 1950. בסרט החדש השתנו הגיבורים ועיסוקם, השתנה מקום ההתרחשות אבל הגרעין נשאר: הנרצח מספר למשטרה על רציחתו שלו. דקסטר קורנל הוא פרופסור באוניברסיטה, ציני, ושתיין (*דניס קוויד*). הוא זוכה במשרתו בעקבות רב־מכר שפירסם. ספר טוב אחד, ואחר כך ירידה. אשתו עזבה אותו. הסטודנטים מעריצים אותו. שניים במיוחד. האחד, נער שאומץ על־ידי אלמנה עשירה שבעלה נרצח בידי אביו של הסטודנט, מתאבד בקפיצה מגג האוניברסיטה. השנייה, מבקשת להתקרב אליו. זה קורה כאשר מגלה הפרופסור שהוא הורעל וכי נותרו לו עוד 48 שעות חיים. הוא מחליט לחקור מי ומדוע הרעילו אותו. הבמאים הם *רוקי מורטון ואנבל ג'נקל* שהתמחו באנימציה ממוחשבת (התמחות שבאה לידי ביטוי גם בצילומי הסרט). יחד עם קוויד ("השור", "תרגילים בהתבגרות") מופיעות בסרט *שרלוט רמפלינג* ו*סידני פולר*.

סידני פולר. "מי רצח אותי".

"אומלל אבל אתך".

★★★ *"אומלל אבל אתך"*. קומדיה סקסית של במאי אמריקאי הזר בסקוטלנד, קרי פריק. סקסטים משעשעים לנושא הנדוש ביותר בעולם: אהבה. היא נמצאת בכל רגע מן הסרט. בסטודיו לצילום "לחייך בבקשה" שם עובד אלן, הגיבור (*ג'ון גורדון סינקלייר*, "החברה של גרגורי") כצלם חתונות, תינוקות, חזות מהמד. הוא חי עם מרי (*אירנה ברוק*, בתו של הבמאי פיטר ברוק) וחושב על המלים המתאימות לפרידה. היא מקדימה אותו ועוזבת את הדירה המשותפת. הם מנסים לצאת ולבלות עם אחרים. תוך כדי כך עוקב הסרט אחרי סיפור ההכנות לטקס נישואיהם של זוג צעיר דרך עדשת המצלמה של אלן. באיזו צורה להתחתן, איזו חריטה לבחור על שרשרת הלב שקונה החתן לכלתו, ליל החברים והשכרות שלפני הטקס, החזרות והבומר המשיא. עוקבים אחרי נסיונותיו של בעל הסטודיו לצילום להחיות צמח גווע ואחרי התאהבויותיו התכופות של עוזר הצלם. וחוזרים לאלן ומרי. אלו לומר סוף־סוף לבטא את המלים: "אני אוהב אותך". ולדבריה של מרי כי הם בעצם היו אומללים יותר הרע עונה, כשם הסרט, "אני רוצה להיות אומלל יחד אתך".

ורדה צימרמן

טלויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן – רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 יהדות „קשת וענף" – תן לי את יבנה (כ).
08.40 בלי סודות סי־ע'.
09.00 אנגלית (ו').
09.15 פרפר נחמד, יום הולדת לשבי (כ).
10.30 גיאוגרפיה של א"י: פני הארץ מכפר תבור לכרמיאל (כ).
11.00 אנגלית (ח').
11.20 ערבית מדוברת – סוריק פי אלסטרא.
12.00 מדעי הטבע (על־יסודי), דיפוזיה ותנועת בראון.
12.25 אנגלית (ט').
13.00 תולדות ישראל, בין דם לדם.
13.30 מוסיקה מן העולם השלישי – טקס מקס (ב').
14.00 עד כאן – רצף דפי הטלטקסט.
14.05 שניים אוחזין – מי מפחד מארמית? – השפה הארמית, שלרבים מאיתנו היא „סינית", אינה כל־כך קשה בעצם. זאת מגלה רמי, צלם טלוויזיה, המיואש מהמתרחש באולפן, בזמן שיעור בתלמוד.
14.25 קשר משפחתי – ש.ח. מיום ב' 12.12.88 (כ).
15.00 שידור ישיר של חלוקת פרס רוטשילד על־שם מקס רואו.
16.00 אהר"ה.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 רב עכבר – סידרת אנימציה, שגיבורה עכבר בעל כוחות־על. יש לו גם זהות אחרת: הוא פועל פשוט בבית חרושת בעיר עכברייה. בעת צרה, הוא נחלץ לעזרת אחיו העכברים. פרק ראשון: „פיטר פייט הקרוד" (עברי־ערבי).
18.00 הרוחות משירת מוטלי (פרק שביעי): „צרה כפולה" (עברי־ערבי).
18.25 הגיע זמן לשון – הפעם: „סיכוי ליפיפיות".
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 מגזין לאמנות, הפעם יוקדש כולו לספריו וסיפוריו של נגיב מחפוז שהועברו לקולנוע, לרגל זכייתו בפרס נובל לספרות (תרגום עברי).
19.00 מבט – דיון שבועי בענייני היום.
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 מבט ספורט.
20.55 הגיע זמן לשון – בפינת הלשון השבועית הפעם: מקור הניב „מברכים על המוגמר".
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 בלוז לכחולי המדים – שם הפרק: „התרנגלת שבאה מדלגאודיר". פרילו נענה לעצמה של ג'ייס – השוכר את שירותיו של עורך כיוון שהחקירה שהוא מעיד בה מסכנת את הקריירה שלו. רנקו והיל עובדים כמלצרים במסעדה בה מתרחשים מעשי סחיטה מאנשי עסקים; פקידה חדשה בתחנה מושכת את תשומת ליבם של השוטרים (עברי־ערבי).
22.20 מזהה של מלכת הפורנו – סרט תעודה (עברי־ערבי).
23.30 החיים בלי ג'ורג' (פרק שישי): לארי מדוכא כי אשתו הביאה לידי מות כלבו. ג'ני, אמנדה ובן מנסים לעודד אותו (עברי־ערבי).
24.00 חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „מה נשדר הערב".
18.35 „עולם החי" – „כנפי פרא", על אורח חייהן של ציפורי הטרף באמריקה.
19.03 „דיש עם קליפ" – התוכנית כבקשתכם.
19.23 „שוברי קופות" – סקירת סרטי קולנוע המוצגים בימים אלה על האקרנים בארץ.
19.45 „בקרוב בערוץ 2" – סקירת התוכניות שישודרו.
20.00 „גירושין באמריקה" – „רגש חוקי". אחוז גבוה של זוגות גרושים הוא תופעה מוכרת בחברה המודרנית, התוכנית עוסקת בהשלכות של תופעה זו על כל אחד מבני הזוג ועל ילדיהם. השוויון בין בני הזוג בפני החוק אינו בא לידי ביטוי תמיד במציאות הקשה שלאחר הגירושין. אחת מתוצאות הלוואי של גירושין היא היווצרות משפחות חד הוריות, בראשות אם המשפחה. במשפחות אלה מתעוררות בעיות רבות. הפרידה משפיעה קשות על הילדים, לעתים התגובות מתגלות רק כעבור שנים – בבעיות של גיל ההתבגרות או בקשיים ביצירת יחסים אישיים תקינים בבגרות. עידן הגירושין יוצר חברה בלתי מוכרת לנו עד כה. האם ניתן למנוע את ההשלכות השליליות של הגירושין, או לפחות להקטין את השפעתן?
20.49 „מה נשדר מחר".
20.54 „רגע לפני..." על דיאטה ומזון.
21.00 „שירים ברצף".
21.30 „למות מצחוק" (פרק אחרון): „נערת החלומות". בילי הנשוא מתחבט בבעיות פילוסופיות. הוא מחפש אחר הטעות האמיתית של החיים. חברו, ארני הדפילד, משכנע אותו כי טעם החיים טמון במוסד הנישואין.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 האזור הלולייני (סידרה); 15.30 הבית המוצף (מצוייר); 16.00 שוכני הסלעים (תוכנית לילדים); 16.30 סרט „תיק פאראדיין" עם גרגורי פק; 18.30 ניר־הארט (סידרה קומית); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 סקרקרו וגברת קינג (בלש); 21.00 הדרך לגן עדן (דרמה); 22.00 „שערי העיר" (דרמה ערבית); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (בער' 1); 17.30 מספר ואות (צרפתית); 18.00 אתגרים; 18.15 אלף (באנגלית בער' 1); (סידרה דוקומנטרית) בצרפתית; 18.35 אלף (באנגלית רק בער' 1); 18.35 רחוב קרנר (צרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 הצמד של ביל קוסבי; 21.10 היפה והחיה (סידרה אמריקאית); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – מנדלסון: רוי, הפתיחה אופוס 95; מנדלסון: קונצ'רטו לכנור במי מינור אופוס 26 (ע"ג ת"ק); אלגר: וריאציות אניגמה (ע"ג ת"ק); פרקי תהילים מאת סבבאנטס, הונגר, שלונסקי (ע"ג ת"ק); בליני: קונצ'רטו לכנור במי במול מזור; מיו: השור על הגג (ע"ג ת"ק).
09.00 צלילים מאנגליה.
10.00 קונצרט בוקר – באך: סוויטה מס' 5; קרל פיליפ עמנואל באך 14.12.1788 (ע"ג ת"ק); קונצ'רטו לעוגב ותזמ' (ע"ג ת"ק); בריטן: וריאציות על נושא מאת פרנק ברידג' אופוס 10 (ע"ג ת"ק); יאנאצ'ק: אידיליה; סליירי: קונצ'רטו לפסנתר בדו (ע"ג ת"ק); הולסט: סימפוניה עם מקהלה אופוס 47 (ע"ג ת"ק).
12.57 פינת השיר – אבות ישורון שירי „בולקי'ן" „יונת בר", מגיש: בני הנדל.
13.00 קלאסיקל – מוסיקה לבלט.
14.06 מן הסרטיה – באך: קנטטה מס' 209, „איך נורא כאב הפרידה" (הוטר וארפר – האנסמבל הקאמרי האנגלית/ דניאל שליס); מוצרט: סרנדה מס' 4 ק. 203 (האנסמבל הקאמרי הישראלי/ קארלו זקי).
15.00 מפגשים.
16.00 אתנחתא – שידור חי מאולם ימק"א בירושלים, שרון בצלי, חליל/ מיכל טל, פסנתר; באך: סויטה מס' 1 בדו מינור; פולנק: סונטה; הונגר: המחול העז; פוס: אגדה; דמרסמאן: קונצ'רטו.
17.30 יום הולדת – המלחין זולטן קודאי (נולד ב־16.12.1882).
18.00 אנתולוגיה – מוסיקה קדם קלאסית כלית באיטליה.
19.00 רסיטל – עם הפסנתרנים שרה פוקסון וברט ברמן, במלאת 10 שנה לדואו באר־שבע – ת. הולדהיים: שקון לפסנתר ב־4 ידיים; שוברט: רונדו בלה מזור לפסנתר ב־4 ידיים אופוס 107; י. דורפמן: פנטסיה לשני פסנתרים (השמעת בכורה ב„קול־ישראל" – הקלטה מספטמבר 88); ראבל: „אמא אווזה" לפסנתר ב־4 ידיים.
20.05 פריזמה מימים עברו.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – ימי המוסיקה בוולס 1987, אנסמבל מודרן, ארנסט בור. נגנס: 5 פסקליות ל־25 כלים ואלקטרוניקה; בטהובן: קונצ'רטו ברה מזור לכנור ותז'. (גירסה מקורית), (ת. צוסטכאייר).
22.00 מוסיקה לחתונה (ה) „כך הולכים".
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות, הפסנתרן אנון פרטי (תכנית שניה), ליסט: שלושה קטעים לסונטות של פטררקה; אטיוד קונצרטי מס' 3; מחול הגמדים; בטהובן: סונטה בפה־דיאז מזור, אופוס 78; סונטה בדו מינור, אופוס 111.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – „עידן ההתבכוח – מערב ומזרח" – הפעם: „יהודה של המהפכה האמריקנית" – (חלק ראשון) ד"ר אייל נווה.
17.05 ארץ לא נודעת.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

16.05 שעה קלה עם – אדם.
18.06 זרקור.
19.35 שירים עבריים.
20.05 שורשים – ענייני פולקלור ועדות.
22.05 באו ועדו.
23.05 משחקי לילה.

רשת ג'

18.06 קול־בוז – שבועון פופ.
20.05 צליל מכוון.
21.05 מופע רוק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 מגאזין לענייני צבא ובטחון.
20.05 בעיקר מוסיקה – „צורת הסונטה – דרמה בצלילים" „הדרמה־דינמיקה והשלמה בסונטה הקלאסית". מרצה: סמדר כרמי גינרמן.
21.30 אוניברסיטה משודרת – סוגיות בפרשנות המקרא בימה"ב – פרשנותו הטיפולוגית של הרמב"ן. מרצה: פרופ' עמוס פונקנשטיין (ש.ח).

צה"ל 2

19.05 ימימים מוסיקה.
20.05 צ – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגאו הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 שעון מוסיקלי.
07.07 מה נשמע.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטים על התוכניות.

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 והאר עינינו.
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף בגמרא יומי.
07.30 ישן בעינייך.
08.05 חופה.
09.00 טלרדיו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
17.05 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 השכם בבוקר.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 סער לשלום.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת הפרודעה הקטנה.
12.05 אא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 בת צחוק.
15.05 שירים ושערים.
16.05 תוצרת הארץ.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעות.
17.55 קראוני ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 שירים עבריים.
21.00 מבט לחדשות.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.05 בחזרה לאושר.
07.05 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה, כבר תשעה?
10.06 דברים טובים.
11.05 מלאכי חזקיה – על הקו.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.06 לי ולך.
15.06 חדש, חדיש ומחודש.
16.05 פופ 89.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב, ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שירים עבריים.
10.55 מי מפחד מדמוקרטיה.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה יומי.
14.05 פסק זמן מוסיקלי.
15.05 שירים לתג.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב, ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

דבר של היום
הוא דבר חדש

קולנוע

תל־אביב

אסתר: גשר הברזל 2 9.50, 7.30, 5.00
גורדון: צא ראה 9.35, 7.00, 4.30
בית ליסין: בולשוט בעל הביצים העצקיות 23.15
בן־יהודה: וילו הנסיכה 9.30, 7.00, 4.30, 11
גורדון: הנגינה של באבט 9.30, 7.15, 5.00
גת: מותו ידוע מראש 9.50, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
דיזנגוף 2: המורדים 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
דיזנגוף 3: פקין בלוז 9.50, 5.00, 3.00, 1.00
כפר קטן שלי 7.30, 3.00, 11.00
דקל: ביג 9.35, 7.10, 5.00
[illegible]: פרסידיו 9.30, 7.30, סקס 12.00
הוד: מאחרי השירים 9.30, 7.15, 5.00
הקולנוע הישראלי
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): 24.00 הילד ונוד
לקיחה 4.15, 7.00, 9.30
חן 1: בת לוחות 9.55, 7.20, 4.45
חן 2: מאריפן 9.55, 7.25, 5.00
חן 3: תקלה מופלאה מס' 2 9.50, 7.30, 5.00
חן 4: לסביר באהבה 9.50, 7.30, 5.00, 2, 11
חן 5: בוקר טוב ויאטנם 9.50, 7.30, 5.00, 2, 11
טיילת 1: מלחמה ושלום 7.00, 2.30
טיילת 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
טיילת 3: מוסקבה בוערת (מלחמה ושלום חלק ב') 7.15, 3.00
לב 1: יום שני הסוער 9.45, 7.45, 5.00, 11.30, 2.00
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.45, 7.45, 5.00, 11.30, 2.00
לב 3: ביאטריס 9.35, 5.00
בגלל המלחמה היא 7.35, 2.00, 12.00
לב 4: הנסיכה הקסומה 9.45, 7.45, 5.00, 11.30, 12.00, 2.00
[illegible]: 9.30, 7.30
מוזיאון ת"א: קיץ אבל סבא 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: פגישה עיוורת 9.30, 7.30, 4.30
סטודיו: סגור
[illegible]: רמיון ג'ון לנון 23.30
פאר: טובעים במספרים 9.55, 7.10, 4.30
פריז: אבה 9.30, 7.15, 4.00, 2.00, 12.00
23.30 דיינר
צפון: סאקר – הארץ החולום 9.30, 7.00
שחף: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
תמוז – רמת־אביב: לידי איב 9.30, 7.30
תכלת: ביגד 9.00, 6.00
תל־אביב: מפקד המחולקה 9.30, 7.15, 5

ירושלים

אדיסון 1: טובעים במספרים 9.30, 7.00, 4.30
אדיסון 2: הנגינה של באבט 9.30
אדיסון 3: צל הזמן 9.30, 7.15, 5.00
אדיסון 4: המנזירה בקרוב
אורנה: מפקד המחולקה 9.00, 7.00, 4.30
אורגון: תקלה מופלאה מס' II – 9.00, 7.00, 4.30
אור 1: מאריפן 9.15, 6.45
אור 2: קפה בגדד 9.15, 7.15
אור 3: הנסיכה הקסומה 9.00, 7.00
אור 4: ניקי וג'ינו 9.00, 7.00
אור 5: פרנטיק 9.15, 7.00
אורגיל: בוקר טוב ויאטנאם 9.15, 7.00, 4.30
בית אגרון: 5.00 האיש בעל אקדח הזהב
7.15 מונטי פייתון – בזיל
9.45 מלאכים בשמי ברלין
24.00 9½ שבועות של שכרון חושים
9.30 מונטי פייתון – בזיל
בשורה: יום שני הסוער 9.00, 7.00, 4.30
מיטשל: מרדף חצות 9.15, 7.00
סמדר: לסביר באהבה 9.15, 7.00
סנמר 1: הקומיסרית 9.00, 7.00, 4.30
ספר הג'ונגל 12.30, 10.30
סנמר 2: וילו הנסיכה 9.15, 6.45, 4.30, 12.30, 10.30
סנמר 3: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.00, 7.00, 4.30
היפה והחיה 12.30, 10.30
סנמר 4: בת לוחות 9.15, 6.45, 4.30
גוליבר 12.30, 10.30
עדן: מאחרי השירים 9.00, 7.00, 4.30
רון: גשר הברזל 2 9.00, 7.00, 4.30
11.00 בבוקר
תיאטרון ירושלים: כפר קטן שלי 9.30, בגלל המלחמה היא 9.30, 7.00

חיפה

אורה: הנסיכה הקסומה 11.00, 4.30, 9.15, 7.00
אורלי: ביגד 9.00, 6.00
ארמון: סגור
חן: בת לוחות 9.15, 6.45, 4.15
מוריה: חיים חדשים לאחר הגירושים ששי 10.00, מוצ"ש 9.30
גוללת צהובה ששי 12.00, מוצ"ש 7.30
ספר הג'ונגל 11.00 בבוקר
גם בחדר 8 מוצ"ש 5.30
עצמון 1: מפקד המחולקה 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: מאחרי השירים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 3: פקין בלוז 9.15, 7.00, 4.30
פאר: גשר הברזל II 9.15, 6.45, 4.15
קריאטה: לידי איב 7.00, גוללת צהובה 4.30, 9.30, 23.45
רון: וילו הנסיכה 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: הקומיסרית 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 2: ביג 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: מרדף חצות 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 2: מאריפן 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 3: בוקר טוב ויאטנם 9.15, 6.45, 4.15

קריות חיפה

כפיר: בת לוחות 9.15, 7.00
כביר: יום שני הסוער 9.15, 7.00
אורות: צבעים 9.15, 7.00
בית העם: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.15
היכל: מעריצה צמודה 9.15, 7.00
נוקף: סרור ברחובות 9.15, 7.00

אשדוד

אשדוד: כוסית לארתור 9.30, 7.15
אורות: ז'אן דה פלורט 9.30

אשקלון

אסתר: מעריצה צמודה 9.30, 7.30
מאור: סרור ברחובות 9.30, 7.30
רחל: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.30, 7.30

באר־שבע

קן: פרחים בעליית הגג 9.30, 7.15
היכל התרבות: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.45, 6.30

הרצליה ■ רמת השרון

דוד: ניקי וג'ינו 9.30, 7.15
היכל: U2 9.30, 7.15
מלון דניאל: קפה בגדד 9.30, 7.15
4.30 בילבי
כוכב: 4.30 בלבי שם המשחק 9.35, 7.15
תפארת: בוקר טוב ויאטנם 9.30, 7.15

חולון ■ בת־ים

ארמון: ביטל ג'וס 9.30, 7.30, 5.00
עצמאות: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
מגדל: בוקר טוב ויאטנם 9.40, 7.15

נתניה

מתנ"ס קרית שרת: 9.30, 7.00 נשואה למאפיה
סביר: וילו הנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
ריטה: ביג 9.30, 7.15
אורינה: נעורים בהשאלה 9.30, 7.15
אסתר: בת לחיות 9.30, 7.15
סביון: ביג 9.30, 7.15, 5.00
שרון: מהדורי 9.15, 7.00
דורי: 9.30, 7 קן הקוקייה

חדרה

חדרה: בת לוחות 9.30, 7.00

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: בוקר טוב ויאטנם 9.30, 7.00
תקלה מופלאה 5,2
זק: סרור ברחובות 9.15, 7.00
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
אורון: שליו למות 9.30, 7.15
בית זיתן: סרור ברחובות 9.15, 7.00

נהריה ■ עכו

הוד:
היכל התרבות: העונות בעבר לפינה 9.15, 7.00
רון: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00, 7.00

עפולה

מגדלור: ביג 9.00

פתח־תקוה

היכל 1: מפקד המחולקה 9.30, 7.15, 4.30
היכל 2: וילו הנסיכה 9.30, 7.00, 4.30, 11.00
היכל 3: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
שלום: כוסית לארתור 9.00, 7.00

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: המשפחה בכפר 9.15, 7.15
חן: פרחים בעליית הגג 9.15, 7.15
זק: מרדף חצות 7.00, 9.15, תקלה מופלאה 2 5.00, 11.00
ג.ג. רון 1: מפקד המחולקה 9.30, 7.15, 5.00, גוליבר 11.00 בבוקר
ג.ג. רון 2: חתיך בקסם 9.30, 7.15, 5, 11
ג.ג. רון 3: מרדף חצות 9.30, 7.15, 4.30, גוליבר 11.00 בבוקר
בקעה: עיניים קמורות 9.30, 6.45
ראשה: גשר הברזל 9.30, 7.15

קרית אונו

כרמל: הקיסר האחרון 9.30, 6.30

קרית שמונה

[illegible]: אהבו כל כך 9.00, 7.00

רמת־גן וגבעתיים

אביה: גשר הברזל 2 9.40, 7.15
ארמון: סגור
ליליה: ניקי וג'ינו 9.30, 7.15
הדר: וילו הנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
רב חן 1: בת לחיות 9.50, 7.25, 5
רב חן 2: קפה בגדד 9.50, 7.30, 5
רב חן 3: עיניים קמורות 9.50, 7.20, 4.45
רב חן 4: בוקר טוב ויאטנם 9.50, 7.20, 5
שביט: הנגינה של באבט 9.30, 7.15